

NR. 6

P. III. 589

REVISTA BIBLIOTECILOR*
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR
REVISTA BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR*

REVISTA BIBLIOTECILOR

ANUL XXIV • Iunie 1971

Publicație a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă
REVISTA

BIBLIOTECILOR

REVISTA BIBLIOTECILOR

Publicație a Comitetului de Stat pentru Cultură și Artă

ANUL XXIV

Nr. 6

IUNIE 1971

SUMAR

Mircea IONESCU : Activitatea bibliotecilor în lumina datelor statistice (I)	321	istoria cărții și a bibliotecilor	
George VLĂDESCU : Preliminarii la stabilirea normelor pentru serviciile de biblioteci publice (II). Biblioteci municipale și orașenești	325	Al. ZUB : Experimentul biblioteconomic din Ungureni	353
I. T. : Orarul bibliotecilor comunale. Ioana TAUTU : Modernizarea unei biblioteci comunale	330 332	Aniversări	
Vasilica POPESCU : Împrumutul interbibliotecar	336	Șerban CIOCULESCU : N. Iorga și cartea	356
Livia BACĂRU : Ce se întâmplă cu Biblioteca municipală din Satu-Mare ?	339	Marta ANINEANU : Indicele alfabetic al corespondenței primite de N. Iorga	359
V. POPEANGĂ : Microgrupul, factor de influențare a lecturii elevilor.	341	Biblioteci de peste hotare	
V. CURCĂNEANU : Stabilirea vedetelor de nume de autori — persoane fizice (I)	344	Liliana OBROCEA : Lectura publică în Regiunea pariziană	360
Ecouri (la articolul O veche idee absolut nouă: Colaborarea dintre biblioteca comunală și cea școlară)	348	De peste hotare	365
Cronică	350	Lucrări de specialitate	366
		Fișier	370
		Calendar	378
		Consultații	
		Antoaneta CORVĂTESCU - TOFAN; Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor — copii (III)	380

Activitatea bibliotecilor în lumina datelor statistice

Mireea IONESCU

Din compararea datelor consemnate în statistica bibliotecilor pe anul 1965 cu cele înregistrate la sfârșitul anului 1970 se constată că în perioada cincinalului trecut — 1966—1970 — au fost obținute unele succese importante, referitoare atât la consolidarea sistemului de biblioteci, cât și la principalii indicatori de activitate, existând însă și compartimente în care realizările au fost mai modeste. În acești ani, a continuat procesul de perfecționare a sistemului bibliotecilor din țara noastră, început încă din anii cincinalului 1961—1965. Pentru a ne face o imagine mai clară asupra liniilor de consolidare a întregului sistem și pentru a privi dinamica creșterii activității bibliotecilor într-o perioadă mai mare, de zece ani, vom recurge în cele ce urmează la comparații între datele anilor 1960, 1965 și 1970.

Un prim aspect al transformărilor survenite în sistemul bibliotecilor îl constituie creșterea continuă a numărului de biblioteci din instituțiile de învățământ general, mediu și superior, de altfel consecință a dezvoltării pe care a cunoscut-o întregul nostru învățământ în anii care au trecut. Astfel, față de aproape 5 800 de biblioteci existente în 1960 în rețeaua instituțiilor de învățământ de toate categoriile, după 5 ani numărul lor a depășit cifra de 7 800, iar în anul trecut s-a apropiat de 10 000, pentru întreg deceniul realizându-se o creștere de 65 la sută.

În același timp, ca urmare a reorganizării administrativ-teritoriale, a reducerii numărului comunelor, care a avut loc la începutul anului 1968, s-a redus, pe ansamblu, numărul bibliotecilor publice existente în mediul rural, bibliotecile sătești servite de bibliotecari cu muncă obștească integrându-se în bibliotecile comunale sau unificându-se cu bibliotecile comunale existente și devenind filiale ale acestora. Încă din 1968, în toate cele 2 706 comune ale țării există biblioteci comunale cu bibliotecar salariat, iar în sa-

tele aparținătoare, filiale și puncte de împrumut ale acestora.

Procesul de consolidare a sistemului de biblioteci a acționat și prin comasarea unor biblioteci documentare și ale sindicatelor, obținându-se în acest fel un număr mai redus de unități, care oferă însă posibilități de lectură și de studiu mai ridicate.

În urma acestor principale transformări survenite în sistemul bibliotecilor în ultimii zece ani, situația unităților în 1970, repartizate pe principalele rețele, comparativ cu anii 1960 și 1965, este următoarea:

Tabelul nr. 1

Rețeaua	Număr de unități			Modificări în 1970 față de 1960 (In %)
	1960	1965	1970	
Biblioteci republicane	2	2	2	—
Biblioteci de învățământ superior	35	47	45	+30%
Biblioteci documentare*)	5 034	5 321	4 538	-10%
Biblioteci școlare	5 762	7 785	9 611	+65%
Biblioteci publice	14 406	11 270	8 140	-40%
TOTAL :	25 239	25 239	22 338	-10%

*) Biblioteci de specialitate din instituții și întreprinderi.

În perioada celor două cincinaluri, a avut loc o însemnată creștere a fondurilor de cărți ale bibliotecilor, creștere care, pe țară, se ridică la peste 47 000 000 de volume, numărul total al publicațiilor aflate în biblioteci în 1970 (115 382 000 de volume) fiind cu 67 la sută mai mare decât cel înregistrat în urmă cu 10 ani (68 142 000 de volume). Creșterea cea mai spectaculoasă o întâlnim în cadrul bibliotecilor școlare: 180 la sută, fondurile de cărți ale acestor biblioteci urcând de la 10 543 000 de volume, în 1960, la 17 198 000, în 1965, și ajungând la 29 271 000 de volume, în 1970. În ceea ce privește dezvoltarea fondurilor de cărți ale celorlalte rețele, procentele de creștere variază între 33 la sută (pentru bibliotecile republicane) și 70 la sută (pentru bibliotecile de învățământ superior), la mijloc — 50 la sută — situându-se sporurile realizate de bibliotecile publice și documentare.

Ca urmare a concentrării bibliotecilor și a dezvoltării colecțiilor de publicații, se constată modificări în împărțirea bibliotecilor după mărimea fondului de cărți pe care îl posedă. Astfel, dacă analizăm variațiile fondurilor la bibliotecile școlare, documentare și publice, observăm că, față de 56,8 la sută unități care în 1960 dețineau sub 1 000 de volume, procentul din anul trecut — 38,6 — este simțitor redus, în timp ce la toate celelalte grupe de biblioteci, repartizate după mărimea fondului, procentele sînt în creștere:

Tabelul nr. 2

Biblioteci după mărimea fondurilor	1960 în %	1965 în %	1970 în %
Biblioteci cu fond de cărți sub 1 000 de volume	56,8	45	38,6
Biblioteci cu fond de cărți între 1 001 și 3 000 de volume	28	28	30
Biblioteci cu fond de cărți între 3 001 și 5 000 de volume	12	8	21,5
Biblioteci cu fond de cărți de peste 5 000 de volume	3	18	10

A crescut și numărul mediu de volume deținut de fiecare bibliotecă, și anume: la bibliotecile republicane și de învățămînt superior, de la 434 000 la 501 000 de volume (deci cu 20 la sută), la celelalte biblioteci, de la 2 060 la 4 100 de volume (deci cu aproape 50 la sută).

Procesul de regrupare a bibliotecilor este oportun în continuare, deoarece, în ciuda transformărilor semnalate mai sus, în sistemul bibliotecilor din țara noastră se menține un grad ridicat de fărîmîtare a fondurilor de publicații într-un număr încă mare de unități. Astfel, numărul mediu de volume ce revin unei biblioteci școlare, documentare sau sindicale este încă redus (circa 3 000 de volume) față de 8 335 de volume, mărimea medie a fondului unei biblioteci comunale, procentul unităților care dețin mai puțin de 1 000 de volume fiind de 58 la sută în cazul bibliotecilor documentare, de 36 la sută în cazul celor școlare și de aproximativ 50 la sută la bibliotecile sindicatelor. Dacă numărul bibliotecilor comunale avînd mai puțin de 3 000 de volume este de ordinul zecilor, pentru celelalte trei rețele — documentare, școlare și ale sindicatelor — el depășește 80 la sută, fapt ce are urmări și în realizările raportate la numărul cititorilor înscriși și al cărților difuzate.

Dacă analizăm, conform tabelului nr. 3, ponderea pe care aceste patru categorii de biblioteci o dețin, în 1970, în ansamblul activității sistemului de biblioteci, constatăm că primele trei sînt superioare ca număr de instituții, dar au valori procentuale mult reduse la ceilalți indicatori, în timp ce bibliotecile comunale, care reprezintă 12 la sută din întregul sistem, dețin a cincea parte din fondul total de publicații și difuzează aproximativ 30 la sută din numărul total, pe țară, al volumelor eliberate.

În anul 1970, bibliotecile din țara noastră au eliberat în total un număr de 78 764 000 de volume, cu aproape 3 milioane mai mult decât în 1969. (Vezi tabelul nr. 4).

După cum reiese din tabelul nr. 4, creșteri procentuale mai însemnate, față de 1969, au obținut în activitatea lor bibliotecile documentare (14,9 la sută la numărul cititorilor înscriși și 11,7 la sută la cel al cărților eliberate), în rest creșterile fiind mai puțin sensibile, de la 0,7 la sută la 4,9 la sută (la unele categorii înregistrîndu-se chiar ușoare scăderi).

Numărul mediu de volume eliberate unui cititor, respectiv indicele de lectură, are o valoare medie pe țară de 9,5, variînd de la 5—6 volume la bibliotecile documentare, școlare și ale sindicatelor, la 8,6 în cazul bibliotecilor comunale și atîngînd valori ridicate la bibliotecile municipale, republicane și ale instituțiilor de învățămînt superior.

Un alt indice prin care se apreciază dinamica activității bibliotecilor — indicele

Categoriile de biblioteci	Nr. unități		Fond de cărți		Numărul cititorilor		Volumele eliberate	
	cifre absolute	%	mii de volume	%	mii	%	mii de volume	%
Total pentru sistemul bibliotecilor	22 338	100	115 382	100	8 248	100	78 764	100
1. Biblioteci școlare	9 611	43	29 271	25,5	2 616	31,5	17 302	22
2. Biblioteci documentare	4 538	20,3	14 450	12,5	804	9,5	5 338	7
3. Biblioteci ale sindicatelor	5 024	22,5	13 550	11,8	1 095	13	5 932	7,5
4. Biblioteci comunale	2 706	12	22 554	19,5	2 572	31	22 063	28
TOTAL 1-4	21 879	98*)	79 725	69,1	7 087	85,8	50 635	65

*) În restul de 2 la sută, sînt cuprinse bibliotecile republicane, cele ale instituțiilor de învățămînt superior, cele municipale și orașenești, care au însă o pondere ridicată — 30—35 la sută — în totalul fondului de cărți și al numărului cărților difuzate.

Tabelul nr. 4

Numărul cititorilor și al volumelor eliberate pe categorii de bibliotecii în anul 1970

Categoriile de bibliotecii	Numărul cititorilor		Numărul volumelor eliberate		Numărul mediu de volume eliberate unui cititor
	Date absolute — mii de persoane	în procente față de 1969	Date absolute — mii de volume	În procente față de 1969	
TOTAL :	8 248*)	102,1	78 764	103,9	9,5
Biblioteci republicane	49	92,5	1 841	97,4	37,6
Biblioteci ale instituțiilor de învățămînt superior	191	103,2	11 195	103,1	58,6
Biblioteci documentare	804	114,9	5 338	111,7	6,6
Biblioteci școlare	2 616	104,7	17 302	103,0	6,6
Biblioteci publice — total din care :	4 588	98,8	43 088	103,8	9,4
biblioteci municipale și orașenești	800	101,5	14 030	102,2	17,5
biblioteci comunale	2 572	100,7	22 063	104,9	8,6
biblioteci pentru copii**)	5	100,0	100	94,3	20,0
biblioteci ale cooperativei meșteșugărești	116	102,7	963	98,7	8,3
biblioteci ale sindicatelor	1 095	92,6	5 932	104,8	5,4

*) Numărul total de cititori înscrși pe țară nu are decît o valoare statistică, în realitate el fiind cu mult mai redus, întrucît o mare parte din cititori, mai ales în mediul urban, sînt înscrși la două sau mai multe biblioteci. Pentru acest indicator, se pot trage concluzii numai cu privire la fiecare categorie de bibliotecii, unde, într-adevăr, exprimă totalul cititorilor persoane fizice atrase în sfera activității bibliotecilor respective.

**) Deoarece nu sînt reglementate criteriile de includere în această categorie de bibliotecii, numărul bibliotecilor pentru copii apare redus, indicîndu-se numai cîteva din bibliotecile caselor de pionieri. Pentru viitor, ar fi necesar să se precizeze tipurile de bibliotecii care pot fi considerate ca bibliotecii pentru copii, eventual incluzîndu-se și activitatea secțiilor de copii constituite într-o mare parte din bibliotecile municipale și orașenești.

de circulație — se menține la aceeași valoare în 1970 ca și în 1969: 68 la sută, dar este mai redus decât cel realizat în 1965 și în 1960, când depășea 80 la sută. Un procent mai ridicat de folosire a fondurilor l-au obținut bibliotecile publice (91 la sută), însă pe categorii de biblioteci publice procentul circulației fondurilor scade de la 134 la sută, realizat la bibliotecile municipale și orașenești, la 98 la sută în cazul bibliotecilor comunale și la 44 la sută la bibliotecile sindicatelor. Un procent relativ ridicat al circulației se înfățișează în activitatea bibliotecilor instituțiilor de învățământ superior (86 la sută), valori mai reduse înregistrându-se la circulația fondurilor existente în bibliotecile școlare (59 la sută), documentare (37 la sută) și republicane (17 la sută).

Numărul cititorilor înscrși în medie de bibliotecile școlare, documentare și ale sindicatelor se cifrează la 250—300 pe unitate, iar pentru bibliotecile comunale, la 950. Ca urmare, pe întreaga țară, marea majoritate a bibliotecilor au fost frecventate de un număr redus de cititori. După cum se vede mai jos, aproximativ 80 la sută din totalul bibliotecilor (aproape în întregime servite de bibliotecari cu muncă obștească) au înscris ca cititori sub 500 de persoane :

sub 100 de cititori	: 37,6%
între 101 și 200 „ „	: 20,7%
între 201 și 500 „ „	: 20,3%
între 501 și 1000 „ „	: 13,7%
între 1001 și 1500 „ „	: 4,7%
peste 1500 „ „	: 3,0%

Dacă analizăm distribuția bibliotecilor după numărul volumelor eliberate în cursul anului trecut, se constată că 64 la sută au eliberat sub 1000 de volume și numai 7 la sută, peste 10000 de volume.

Tabelul nr. 5

Din totalul bibliotecilor în %	Volume eliberate
35,6	sub 300
28,2	între 301 și 1000
19,3	între 1001 și 5000
10,0	între 5001 și 10000
6,9	peste 10000

Variații mari se observă și în ceea ce privește numărul mediu de volume eliberate de bibliotecile din categoriile mai bine reprezentate numeric, media pentru bibliotecile documentare, școlare și ale sindicatelor fiind de 1200—2000, iar pentru bibliotecile publice, în ansamblu, de 5000 de volume (vezi tabelul nr. 5).

În numărul următor al revistei, vom continua analiza datelor statistice cu privire la sistemul bibliotecilor din țara noastră, prezentând mai detaliat activitatea bibliotecilor publice în anul 1970.

Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă și Asociația Bibliotecarilor din R. S. România anunță reprogramarea Sesiunii de comunicări „Biblioteca modernă — educație și informație” pentru zilele de 7—8 octombrie a.c.

În vederea alcătuirii programului definitiv al reuniunii, toți cei interesați sint rugați să trimită în cel mai scurt timp textele comunicărilor pe adresa C.S.C.A. — Direcția așezămintelor culturale (Piața Scintei nr. 1).

Preliminarii la stabilirea normelor pentru serviciile de biblioteci publice

Biblioteci municipale și orășenești

(II)

George VLADESCU

1.13 Metoda grafică folosită în analiză (continuare)

După cum am arătat în partea I a acestui studiu¹⁾, metoda grafică pe care o folosim la analiza indicatorilor privind fondul de publicații al bibliotecilor noastre municipale și orășenești și la stabilirea limitelor de variație a acestora în funcție de valorile optime ale indicilor de activitate se bazează pe alcătuirea unui sistem de coordonate corespunzător ecuației de gradul întâi $y = ax$. Spre această ecuație, în care y este variabilă de x sau funcție de x , ne conduc înseși rapoartele (indicii) ale căror reprezentări grafice vrem să le exprimăm. Iată, de pildă, raportul $\frac{E}{F}$

(circulația) primește, în exprimare matematică, valoarea \blacksquare). Din această măsură, $\frac{E}{F} = \blacksquare$, deducem valoarea lui E în

funcție de F , astfel că $E = \blacksquare F$. Notînd, în sistemul de coordonate, pe E cu y și pe F cu x , obținem expresia $y = \blacksquare x$ și fixăm că ordonata, axa y -ilor, reprezintă numărul volumelor eliberate, iar abscisa, axa x -ilor, fondul de publicații (în număr de volume). În figura 2, care reproduce modelul micșorat al reprezentării grafice în metoda noastră de realizare a sistemului de coordonate, prezentat în numărul anterior, se vede că E sau y este dat în mii de volume eliberate, iar F sau x este dat în mii de volume existente ca fond al bibliotecii.

Pînă acum, sistemul de coordonate nu conține decît elementele unui singur indice de activitate, circulația. Introducem în continuare al doilea raport, care exprimă intensitatea lecturii cititorilor:

$\frac{E}{C}$ și care, primind valoarea \blacktriangle con-

duce tot la o ecuație de gradul I, de forma $y = \blacktriangle x$, în care y exprimă același E (numărul volumelor eliberate), iar x exprimă de data aceasta numărul

cititorilor. Avem deci nevoie de o altă abscisă, deci de un alt sistem de coordonate. Deoarece ne trebuie să lucrăm într-un sistem de coordonate care să ducă la relații între elementele mai multor rapoarte și avînd aceeași ordonată y (volume eliberate), putem forma, în loc de două sisteme de coordonate, unul singur dar cu două abscise. Așa cum se vede în figură, am adăugat, sub abscisa ce reprezintă fondul, o abscisă reprezentînd numărul cititorilor (exprimat tot în mii).

Sistemul de coordonate cu două abscise, cuprinzînd doar două din cele trei rapoarte ce le vrem exprimate grafic — sistem cunoscut de altfel în lucrările de statistică bibliotecară ale lui Erik Wilkens²⁾ —, nu ne este suficient pentru punerea în relație a elementelor tuturor celor trei indici de activitate. De aceea, am introdus în sistem o a treia abscisă, exprimînd populația, numărul locuitorilor cărora se adresează biblioteca ai cărei indici — de circulație și de intensitate a lecturii cititorilor — pot fi reprezentați în sistemul de coordonate (exprimarea populației: în mii de locuitori). Această triplare a abscisei este posibilă datorită tot formei de ecuație de gradul

întîi a raportului $\frac{E}{P}$ (indicele de intensi-

tate a lecturii populației); E este aceeași ordonată y , iar P este a treia abscisă

x ; dînd raportului $\frac{y}{x}$ valoarea \bullet , ob-

ținem ecuația $y = \bullet x$, similară cu cele două în care x reprezintă o dată fondul de publicații, iar apoi numărul cititorilor înscriși.

1.131 Cum stabilim acum unitățile de pe cele 4 axe (ordonată și trei abscise) sau cum stabilim relația grafică între cele trei valori — \blacksquare , \blacktriangle , și \bullet — ale coeficienților absciselor, coeficientul lui y rămînînd mereu același, adică 1?

Luăm cele trei rapoarte:

$$\frac{E}{F} = \blacksquare, \frac{E}{C} = \blacktriangle \text{ și } \frac{E}{P} = \bullet.$$

Deoarece \blacksquare , \blacktriangle și \bullet sînt în același timp indici de activitate și coefici-

¹⁾ Folosim acest semn, ca de altfel așa cum le vom folosi și pe celelalte două (\blacktriangle și \bullet) ca valori ale rapoartelor respective, pentru a nu mai încerca expunerea cu expresii algebrice de tip literal — a , b , c , — propriu exprimirii valorii rapoartelor sau coeficienților lui x din ecuații.

enți ai absciselor, în cazul în care E rămâne constant (avînd coeficientul 1), este suficient să le dăm valori ca indici de activitate și să avem dintr-o dată stabilită relația între unitățile care-i exprimă ca coeficienți ai absciselor. Ca valori ale indicilor de activitate luăm desigur valorile în trepte ale gradului — normal, mulțumitor, slab — sau ale nivelului activității, valori stabilite și acceptate în practica biblioteconomică internațională, așa cum poate fi văzut în tabelul nr. 2, pentru bibliotecii municipale și orașenești de tipul celor aflate în localități cu populație mai redusă — între 20 000 și 50 000 de locuitori.

mei abscise. Introducînd în calcule ase-mănătoare celelalte două rapoarte, $\frac{E}{C}$ și

$\frac{E}{P}$, obținem, pentru un segment egal,

de 3 cm, pe abscisa a II-a (reprezentînd numărul cititorilor) și a III-a (reprezentînd numărul locuitorilor) valoarea de 1,2 mii de cititori și, respectiv, 7,5 mii de locuitori. Procedăm apoi la gradarea fiecăreia din ultimele două abscise (așa cum se vede în figura 2).

1.132 În același timp a rezultat și relația între unitățile celor 3 abscise: pen-

Tabelul nr. 2

Bibliotecii din localități cu populație între 20 000 și 50 000 de locuitori

Gradul activității	■ sau $\frac{E}{F}$		▲ sau $\frac{E}{C}$		● sau $\frac{E}{P}$	
	Valoare	Calificativ	Valoare	Calificativ	Valoare	Calificativ
normal	3	optimă	25	optimă	4	bună
mulțumitor	1,5	suficientă	12,5	suficientă	2	mulțumitoare
slab	0,75	pasivitate	6,25	insuficientă	1	insuficientă

Legendă

■ sau $\frac{E}{F}$ = numărul volumelor eliberate / fondul de publicații existent

E = numărul volumelor eliberate
 ▲ sau C = numărul cititorilor înscrșiși
 E = numărul volumelor eliberate
 ● sau P = numărul locuitorilor

Introducem valorile de la oricare grad al activității — de pildă, de la normal — în rapoartele pe care acestea le

exprimă: $\frac{E}{F} = 3$, $\frac{E}{C} = 25$ și $\frac{E}{P} = 4$ și cal-

culăm raportul între unitățile absciselor și unitățile de pe ordonată. Astfel:

$\frac{E}{F} = 3$, de unde $E = 3F$, adică luînd pe

abscisă un segment egal cu o unitate F, segmentul de aceeași mărime, de pe ordonată are valoarea 3F. În consecință, luînd ca unitate a lui F mia de volume, iar ca unitate a lui E tot mia de volume, în reprezentarea din figura 2 unui segment de 3 cm pentru 10 000 de volume pe abscisa fondului îi corespund, la un segment egal, de 3 cm, pe ordonată 30 000 de volume eliberate. Am obținut astfel gradarea ordonatei și a pri-

tru ca rapoartele dintre E, pe de o parte, și F, C și P, pe de altă parte, să aibă valorile corespunzătoare gradului normal — respectiv, ■ = 3 = optimă, ▲ = 25 = optimă și ● = 4 = bună —, segmentele egale, de cîte 3 cm de pe fiecare abscisă indică: în cazul lui E = 30 de mii de volume, F este 10 mii de volume, C este 1,2 mii de cititori și P este 7,5 mii de locuitori. Deoarece la celelalte grade ale activității — mulțumitor și slab — valorile rapoartelor se micșorează de un același număr de ori (de două ori), rapoartele între F, C și P se păstrează în continuare. În acest fel avem posibilitatea să trasăm dreptele care corespund valorilor, din cele 3 grade de activitate, ale indicilor respectivi (prin ducerea paralelelor la ordonată și abscise). Valorile indicilor, luate cîte 3, potrivit fiecărui grad al activității, se află astfel toate pe cîte o singură dreaptă, respectiv, pe optimă, pe suficientă și pe pasivitate (dînd acestor drepte denumiri după calificativele pri-

mului indice — circulația). Bineînțeles, între F, C și P se păstrează rapoartele care rezultă din calculul făcut la gradarea absciselor :

$$F = \frac{25}{3} C \text{ sau } C = \frac{3}{25} F, \text{ deoarece } \frac{E}{F} = 3, \frac{E}{C} = 25 \text{ și } F = \frac{E}{3} = \frac{25 C}{3}$$

$$F = \frac{4}{3} P \text{ sau } P = \frac{3}{4} F, \text{ deoarece } \frac{E}{F} = 3, \frac{E}{P} = 4 \text{ și } F = \frac{E}{3} = \frac{4 P}{3}$$

$$C = \frac{4}{25} P \text{ sau } P = \frac{25}{4} C,$$

adică numărul cititorilor reprezintă 16 la sută din totalul populației, deoarece

$$\frac{E}{C} = 25, \frac{E}{P} = 4 \text{ și } C = \frac{E}{25} = \frac{4 P}{25} = \frac{4}{25} P = \frac{16}{100} P.$$

Din aceste rapoarte ajungem să găsim rapoarte constante în toate zonele gradului de activitate între factori ca C și

P și F și P. Astfel, raportul $\frac{C}{P}$ este de

$$\frac{4}{25} \text{ sau } \frac{16}{100}, \text{ ceea ce înseamnă un procentaj de 16 la sută din populație ca cititori înscriși la bibliotecă, iar raportul } \frac{F}{P} \text{ este de } \frac{4}{3} = 1,3, \text{ ceea ce înseamnă}$$

o dotare a fond de publicații (notată de noi cu D) de 1,3 cărți/cap de locuitor.

1.133 Pentru bibliotecile mai mari, destinate servirii unei populații urbane mai numeroase (de pildă, între 50 000 și 100 000 de locuitori sau peste 100 000 de locuitori), stabilirea unităților pe cele 4 axe (ordonată și trei abscise), adică gradarea coordonatelor, va fi diferită de cea pentru tipul de mai sus. Aceasta deoarece valorile în trepte potrivit gra-

dului activității pe care le dăm indicelui ●, rezultat din raportarea volumelor eliberate la populație, sînt diferite. Iată de pildă, în tabelul nr. 3 valorile acestui indice (alături de valorile ne-schimbate ale celorlalți doi indici) — la gradele normal, mulțumitor și slab ale activității — în cazul bibliotecilor din localități cu peste 100 000 de locuitori.

Este vorba așadar de o altă gradare a abscisei a III-a, reprezentînd populația, potrivit valorilor diferite ale indicelui ●, gradrea ordonatei și a primelor două abscise rămîinînd aceeași. Din raportul $\frac{E}{P} = 3$ (pentru gradul normal), rezultă

$$\text{că } P = \frac{E}{3}, \text{ adică un segment de pe}$$

abscisa ce reprezintă populația cuprinde de trei ori mai puține unități decît un segment egal de pe ordonată. Astfel, dacă ne-am referi la modelul din figura 2 (care de fapt este pentru tipul de bibliotecii din localități cu populație între 20 000 și 50 000 de locuitori), la 30 000 de volume eliberate (cît reprezintă pe ordonată un segment de 3 cm), corespunde pe abscisa a III-a o populație de 10 000 de locuitori.

Dar, așa cum se observă în figura 2, segmentele coordonatelor în sistemul pentru tipul de bibliotecii din orașe cu peste 100 000 de mii de locuitori au alte valori, deoarece și indicatorii E, F, C și P au valori mai mari. Pentru ca grafic să nu lucrăm cu dimensiuni prea mari, unitățile de pe coordonate în acest sistem au următoarele valori: un segment de 3 cm (în figura 3 apare micșorat) reprezintă pe ordonată 180 000 de volume eliberate, iar pe abscise — în ordine — 60 000 de volume (fond existent), 7 200 de cititori și, respectiv, 60 000 de locuitori.

1.134 Valorile noi ale indicelui ● (sau raportul $\frac{E}{P}$) în cazul bibliotecilor din

Tabelul nr. 3

Bibliotecii din localități cu peste 100 000 de locuitori

Gradul activității	■ sau $\frac{E}{F}$		▲ sau $\frac{E}{C}$		● sau $\frac{E}{P}$	
	valoare	calificativ	valoare	calificativ	valoare	calificativ
normal	3	optimă	25	optimă	3	bună
mulțumitor	1,5	suficientă	12,5	suficientă	1,5	mulțumitoare
slab	0,75	pasivitate	6,25	insuficientă	0,75	insuficientă

1.135 În cazul în care indicii ■, ▲ și ● au valori diferite de cele care dau liniile optimă, suficientă și pasivitate, dar factorii F, C și P se află în rapoartele de mai sus (de la ambele tipuri de biblioteci), liniile care îi exprimă pe toți trei deodată se vor afla între (sau peste) optimă, suficientă și pasivitate.

Dacă — așa cum este situația de fapt a bibliotecilor — factorii F, C și P nu se află în rapoartele stabilite pentru a uni într-un singur punct cei trei indici pe care îi dau prin raportare cu E, fiecare indice va avea un punct distinct, așa cum se poate vedea în figura 2, în cazul exemplului Bibliotecii municipale din Dej, și în figura 3, în care am luat ca exemplu cazul Bibliotecii municipale din Constanța. Fiecare indice astfel reprezentat va avea valori ce îl va situa grafic între, pe sau peste liniile marcate ale optime, suficientei sau pasivității.

1.14 Cum se face analiza pe baza acestor metode grafice? Mai precis, cum putem interpreta cele reprezentate? Ce putem „citi“ dintr-o primă privire despre stadiul activității unei biblioteci, despre fondul de publicații care se adresează unei populații de o mărime dată? Deoarece, cum am văzut acum, se pot stabili multiple raporturi între factorii care determină indicii de activitate și totodată sînt indicatori privind normarea fondului de publicații, vom nota pe scurt numai câteva din „răspunsurile“ așteptate care ne interesează cel puțin deocamdată:

— Este sau nu eficientă activitatea bibliotecii? Sînt rentabile cheltuielile făcute pentru asigurarea serviciului de bibliotecă? Ce valoare are ●, indicele de intensitate a lecturii populației? Diferența față de optimă se poate citi pe perpendiculara dusă în punctul de pe abscisa a III-a unde este marcat numărul locuitorilor; dacă indicele ● se află sub optimă, înseamnă că activitatea nu este eficientă, cheltuielile nu sînt rentabile, numărul volumelor eliberate este sub limita posibilităților asigurate prin dotare. Cîte volume ar fi trebuit să fie eliberate pentru a fi eficientă și rentabilă se poate citi pe ordonată, ducînd din punctul unde perpendiculara pe abscisa ce reprezintă populația taie optima o perpendiculară pe ordonată;

— Este satisfăcătoare mărimea fondului de publicații în raport cu numărul locuitorilor? Atinge dotarea limita de 1,3 vol./cap de locuitor sau de 1 vol./cap de locuitor (în funcție de tipul bibliotecii)? Pentru aceasta, lungimea pe abscisa care re-

prezintă fondul ar trebui să fie egală cu cea de pe abscisa ce indică populația. Dacă lungimea abscisei care marchează fondul de publicații la o bibliotecă analizată cade în stînga perpendicularei duse în punctul care marchează pe abscisa a III-a populația respectivă, atunci dotarea este insuficientă, sub 1,3 sau, respectiv, sub 1, iar dacă mărimea fondului este în dreapta perpendicularei, $D > 1,3$ sau $D > 1$;

— Circulația fondului de publicații cu care este dotată biblioteca este optimă, satisfăcătoare sau indică pasivitate? Cît este valoarea indicelui de circulație ■? În ce zonă a gradului activității se află el? În cazul în care valoarea lui este mică și se află în zona gradului multumitor sau slab, se poate vedea de ce se întîmplă așa: ori fondul este în limitele dotării normale, dar numărul volumelor eliberate este mic (și se poate vedea pe ordonată cîte volume ar fi trebuit să fie eliberate pentru a avea o circulație optimă), ori fondul de publicații este aparent mare (în raport cu dotarea normală, în funcție de mărimea populației) și oricît de mare ar fi numărul volumelor eliberate circulația rămîne tot mică. În cazul din urmă, ar fi astfel de analizat ce parte a fondului este aptă pentru circulație — în sensul celor stabilite în normele internaționale, potrivit cărora fondul ce se ia în considerație în normare trebuie să fie fond viu, oricînd solicitabil de cititori, și nicidecum fondul total al bibliotecii, care deseori cuprinde o însemnată cantitate de lucrări fără solicitare obișnuită, denumită fond tradițional sau, ca circulație, „fond mort“.

Ne oprim aici cu indicațiile de interpretare a reprezentării grafice, considerînd că, așa cum am preconizat, metoda va putea fi aplicată cu ușurință de orice bibliotecar posedînd cunoștințe de matematică de nivel mediu. În partea următoare a studiului nostru, vom trece la analiza unor biblioteci municipale și orașenești din țară de tipul celor din localități cu populație între 20 000 și 50 000 de locuitori și peste 100 000 de locuitori.

1) Vezi: Vlădescu, George. *Preliminarii la stabilirea normelor pentru serviciile de biblioteci publice (I)*. Bibliotecă municipală și orașenești în: *Revista bibliotecilor*, 24, nr. 5, mai 1971, p. 281—284.

2) Vezi sistemul de coordonate al lui Erik Wilkens, în lucrarea: Wilkens, Erik. *Neue Wege der Bücherelstatistik*. [Căi noi în statistica de bibliotecă]. Wiesbaden. Otto Harrassowitz, 1966. 60 p. O recenzie amplă a acestei cărți a fost publicată și în *Revista bibliotecilor*, 21, nr. 5, mai 1968, p. 304—307, la rubrica *Lucrări de specialitate*.

ORARUL BIBLIOTECILOR COMUNALE

Între norma de lucru zilnică, în ore, a unui bibliotecar și orarul bibliotecii pe care o conduce (ne referim la bibliotecile comunale) există sau ar trebui să existe o netă distincție. În primul caz este vorba de relațiile dintre bibliotecar, ca salariat, și instituția în care lucrează, față de care, în virtutea regulamentului de organizare și funcționare a acesteia, a sarcinilor profesionale specifice și a principiilor de disciplină a muncii, are niște obligații precise, susceptibile de a fi normate, planificate, controlate. În cel de-al doilea caz, raportul, determinat de caracterul public al instituției și încadrabil în categoria așa numitelor „relații cu publicul”, este între bibliotecă (și implicit personalul acesteia) și beneficiarii săi.

În stabilirea orarului unei biblioteci este deci obligatoriu să fie avut în vedere în primul rând publicul, cu posibilitățile sale reale de frecventare a bibliotecii, cu obișnuințele și comoditățile sale. Orarul care este convenabil populației dintr-o localitate exclusiv agricolă nu va corespunde cerințelor populației dintr-o localitate rurală cu specific economic mai complex (agricultură și industrie) sau dintr-o localitate în care, datorită proximității unui centru industrial, navetismul este un fenomen de masă. Tot astfel, posibilitățile de frecventare a bibliotecii de către publicul rural vor fi diferite de la un anotimp la altul, în funcție de calendarul muncilor agricole.

A fixa deci de la centru — așa cum se întâmplă în cele mai multe județe — un orar tip pentru toate bibliotecile comunale este o întreprindere riscată și oricum nu în favoarea cititorilor, ceea ce se reflectă și în indicii de activitate ai bibliotecilor respective.

Reflecțiile de mai sus ne-au fost prilejuate de un sondaj întreprins în opt biblioteci comunale din județul Brașov, cu sprijinul bibliotecarilor din unitățile respective*). Este vorba de bibliotecile

comunale din Târlungeni, Prejmer, Cristian, Bod, Poiana Mărului, Vama Buzăului, Hârman și Bran, care au ținut în luna februarie a.c. o evidență specială a intensității frecvenței cititorilor pe ore.

Orarul celor opt biblioteci pe care le avem în vedere cunoaște două variante principale: prima este cea a bibliotecilor în care bibliotecarul își desfășoară activitatea (cel puțin după cum rezultă din datele furnizate) exclusiv la sediu (Cristian, Bod, Hârman), cu program, de trei ori pe săptămână (marți, miercuri și sâmbătă; la Bod în loc de marți, joi), și dimineața, și după-amiaza (8—15; 17—20), iar în celelalte trei zile cu program doar de dimineață (8—15; duminică: 9—13); cea de-a doua variantă este a bibliotecilor în care bibliotecarii consacră ziua de vineri, în întregime (Bran și Vama Buzăului) sau parțial (Poiana Mărului și Târlungeni) vizitării filialelor. Bibliotecara din Poiana Mărului are program de teren și în ultima duminică a lunii. În aceste biblioteci orarul cuprinde exclusiv ore de dimineață doar de două ori pe săptămână, marți și duminică (8—15 și respectiv 9—13), în restul zilelor programul cuprinzând atât ore de dimineață (8—15) cât și ore de după-amiază (17—20). În ceea ce privește ziua de vineri, programul la sediu este variabil. (La Târlungeni, de la 16 la 19, la Poiana Mărului, în prima săptămână și a treia a lunii, de la 8 la 15, în a doua și ultima săptămână, 8—15 și 17—20). O situație aparte prezintă bibliotecă din Prejmer care are un program zilnic uniform (9—13, 16—18; duminică: 9—12), determinat de regimul special de lucru al bibliotecarei care beneficiază de program redus (post-natal).

Cum în analiza comparativă pe care am întreprins-o nu s-a urmărit o apreciere a indicilor de activitate realizați de bibliotecile respective, ci doar o cunoaștere a intensității cu care cititorii fac apel la serviciile bibliotecilor în zile diferite ale săptămânii și în diferite momente ale zilei, nu s-au luat în considerare cifrele absolute date de însumările statistice, ci doar expresia lor în procente.

Totalizându-se pe zile frecvența cititorilor înregistrată de bibliotecile amintite în decurs de o lună a rezultat situația consemnată în tabelul nr. 1.

Se constată o oarecare tendință de intensificare a frecvenței în zilele de sâmbătă. Explicația presupunem a fi perspectiva apropiatei zile de odihnă. Un plus de intensitate, de loc surprinzător după pauza de luni, poate fi observat și în zilele de marți și miercuri. În general s-ar

*) N.R. Regretăm că nu ne-am bucurat și de colaborarea unor biblioteci din județele Arad, Cluj, Mureș, Tulcea, la care s-a apelat în acest sens, direct sau prin intermediul inspectoratelor de resort, ceea ce ar fi dat mai multă greutate concluziunilor noastre.

Frecvența cititorilor pe zile

Ziua Biblioteca	in %						TO- TAL
	marț	miercuri	joi	vineri	simbătă	duminică	
CRISTIAN	31,70	8,80	27,85	7,95	16,95	6,75	100
BOD	18,60	26,29	18,38	12,09	21,62	3,02	100
HĂRMAN	27,69	29,75	3,72	13,22	21,49	4,13	100
TĂRLUNGENI	10,11	24,24	26,71	7,45	27,67	3,82	100
POIANA MĂRULUI	9,97	21,88	20,25	12,86	32,47	2,57	100
VAMA BUZĂULUI	21,60	31,20	23,20	—	22,40	1,60	100
BRAN	15,74	20,22	22,85	—	26,96	14,23	100
PREJMER	26,20	19,53	21,45	15,72	12,31	4,79	100

părea însă că publicul cititor nu manifestă în frecventarea bibliotecii o anumită preferință pentru o zi sau alta a săptămânii. Un singur fenomen este comun din acest punct de vedere celor opt biblioteci. faptul că duminica se înregistrează o scădere bruscă și evidentă a intensității cu care cititorii frecventează biblioteca, poate pentru că în ziua de odihnă oamenii stau mai mult pe lângă casă, poate pentru că nu sînt suficient infor-

mați cu privire la orarul bibliotecii în această zi, oricum, greu de știut fără o investigație specială a publicului în acest sens. De altfel nu ar fi lipsit de interes să se cerceteze în general în ce măsură propoganda bibliotecară influențează sau nu frecvența cititorilor.

Frecvența pe ore, într-o situație centralizată pe întreaga lună, se prezintă cu următoarele variații de intensitate:

Tabelul nr. 2

Frecvența cititorilor pe ore

Ore Biblioteca	in %										TOTAL	
	8-9	9-10	10-11	11-12	12-13	13-14	14-15	16-17	17-18	18-19		19-20
CRISTIAN	—	5,36	11,60	13,85	13,32	5,70	1,55		22,31	19,05	7,26	100
BOD	—	13,25	18,15	14,88	11,16	6,06	3,25		19,07	10,00	4,18	100
HĂRMAN	0,82	3,72	16,95	16,95	9,09	4,13	1,24		28,92	18,18	—	100
TĂRLUNGENI	—	6,30	11,45	14,50	9,16	5,73	5,35	3,05	17,17	16,42	10,87	100
POIANA MĂRULUI	—	8,37	13,50	13,50	11,25	7,40	4,50		16,40	14,80	10,28	100
VAMA BUZĂULUI	—	24,00	26,40	27,20	15,60	—	—		3,60	1,60	1,60	100
BRAN	—	11,24	22,85	16,47	19,86	11,98	—		13,10	4,50	—	100
PREJMER	—	3,29	9,55	7,63	10,95			32,38	36,20	—	—	100

Este evident că prima oră de dimineață (8—9) nu convine cititorilor, motiv pentru care majoritatea bibliotecarilor o folosesc, declarat, în scopuri administrative, iar cînd nu o fac (cazul bibliotecii din Hărman) numărul cititorilor înregistrați în acest interval este neglijabil. Orele de mijloc ale programului de dimineață (10—11 și 12—13) sînt ore de vîrf. Spre prînz, fiecare din intervale, 12—13, 13—14 și 14—15, cunoaște o scă-

dere a numărului de cititori. Intensitatea maximă a frecvenței este atinsă în orele de după-amiază, mai ales în intervalul 17—18, după orele 19 înregistrîndu-se o scădere evidentă, uneori pînă la 0.

Bibliotecile din Bran și Vama Buzăului prezintă abateri nete de la tendințele semnalate la celelalte șase biblioteci în ceea ce privește variațiile de intensitate a frecvenței, minimele fiind în-

registrate în orele de după-amiază. Este tocmai ceea ce afirmam mai sus. Nu există orar general convenabil publicului de oriunde.

Cunoscînd condițiile specifice localității în care funcționează biblioteca pe care o conduce, putînd stabili pe baza investigațiilor directe sau prin intermediul unor grafice orare ținute în diferite perioade ale anului care sînt orele care convin în cea mai mare măsură publicului cititor, bibliotecarul este cel mai în măsură să facă propuneri cu privire la orarul bibliotecii respective, orar care o dată aprobat de forurile județene va deveni obligatoriu pentru acea unitate.

Cîtă vreme norma de lucru a unui bibliotecar nu cuprinde exclusiv servirea cititorilor, ne permitem să apreciem — și este o opinie strict personală — că nu este absolut necesar ca orarul bibliotecii să se suprapună peste întreg programul de lucru al bibliotecarului. Sînt ore prețioase pe care, în actuala organizare a zilei de muncă a bibliotecarului comunal, acesta le pierde în așteptarea cititorilor al căror număr minim în anumite intervale de timp face cu totul nerentabilă folosirea orelor respective în acest scop.

O bună funcționare a bibliotecii înseamnă o bună planificare a activității și o analiză periodică temeinică a rezultatelor, o bună organizare a colecțiilor, o bună dezvoltare a lor, o propagandă sistematică a cărții care trebuie bine pregătită, o bună pregătire profesională și de cultură generală a bibliotecarului și o informare a sa la zi cu privire la producția editorială, ca să nu mai vorbim de problemele administrative, toate cerînd ore și ore de lucru și o doză de continuitate în realizarea lor. La fel, organizarea activității în filiale, urmărirea circulației cărților în filiale, informarea cititorilor din satele aparținătoare și cîte altele.

Nu știm dacă sugestiile noastre, prilejuite de sondajul întreprins în județul Brașov, vor avea vreun ecou în rîndurile organizatorilor activității bibliotecare; ne exprimăm însă speranța că măcar bibliotecarii din comune vor reține ideea utilității unor asemenea studii periodice a frecvenței cititorilor, atît în eventualitatea unor ameliorări ale orarului bibliotecii, cît și pentru o mai bună organizare a muncii și planificare a sarcinilor profesionale curente.

I. T.

Bibliotecara
Doina
Motrea

MODERNIZAREA UNEI BIBLIOTECI COMUNALE

Ioana TĂUTU

În acțiunea de modernizare a bibliotecilor, de creare a unor condiții cît mai civilizate și mai „culturale“ de funcționare a acestora, se realizează lucruri notabile mai ales acolo unde programul și acțiunile comitetelor județene pentru cultură și artă se interferează cu înțelegerea și interesul manifest al organelor locale. Mai mult chiar, s-ar părea că în ultimă instanță hotărîtoare este contribuția factorilor locali.

În JUDEȚUL ARAD există o preocupare constantă din partea Comitetului județean pentru cultură și artă în ceea ce privește modernizarea bibliotecilor orașenești și comunale. În acest scop, comitetul a realizat o adevărată prospecție pentru cunoașterea exactă a posibilităților materiale existente în comune, pentru aprecierea realistă a disponibilităților organelor și activiștilor dintr-o localitate sau alta, pentru a le stimula interesul și a-și asigura concursul lor, real și nu fictiv, în declanșarea treptată a acestei acțiuni.

Și BUTENII constituie un exemplu: o viață economică în plină dezvoltare, o cooperativă agricolă consolidată, un climat cultural efervescent, un primar receptiv nu numai la buna gospodărire a comunei, la problemele economice care se pun, dar care înțelege exact rosturile lui și din punct de vedere al cerințelor

1

2

culturale ale populației, acordind un sprijin substanțial organismelor culturale din localitate. Iar tradițiile culturale în Butești sînt angajante: un cor celebru (locul 2 pe țară), numărînd 90 de ani de existență, o bibliotecă comunală cu o înaintașă centenară...

În comună există deprinderi temeinice de lectură, mai mult de 20 la sută din locuitori sînt cititori ai bibliotecii, în peste 300 de case există biblioteci personale. (Numai în anul trecut valoarea cărților vîndute la librăria comunală se ridică la 33 mii lei.)

Bibliotecara, DOINA MOTREA, foarte atașată profesiei pe care o practică de mai bine de 12 ani, bucurîndu-se de un prestigiu binemeritat în comună (este și secretara organizației U.T.C.), a știut să determine atît din partea organelor comunale, cît și din partea populației un interes constant față de biblioteca pe care o conduce. Din colectivul de sprijin grupat în jurul bibliotecii fac parte secretarul organizației de bază comunale P.C.R., directorul căminului cultural, inginerul agronom, profesorul de limbă română, un învățator pensionar. Comitetul sindical comunal privește cu mult interes biblioteca, anual alocîndu-i, pentru suplimentarea achizițiilor de carte, sume variînd în jurul a 1000 de lei.

Biblioteca are prieteni și în rîndul copiilor. O echipă de 23 de pionieri au ajutat, organizat, la începutul lunii ianuarie, la mutarea bibliotecii într-un nou local.

În clădirea căminului cultural, a cărei construcție a fost recent încheiată,

3

4

5

Vedere exterioară (1), aspecte din sala de lectură (2) și din sala de împrumut (3, 4, 5).

Fără îndoială că una din condițiile esențiale pentru o susținută activitate cu cartea este ca bibliotecile noastre publice să fie în permanență capabile să satisfacă „gusturile” atât de diverse ale cititorilor, fiind în măsură să pună la dispoziția acestora, oricând, cărțile sau periodicele pe care le solicită.

Cred însă că nu putem fi indiferenți nici față de mediul în care se face această deservire a publicului, de ambianța plăcută care trebuie să existe în condițiile de azi în bibliotecă, acolo unde omul prin carte, prin conținutul acesteia vine și ia contact cu știința, cu arta, cu frumosul.

Pe această linie, cu sprijinul Comitetului executiv al Consiliului popular județean, Comitetul pentru cultură și artă s-a preocupat de îmbunătățirea permanentă a bazei materiale a bibliotecilor orașenești și comunale din județul Arad, stabilind asemenea măsuri și pentru anul 1971.

prof. Aurel MARTIN

președinte

Comitetul pentru cultură și artă al județului Arad

În îndrumarea lecturii un loc important îl ocupă dotarea bibliotecilor, aspectul lor atrăgător, care îmbinat cu o bună organizare a colecțiilor de publicații, constituie un puternic mijloc de propagandă a bibliotecii.

Pornind de la aceste realități, Comitetul pentru cultură și artă al județului Arad a trecut la organizarea unor biblioteci „model”, alocind în acest scop sume importante. Numai în anul 1970, printre altele au fost reorganizate și modernizate bibliotecile din Lipova, Ineu, Sebiș, Buteni, Grăniceri, Birchiș etc.

În anul în curs, cu prilejul sărbătoririi a 50 de ani de la înființarea P.C.R., acțiunilor de modernizare le vom da o amploare și mai mare. Se continuă crearea de noi biblioteci „model” în localitățile Vinga, Săvirșin, Șagu, Vladimirescu, Zerind. Tot în acest sens a fost inițiat concursul „Pentru o bibliotecă model”, cu un regulament de organizare, dînd astfel o bază de masă acțiunilor de modernizare. Dorim să canalizăm în această direcție toată energia și experiența lucrătorilor din biblioteci și resursele economice, pentru ca bibliotecile din județul Arad să devină centre de cultură de prestigiu, atrăgătoare, bine organizate, către care toți cetățenii se vor îndrepta cu încredere.

prof. Alexandru BENCZIK

inspector

Comitetul pentru cultură și artă al județului Arad

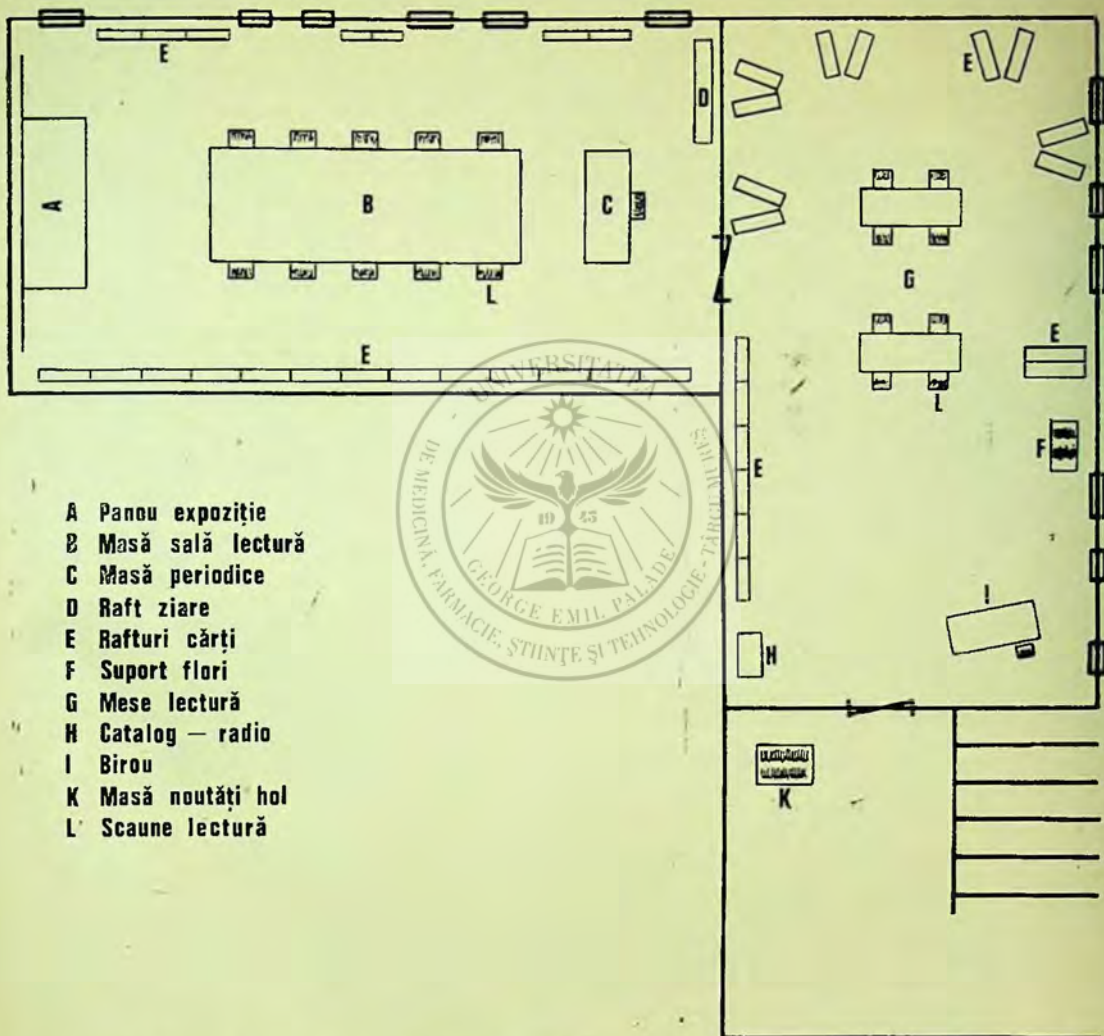
bibliotecii comunale i-au fost rezervate două încăperi spațioase, de aproximativ 44 m² și respectiv 65 m², ceea ce oferă posibilități optime atât pentru organizarea lecturii pe loc, cât și pentru împrumutul la domiciliu, în condițiile unui acces liber la raft bine conceput. Copiilor li s-a amenajat un colț al lor, cu rafturi pe măsură și o decorație atrăgătoare. Am putea semnala chiar și existența unui mic sector de informare: catalog alfabetic la zi, catalog sistematic a cărui organizare este aproape încheiată, un raft în care au fost expuse lucrările de informare existente în colecțiile bibliotecii, un spațiu de răsfoire a presei...

Consiliul popular comunal a sprijinit instalarea bibliotecii în noul local, înzestrînd-o cu covoare, perdele de relon, fețe de mese și draperii de pluș în aceeași culoare, jardiniere. Se intenționează amenajarea uneia din încăperi (cea destinată sălii de lectură), cu sprijinul comitetului comunal de femei, în stil popular.

Grupate pe o asemenea situație și pe un asemenea interes din partea celor din comună, investițiile materiale și cele de organizare ale forurilor județene capătă realmente o finalitate și o eficiență rapidă și evidentă. Cu ocazia instalării în noul local, biblioteca a fost dotată cu mobilier modern și funcțional în valoare de peste 22 de mii de lei (20 de rafturi din p.f.l. cu melamină, 18 cu 6 polițe, 2 cu 5; 8 mese pentru sala de lectură și o masă pentru custode din același material, 17 scaune tapisate, un fișier, 2 vitrine pentru expoziții, un aparat de radio „Dardleé”).

Am considerat exemplul din Buteni ca o expresie a unui mod de a concepe modernizarea bibliotecilor demn de a fi cunoscut și generalizat. Teoretic, cele relatate mai sus sînt lucruri îndeobște știute, dar ele sînt nu o dată neglijate în practică și multe investiții care se fac în alte locuri și care nu angajează organele locale decît pe linia unui entuziasm factice, foarte trecător, se pierd fără a lăsa prea multe urme. Dacă în locul acțiunilor formale de constituire a unor biblioteci „model” s-ar porni la o acțiune sistematică, planificată, de modernizare reală a unor biblioteci comunale, sub aspectul dotării materiale, al organizării și al conținutului activității, sumele alocate în acest scop, oricît de modeste, fiind chibzuit investite, s-ar realiza în fiecare județ biblioteci ca cea din Buteni, exemplul lor stimulator putînd genera o adevărată emulație în rîndurile autorităților comunale.

Biblioteca comunală din BUTENI jud. Arad

- A Panou expoziție
- B Masă sală lectură
- C Masă periodice
- D Raft ziare
- E Rafturi cărți
- F Suport flori
- G Mese lectură
- H Catalog — radio
- I Birou
- K Masă noutăți hol
- L Scaune lectură

NOTĂ: pe jos, linoleum și covăare
 pe pereți, 12 tablouri diverse și 8 ștergare țărănești
 încălzire cu lemne

ÎMPRUMUTUL INTERBIBLIOTECAR

Vasilica POPESCU
directoare
Biblioteca municipală din
Tg. Jiu

A avea acces imediat sau mijlocit la orice publicație din colecțiile oricărei biblioteci din țară este unul din cele mai mari avantaje pe care un sistem integrat de biblioteci îl oferă cititorilor săi.

În anii din urmă, e drept încă timid, cititorii Bibliotecii municipale din Tg. Jiu au început să facă uz de această posibilitate, iar numărul solicitanților, ca și cel al volumelor solicitate prin împrumut interbibliotecar, se află într-o continuă creștere. Să luăm de pildă ultimii doi ani: în 1969 — 52 de solicitanți, 117 volume cerute; în 1970 — 62 solicitanți, 165 de volume cerute.

Cum într-un fel este și firesc, cei mai mulți dintre cititorii care au apelat la biblioteca noastră în acest sens fac parte din categoria studenților la cursuri fără frecvență, care nu au găsit în colecțiile noastre toate lucrările indicate în bibliografia de studiu și pentru care am căutat să obținem, de la bibliotecile instituțiilor de învățământ superior la care sînt înscriși, aceste lucrări, a căror diversitate tematică e greu de sintetizat în câteva rînduri.

Aria de beneficiari ai împrumutului interbibliotecar este însă mai largă. O seamă de intelectuali din Tg. Jiu — profesori, ingineri, doctori — care efectuează muncă de cercetare într-un domeniu sau altul sau care își aprofundează prin studiu organizat cunoștințele profesionale, au împrumutat, nu o dată, prin intermediul bibliotecii noastre, lucrări necesare studiului lor. Astfel, de pildă, cu prilejul pregătirii tezei de doctorat, profesorul Cornel Cirstoiu a obținut prin împrumut interbibliotecar mai multe lucrări ca: *Omagiu lui Ion Bianu*. (Buc., 1927), *Ramiro Ortiz. Per la storia della cultura italiana in Romania*. (Buc., 1916), *Omagiu lui Ramiro Ortiz*. (Buc., 1929), *Ariadna Camarino. Influența poeziei lirice neogrecești asupra celei românești*. (Buc., 1935) ș.a.

Dar nu numai persoane particulare ne solicită pentru a le media accesul la

colecțiile altor biblioteci, ci și unele instituții. Astfel, Institutul de proiectări județean, nou înființat, a cărui bibliotecă de documentare este în curs de organizare, solicită prin intermediul bibliotecii noastre lucrări de arhitectură, urbanistică, sistematizare, construcții.

Înțelegînd obligația ce o avem față de cititorii noștri de a nu le lăsa, în limita posibilităților, nici o cerere nesatisfăcută, făcînd în acest scop apel și la colecțiile altor biblioteci din sistem, am înțeles totodată că o condiție principală a realizării acestui mare deziderat este, pe de o parte, popularizarea acestui serviciu asigurat de bibliotecă (împrumutul interbibliotecar), iar pe de altă parte, informarea cît mai largă a cititorilor cu privire la colecțiile celorlalte biblioteci. În acest scop, am pus la îndemîna cititorilor noștri toate instrumentele de informare de care dispunem (din păcate unele din ele, cele editate de diferite biblioteci din țară, le avem în colecții incomplete, pentru că ne parvin cu intermitențe): *Bibliografia R.S.R.* cu cele două serii ale sale *Cărți, albume, hărți, note muzicale și Articole din publicații periodice și seriale*, diferitele serii ale buletinului *Cărți străine intrate în bibliotecile din România*, cataloagele de creștere a colecțiilor, editate de unele biblioteci municipale din țară (Constanța, Galați, Cluj, Iași) etc. Instrumentele enumerate nu reușesc însă să asigure o informare exhaustivă a cititorilor noștri și de altminteri nici nu putem afirma că în etapa actuală aceștia sînt familiarizați cu ele și au deprinderea de a le folosi. De altfel, de cele mai multe ori, cititorii noștri vin la bibliotecă cu cereri definite și rareori sîntem solicitați pentru acordarea de informări bibliografice. Dificultatea e de partea noastră în momentul în care trebuie să reperăm o publicație, să ne adresăm unei biblioteci sau alteia, precis și nu la împlinire, ceea ce este destul de greu de realizat. Numărul relativ mare de parteneri pe care îi

avem în împrumutul interbibliotecar (10 în 1969, 13 în 1970) nu știm în ce măsură trebuie să ne bucare sau să ne neliniștească. Într-un fel, acesta se datorește diversității cererilor formulate de cititorii noștri, dar pe de altă parte și lipsei unei organizări riguroase, în trepte, a acestei forme de cooperare interbibliotecară, ca și lipsei unor cataloage centrale alcătuite pe zone, care să asigure o informare precisă, nelăsând adresa cererilor mai mult sau mai puțin la voia inspirației și a presupunerilor.

Alegerea bibliotecii de la care solicităm prin împrumut o anumită lucrare se face în funcție de natura lucrării respective și de profilul colecțiilor acelei biblioteci. Problema se rezolvă cel mai ușor când e vorba de cererile studenților, care sînt îndreptate îndeobște spre bibliotecile institutelor de învățămînt la ale căror facultăți sînt înscrși. Un alt criteriu pe care îl avem în vedere în alegerea partenerului, de astă dată de natură subiectivă, este solicitudinea cu care anumite biblioteci, cum ar fi bibliotecile centrale universitare din București și Iași, Biblioteca Institutului pedagogic din București ș.a., au răspuns de la început apelurilor noastre, pentru că putem spune că nu din partea tuturor marilor biblioteci întîlnim o egală bunăvoință în a satisface cererile cititorilor noștri. Astfel, în 1969, din cei 52 de solicitanți de împrumuturi interbibliotecare doar 21 au fost efectiv serviți, pentru că 43 din cele 117 titluri solicitate nu ne-au fost împrumutate; iar în 1970 doar la 24 din cei 62 de cititori care au formulat asemenea cereri de împrumut le-au fost satisfăcute solicitările (192 de împrumuturi acordate, față de 165 de solicitări).

*

O altă fațetă a împrumutului interbibliotecar este cea a integrării propriilor noastre colecții într-un circuit cît mai larg. Biblioteca municipală din Tg. Jiu nu a fost pînă acum solicitată de alte biblioteci din țară, iar la nivelul județului se practică împrumutul interbibliotecar cu totul ocazional. Astfel, am împrumutat bibliotecilor comunale din Băilești, Arcani, Lelești, Tismana, Curtișoara și bibliotecilor orașenești din Novaci și Tg. Cărbunești pentru cititorii lor o seamă de cărți care le lipseau din colecții, ca: Al. Tănase. *Introducere în filozofia culturii*, Em. Vîrtosu. *Paleografia română chirilică*, Al. Rosetti. *Istoria limbii române*, I. Martin. *Viticultura*, A. Oțetea. *Istoria poporului român ș.a.*

Punem pe seama slabei informări a cititorilor din comunele și celelalte orașe ale județului cu privire la natura fondurilor noastre și cu privire la posibilitatea

de a avea acces la ele prin medierea bibliotecilor din localitățile respective numărul mic de solicitări ce ne-au fost adresate pînă acum nouă, ca cea mai importantă colecție a județului. Instrumentul esențial de informare în această privință, a cărui elaborare ar trebui, după părerea noastră, să se înscrie în mod obligatoriu printre activitățile bibliotecilor municipale este *catalogul de creștere a colecțiilor*. Dar... o dată devenită bibliotecă municipală, biblioteca noastră a început elaborarea unui asemenea buletin, însă în perioada august 1969 — ianuarie 1971 lucrarea a fost sistată, datorită faptului că postul de dactilograf din schema bibliotecii a fost transferat în schema Comitetului județean pentru cultură și artă, rămîind astfel fără orice posibilitate, cît de modestă, de multiplicare. După 1 ianuarie am reușit să reluăm elaborarea acestui buletin, dar cum tirajul este foarte modest nu îl putem difuza decît bibliotecilor orașenești și citorva din cele mai importante biblioteci comunale (Peștișani, Baia de Fier, Runcu, Scoarța, Tismana și Bîlteni), ceea ce nu rezolvă decît într-o mică măsură problema informării în cadrul județului cu privire la colecțiile noastre. La fel de utile sînt și *cataloagele colective*, generale sau pe domenii, care ar trebui realizate la nivelul municipiilor și al județelor, dar biblioteca noastră are prea puține forțe și mijloace materiale pentru a putea iniția o asemenea lucrare în județul Gorj.

Există părerea că în măsura în care pe plan central se realizează în condiții de rigurozitate științifică lucrări bibliografice de o mare cuprindere, ca *Bibliografia R.S.R., Cărți străine intrate în bibliotecile din România, Repertoriul periodiceleor străine din Republica Socialistă România...*, este gratuită întocmirea unor lucrări similare dar limitate la colecțiile bibliotecilor dintr-un oraș, dintr-un județ sau dintr-o zonă mai largă. Sistem integrat de biblioteci înseamnă însă cooperare la toate nivelele și, cînd e vorba de împrumut interbibliotecar (pentru că aceasta este tema discuției noastre), trebuie epuizate în primul rînd sursele locale sau apropiate și abia apoi să se facă apel la colecțiile unor biblioteci din alte zone și în ultimă instanță la marile colecții naționale. Iar pentru aceasta este necesară asigurarea informării la toate nivelele. Pentru un specialist dintr-o comună a județului Gorj, de pildă, este mai important să cunoască ce există în colecțiile celei mai importante biblioteci din județ, Biblioteca municipală din Tg. Jiu sau în alte biblioteci apropiate, decît să beneficieze de o informare generală pe baza instrumen-

telor amintite, rămânând de datoria bibliotecii municipale ca, valorificând instrumentele de informare bibliografică republicane, să-și informeze cititorii interesați cu privire la colecțiile altor biblioteci și să le medieze accesul la ele.

*

Am abordat tema împrumutului interbibliotecar nu pentru că Biblioteca municipală din Tg. Jiu ar fi realizat în această privință lucruri cit de cit spectaculoase, ci din conștiința faptului că sînt probleme care frămîntă pe mulți dintre confracții noștri și care își așteaptă rezolvarea pe plan central.

Ce știm noi despre împrumutul interbibliotecar devenit astăzi în mod imperios o necesitate? Îl practicăm în scopul satisfacerii maxime a solicitărilor de cărți formulate de cititorii noștri, pentru a veni în sprijinul cercetării științifice și al producției, pentru a susține cu mijloace specifice grandioasa sarcină a reciclării, ce se realizează în întreaga țară.

Dar care este baza legală a acestui împrumut? În temeiul căror reglementări în vigoare se realizează cooperarea între biblioteci?

În 1956, Ministerul Culturii, Direcția generală a așezămintelor culturale a ela-

borat cu sprijinul Comisiei științifice consultative pentru coordonarea activității bibliotecilor din R.P.R. niște *Norme pentru organizarea împrumutului între biblioteci*, în temeiul art. 3 din H.C.M. nr. 1542/1951, dar aceste norme sînt de mult depășite, iar majoritatea principiilor enunțate atunci și care nu și-au pierdut nici azi valabilitatea s-au pierdut pe drum, negăsindu-și aplicarea în practică.

Mai există și cîteva indicații de natură tehnică inserate în *Minimum de tehnică de bibliotecă*, realizat de Biblioteca Centrală de Stat în 1958. (Cap. VIII, *Tehnica împrumutului între biblioteci*. art. 148—164, p. 28—29)...

Față de cerințele actuale de lectură și de informare, împrumutul interbibliotecar nu se mai poate realiza la întîmplare și pe bază de bunăvoințe reciproce, ci are nevoie de o nouă reglementare.

O organizare a sistemului de împrumut interbibliotecar, cu o delimitare precisă a sarcinilor după criteriile de zonare teritorială și în funcție de profilul colecțiilor deținute de diferitele tipuri de biblioteci, ceea ce ar antrena și o organizare mai rațională a sistemului național de informare bibliografică, sînt probleme de o mare stringență, a căror rezolvare nu ar mai trebui amînată.

O carte pe care ai citit-o în adevăr, este și a ta (p. 95).

Cetitor înseamnă cine înțelege o carte (p. 141).

A scrie o carte înseamnă a face actul social al frumuseții și înțelepciunii (p. 193).

Iorga, N. *Gînduri și sfaturi ale unui om ca oricare altul*. Buc., 1905.

Ce se întâmplă cu Biblioteca municipală din SATU-MARE?

Livia BACĂRU

La Satu-Mare, inundațiile din mai 1970 au rămas în istorie și în amintire. Toate urmele lăsate de ele au fost șterse de munca fără pregeț a sătmărenilor îndrumați și conduși de comitetele de partid municipal și județean. Astăzi orașul se întinde cu noi cartiere de blocuri spre toate punctele sale cardinale, deși proiectele edililor locali sînt încă departe de a fi realizate în întregime. Celor peste 100 000 de locuitori li s-au asigurat condiții civilizate de viață și de muncă și mulțumirea lor este convertită în noi realizări care schimbă vechea înfățișare a locurilor.

Dar iată că această sută de mii de oameni inimoși, care au suferit fără să crîcnească toate încercările din vremea puhoiului, au dat glas unei nemulțumiri de alt ordin. Spre sfîrșitul anului trecut, biblioteca lor municipală a fost închisă, pe timp de aproape trei luni. Din mulțimea sesizărilor adresate de ei mai multor instituții au ajuns cîteva și la **Revista bibliotecilor** care a reconstituit, în linii mari, etapele și rezultatele acestei acțiuni.

Biblioteca municipală este găzduită în localul Muzeului de istorie din Satu-Mare, împrejurare din care amîndouă instituțiile ies păgubite. Biblioteca stă înghesuită în condiții inadmisibile în așteptarea soluționării problemei localului de mult promis, iar muzeul își amină mereu amenajarea unei secții de etnografie pînă cînd biblioteca se va putea instala în noul sediu. Pe fondul acestei realități s-a înscris măsura închiderii bibliotecii izvorîtă din necesitatea acută a găsirii unui spațiu pentru organizarea expoziției **Someșul în istoria orașului Satu-Mare** provocată și ea de tragicul eveniment al inundațiilor căruia trebuia să i se consacre o seamă de manifestări menite să-l înscrie și mai adînc în memoria oamenilor și în istoria orașului.

Astfel, după ce viața a început să-și reia cursul normal și după ce documentația și materialele necesare expoziției

au fost pregătite, s-a hotărît ca ea să fie montată într-o sală a muzeului, destinată inițial expunerii colecției de tablouri a pictorului de origine sătmăreană, Pop Aurel. Dar, în loc să se decidă, cum ar părea logic, demontarea pentru perioada respectivă a colecției arătate sau transferarea ei provizorie în încăperea rezervată ceneclului artiștilor plastici din oraș, s-a recurs la soluția cea mai complicată și cea mai puțin culturală a evacuării sălii de lectură și a secției de împrumut ale Bibliotecii municipale în locul cărora a fost mutată colecția de tablouri Pop Aurel, eliberîndu-se astfel localul în care s-a montat apoi noua expoziție.

Totul s-a petrecut în ziua de 4 noiembrie 1970 cînd cele două încăperi ale bibliotecii au fost evacuate în patru ore cu ajutorul unei armate de elevi puși la dispoziție în acest scop. Nu este greu de imaginat ce s-a întîmplat în aceste ceasuri puține cu zecile de mii de cărți stivuite în grabă printre rafturile depozitelor și așa supraaglomerate. Atît amenajarea celor două încăperi evacuate în vederea expunerii picturilor aduse de dincolo, cît și montarea expoziției s-au desăvîrșit într-o săptămînă, astfel că la 14 noiembrie 1970 ele au putut fi puse la dispoziția publicului.

Necesitatea expoziției **Someșul în istoria orașului Satu-Mare**, remarcabilă prin sugestivitate și organizare, a fost confirmată prin numărul mare de vizitatori din județ, din țară și din străinătate (în jurul a o sută de mii). În celălalt taler al balanței stau însă alte cifre din care se poate citi efectul ulterior al închiderii, chiar și temporare, a unei biblioteci care la acea dată avea 5 509 de înscriși și o frecvență zilnică de circa 100 de cititori. Să lăsăm acum statistica simplă a primelor două trimestre din anii 1970 și 1971 să vorbească prin cîteva date concludente:

ian — mar 1970: cititori înscriși — 3 938; volume citite — 37 000

ian — mar 1971: cititori înscriși — 2 401; volume citite — 29 596

Rezultă o diferență în minus de 1 537 de cititori și 7 404 volume citite. Un calcul sumar poate dovedi oricui că în cele 80 de zile cît instituția a stat închisă au rămas necitite 25 000—30 000 de volume.

Este numai unul din rezultatele măsurilor pripite care, credem, s-ar fi putut evita prin găsirea unei soluții mai potrivite decît sacrificarea activității acestei instituții de cultură într-o perioadă de lectură intensă a elevilor și a celorlalți cititori. În tot acest răstimp de 80 de zile, programul bibliotecii a fost respectat, aprovizionarea s-a făcut normal, cu cărți în valoare de 22 000 de lei, sala-

riații bibliotecii au făcut operațiuni de verificare și confruntare, au prelucrat cărțile nou intrate și au încercat, fără prea mari șanse de înțelegere, să explice cititorilor, care veneau zilnic, de ce nu li se pot împrumuta cărțile și periodicele cerute.

Dispoziția redeschiderii acestei oropsite instituții s-a dat la 15 ianuarie 1971. Notăm că expoziția *Someșul...* continuă să fie deschisă, deci se demonstrează posibilitatea soluției care trebuia adoptată de la bun început. Pentru a putea pune biblioteca în stare de funcționare s-a lucrat, zi și noapte, 11 zile așa că, practic, ea și-a reînceput activitatea abia la 26 ianuarie. Astăzi în sala ei de lectură vin zilnic între 30 și 50 de cititori și tot cam același număr frecventează și secția de împrumut. Dacă sala de lectură ar fi mai încăpătoare ar crește și numărul cititorilor. Să mai avem însă puțină răbdare. Viitorul Bibliotecii municipale din Satu-Mare este promițător. Un întreg etaj dintr-o clădire centrală îi este rezervat. Dar, deocamdată, acolo stau cu chirie 16 locatari. Să mai așteptăm deci. Lucrurile temeinice și definitive nu se fac bătând din palme.

Poate, între timp, se va găsi o modalitate de prelucrare și a aceluia neprețuit fond vechi trecut în patrimoniul Bibliotecii municipale dar mutat de colo-colo, și numai cei care au lucrat o dată într-o bibliotecă știu că pentru cărți „o mutare echivalează cu un incendiu”. Dacă se urmărește numai soarta bibliotecii adăpostite până acum într-o sală a Liceului nr. 3, cu un fond în bună parte vechi de peste 300 de ani, iată ce se poate afla: după ce o parte a fost inventariată (34 600 vol.), cealaltă (circa 10 000—15 000 vol.) rămânând în suspensie, împreună cu periodicele și cu manuscrisele (al căror număr, după o apreciere sumară, trece de o sută), acest valoros tezaur de cul-

tură veche a fost mutat de pe rafturile sălii de clasă de la Liceul nr. 3 în care fusese adăpostit „provizoriu”, direct pe podeaua altei săli de clasă de la Liceul industrial, și acolo tot „provizoriu” deoarece școala are imediată nevoie de ea. Mutarea s-a făcut în luna august, într-o singură săptămână (se vede că la Satu-Mare termenele de evacuare sînt scurte!), cu ajutorul a 30 de elevi. Rezultatul: precara ordine în care se găseau cărțile la Liceul nr. 3 a fost total răsturnată, amestecindu-se volumele inventariate cu cele neinventariate, cu periodicele și manuscrisele care, de bine, de rău, începuseră să se alegă unele de altele.

Cînd se va soluționa soarta acestor volume scumpe (incunabule, ediții din secolele XVI-XVII, Elzevire, ediții de lux, lucrări de referință, cărți cu legături prețioase), cînd vor fi, în sfîrșit, inventariate și cînd li se va găsi un adăpost sigur și definitiv? Nu putem sublinia îndeajuns necesitatea și urgența acestor măsuri pentru a nu permite timpului și condițiilor vitrege (în sala de la Liceul industrial nr. 3 se înfiltrează apa!) să degradeze și mai mult o moștenire culturală al cărei preț real nu se va devalua decît o dată cu prelucrarea și așezarea ei în locul ce i se cuvine, într-un oraș cu o tradiție cărțurărească seculară. Unificate cu volumele din celelalte biblioteci vechi din oraș, adăpostite în grămezi, în cîteva din încăperile Muzeului de istorie, în podul Consiliului popular județean, în turnurile unor biserici, ele ar putea deveni o rară zestre culturală cu care puține orașe din țară se pot mandri.

Dorința organelor locale de a asigura Bibliotecii municipale un sediu potrivit va trebui să se extindă deopotrivă asupra fondurilor curente ca și asupra celor vechi și ar fi bine ca ea să-și afle cît mai curînd împlinirea.

De la Direcția așezămintelor culturale am aflat că . . .

potrivit planului de muncă pe anul în curs, Direcția așezămintelor culturale din cadrul C.S.C.A. intenționează să organizeze o serie de consfătuiri avînd drept scop realizarea unui schimb de experiență între lucrători ai comitetelor județene pentru cultură și artă, ai bibliotecilor municipale, orășenești și din stațiunile balneoclimaterice și totodată instruirea lor.

Drept gazde ale acestor consfătuiri sînt vizate orașele Constanța, Iași, Sibiu, Galați, Predeal și București. În program vor figura lecții și referate, dezbateri, aplicații practice și vizite la unele biblioteci.

La realizarea lor sînt antrenați specialiști din cadrul Direcției așezămintelor culturale, al Bibliotecii Centrale de Stat, al Oficiului pentru aprovizionare și servicii pentru biblioteci, al cîtorva biblioteci municipale și orășenești. Tematica abordată se referă la activitatea bibliografică în biblioteca publică, la organizarea serviciilor pentru public în bibliotecile municipale, la sprijinul pe care trebuie să-l acorde bibliotecilor din județ (asistența de specialitate), la funcțional și estetic în amenajarea bibliotecilor, la locul bibliotecii în activitatea cultural-recreativă din stațiunile balneoclimaterice, la problemele lecturii copiilor și tineretului. Scopul acestor consfătuiri este și acela de a desprinde, printr-o largă consultare a specialiștilor participanți, unele recomandări pentru ameliorarea activității bibliotecare.

MICROGRUPUL factor de influențare a lecturii elevilor

prof. V. POPEANGĂ

În cadrul unui microgrup se produc acțiuni diverse de comunicare și interacțiune care au ca efect modelarea reciprocă a indivizilor care-l compun. Microgrupul exercită asupra membrilor săi o influență variată, care se manifestă pe planul comportamentului social, al atitudinii față de muncă și față de valorile culturale, al utilizării unor mijloace integrative, al valorificării informațiilor dobândite prin intermediul mijloacelor de comunicație de masă și al lecturii proprii. Actul de comunicare în cadrul grupului vizează în multe cazuri schimbul de informații și opinii asupra cărților citite. Schimbul de opinii și de informații asupra lecturii devine în cadrul grupului un element funcțional prin eficiența manifestată pe planul organizării și valorificării lecturii. Sistemul de canale de comunicare și informare utilizat în cadrul microgrupului e constituit de vizite, întâlniri ale unor cupluri, întâlnirea întregului microgrup, comunicări prin intermediul telefonului sau schimburi mai ample de opinii prin mijlocirea documentelor personale: corespondență, însemnări asupra cărților citite, jurnale intime, extrase din cărțile citite. Schimbul de informații în cadrul grupului cu privire la valorile culturale și la cărțile citite îndeplinește funcția de autoreglare a conduitei grupului prin reciprocitatea informațiilor¹⁾.

Viața socială în grup presupune relații interpersonale în cadrul grupului, comunicarea de judecăți de valoare despre acțiuni umane, cărți citite etc. Funcționalitatea grupului în complexitatea actului lecturii se manifestă pe planul selecției cărților și al opțiunii pentru o carte, al valorificării conținutului cărții, al recepționării valorilor pe care ea le comunică, al constituirii modelului de acțiune sau de conduită și al comentării și interpretării valorii cărții citite. Comunicarea judecăților de valoare despre o carte și despre mesajul ei este, în multe cazuri, un îndemn pentru lectura acesteia, pentru solicitarea ei de la bibliotecă. În asemenea cazuri, relațiile elev-carte sau elev-bibliotecă au o determinare socială, elevul fiind influențat în atitudinile și acțiunile sale de grup din cadrul căruia face parte.

O anchetă efectuată printre elevii Liceului pedagogic din Arad referitoare la

apartenența și activitatea lor în cadrul unor microgrupuri ne-a dus la concluzia că marea majoritate a elevilor fac parte din microgrupuri diferențiate din punct de vedere profesional: elevi, ucenici, studenți, tineri funcționari, tinere cadre didactice, activiști culturali. În cadrul acestor grupuri au loc schimburi de opinii variate. Unele din aceste schimburi de opinii vizează lectura. În răspunsul la întrebarea *Îți place să discuți cu prietenii asupra unei cărți citite? Motivează răspunsul*, unii elevi notează că schimbul de opinii asupra cărților citite le face plăcere, din cauză că *discutând, ne ajută unii pe alții să înțelegem ideile unei cărți, să-i gustăm farmecul și să ne entuziasmăm pentru ideile pe care le conține*. O elevă afirmă că *atunci cînd se discută o carte pe care eu n-am citit-o, mă simt îndemnată s-o citesc. Nu poți participa la discuții dacă n-ai citit cartea și, mai ales, nu poți fi la înălțimea prietenilor dacă n-ai ce discuta cu ei*. Ea notează că a participat la un schimb de opinii despre romanul *Animale bolnave* de Nicolae Breban. Nu citise cartea, pe care a împrumutat-o apoi de la biblioteca municipală pentru a o citi. Alți elevi exemplifică cu alte lucrări: *Mizerabilii* de Victor Hugo, *La Medeleni* de Ionel Teodoreanu, *Maitrey* de Mircea Eliade, *Enigma Otiliei* de G. Călinescu etc. Schimbul de opinii despre cărți în cadrul grupului îndeplinește o funcție motivațională, determinînd opțiunea pentru anumite cărți și solicitarea lor de la bibliotecă sau de la prieten.

Comunicarea în cadrul grupului favorizează și transmiterea de informații despre cărți, recomandarea unor cărți pentru lectură și explicarea atitudinii adoptate față de o lucrare. La întrebarea *Ai recomandat o carte unui prieten? Notează autorul și titlul cărții*, toți elevii anchetați au arătat că au recomandat prietenilor și colegilor lor cărțile care i-au impresionat prin problematica și prin mesajul lor artistic. Recomandările făcute se înscriu într-o arie largă de lucrări din literatura română și universală. Schimbul de opinii asupra cărților recomandate a cuprins un cerc larg de probleme de filozofie, estetică, istorie și critică literară. Dintre aceste probleme menționăm: subiectul cărții, realizarea ei artistică, factorii motivaționali ai acțiunilor pe care personajele cărții le întreprind, evoluția personajelor din lucrările analizate, destinul omului oglindit în carte, marile pasiuni umane oglindite în literatură etc.

Recomandările de cărți pentru lectură se fac nu numai în funcție de valoarea operei literare respective, ci și de gusturile și preocupările partenerului. În ca-

¹⁾ Aranguren, J. L. *Sociologie de l'information*, Paris, Hachette, 1967, p. 110.

drul grupului au loc dese comunicări despre profesioni și se ridică numeroase întrebări referitoare la opțiunile profesionale. În perioada premergătoare opțiunii profesionale, actul lecturii devine un factor motivațional prin informațiile profesionale pe care le transmite și, mai ales, prin stările afective pe care le trăiesc personajele din cărțile respective. În starea de deliberare și efervescență sufletească, premergătoare opțiunii profesionale, partenerii își recomandă cărți care-i pot ajuta să ia decizii adecvate aptitudinilor și înclinațiilor lor. O elevă din anul V semnalează că i-a recomandat unei prietene să citească și să mediteze asupra cărții „Cinta la Stupca o vioară” de C. Ghiban. *Acestei prietene îi place mult muzica. Este elevă la liceu și vrea să se orienteze spre cariera de profesoară de muzică. I-am recomandat această carte care m-a impresionat prin pasiunea pe care C. Porumbescu a pus-o în slujba muzicii.* Alți elevi notează în răspunsurile lor că au recomandat prietenilor aflați în ultimele clase de liceu cărți din colecția *Oameni de seamă*: A. Fleming de A. Maurois, D. Danielopolu de Gr. Davidescu, G. Constantinescu de I. Jianu, I. Bașgan și L. Macoveanu, A. Vlaicu de S. Milorian, D. Pompei de M. Botez. Aflați în perioada căutării modalităților de integrare socială, elevii din ultimele clase de liceu găsesc în lucrările biografice elemente pentru modelul de viață pe care și-l construiesc. O elevă care a găsit în cartea lui A. Pandrea *Medic la Boșoara* elemente pentru construirea modelului său de viață o recomandă colegelor sale pentru că m-a impresionat mult curajul și entuziasmul cu care a lucrat tinărul medic în condiții grele într-un sat uitat în care a fost repartizat și unde a avut mari satisfacții din cauză că a muncit cu inimă.

Schimbul de opinii asupra cărților citite favorizează formularea unor răspunsuri la marile probleme care-i frământă pe adolescenți. La întrebarea *Ai făcut sau faci cu prietenii schimburi de opinii asupra cărților citite? Notează o idee împărtășită de un prieten, un elev din anul ultim al Liceului pedagogic din Arad cita în răspunsul său: Are vreun rost să urmărim doar să citim multe cărți sau este mai important să reflectăm asupra celor citite, să ne lărgim orizontul prin ideile care se desprind din carte, să ne bucurăm sufletește de sentimentele și aspirațiile care străbat cartea?* Din răspunsuri se observă preferința adolescenților pentru cărțile care ridică probleme și-i ajută să-și constituie un model de acțiune socială și un ideal de viață. Un elev a împărtășit unui prieten al său din aforismele citite în culegerea *Idei trăite*, alcătuită de Geo

Șerban²⁾. Același elev își manifestă interesul față de cartea lui G. Ibrăileanu *Privind viața* [1930] pe care i-a recomandat-o un coleg. Schimbul de informații și de opinii despre volumele de poezii apare mult mai rar, preferința elevilor pentru lucrările în proză, mai ales pentru cele cu o bogată problematică de viață fiind evidentă în cadrul lotului investigat de noi. Această preferință este semnalată și de alți cercetători, care remarcau interesul elevilor pentru lucrările ce ridică probleme și trezesc curiozitatea prin ciocnirea de idei³⁾.

Dintre problemele în jurul cărora elevii fac schimburi de opinii pornind de la cărțile citite, rețin atenția principiile de viață, ideile etice, principiile de conduită umană, normele de etică profesională. O carte care incită pe un elev prin problematica ei devine un subiect de discuție, de schimburi de opinii. Elevii care au recomandat cărți partenerilor lor motivează actul recomandării prin valoarea filozofică, socială, culturală și etică a lucrărilor. O elevă care a recomandat unei kolege *Destin* de A. Mihale motivează astfel: *Am recomandat-o pentru faptul că această carte corespunde principiului meu de viață: „totul își reușește, dacă ai voință, dacă perseverezi”. Mi-am ales ca model un personaj din această carte, pe Silvia. Referindu-se la discuțiile purtate despre cărțile citite, un elev notează că în general discutăm probleme de viață, care credem că ne interesează pe noi ca viitori „maturi”. Astfel, am discutat mult despre problema țăranimii după ce-am citit romanul „Setea” de Titus Popovici. Elevul se referă la activitatea de învățător pe care o va desfășura în satul socialist și afirmă că a reflectat asupra evoluției satului și asupra schimbării unor mentalități cunoscute în lumea satului. Într-un răspuns lapidar, un alt elev subliniază că tema centrală a discuțiilor despre cărți este problema vieții. El afirmă că împreună cu prietenii săi caută în cărțile citite răspunsuri la problemele mari pe care le ridică în fața lor.*

Influența educativă a grupului se manifestă și în direcția formulării unor judecăți de valoare asupra cărților citite. Aceste judecăți pornesc de la concepte etice, sociale, filozofice și estetice. În aprecierile pe care adolescenții le fac asupra cărților citite, conceptele estetice formă, armonie, stil, valoare estetică, expresivitate etc. constituie în puține cazuri obiect de reflecție. Pentru adolescenți, cartea — și în primul rând romanul, care rămâne genul preferat — este o aventură umană căutată pentru va-

²⁾ Buc., Editura tineretului, 1968, 223 p.

³⁾ Popescu, I. *Lectura elevilor*. Buc., Editura didactică și pedagogică, 1963, p. 61.

loarea ei orientativă. Cartea conține o lume, un microcosmos, în care adolescentul pătrunde cu scopul de a-i descifra sensurile, de a-i înțelege devenirea și valoarea. Prin analogie cu această, lume, adolescentul își construiește modelul său de viață. De aceea, adolescenții citesc anumite cărți pentru resursele lor integrative în sistemul de valori culturale și etice ale societății. Lectura efectuată sub influența microgrupului atrage și interesează pe adolescent prin resursele ei formative, prin răspunsurile pe care i le dă la marile probleme care-l frământă și prin aportul ei la lărgirea orizontului său cultural.

Judecățile de valoare pe care adolescenții le formulează asupra cărților citite depășesc sfera valorilor artistice ale operei, incluzând concepte de filozofie, cultură, etică. În răspunsurile la întrebarea: *Ați formulat în grup opinii, aprecieri, judecăți asupra cărților citite? Notează unele din ele!*, elevii din lotul investigat arată că au formulat opinii asupra cărților citite, aderând la conținutul și semnificațiile umane ale unora, făcând rezerve asupra altora. O elevă mărturisește că după ce a citit *Chira Chiralina* de Panait Istrati și *Singur pe lume* de Hector Malot și-a pus problema fericii, a afecțiunii părintești, a subordonării vieții față de „glasul singelui” sau față de cel al rațiunii, a răzvrătirii față de nedreptate etc. Eleva notează că nu poate fi adepta unor principii ca: *Nedreptatea te răzvrătește numai cind te lovește pe tine sau Fericea înseamnă liniște și împăcare de sine a conștiinței*. Din povestirea *Cosma* de Panait Istrati ea a reținut un altul, nu mai vreau toată fericea pentru mine singură. În această afirmație pe care Florica a făcut-o lui Cosma, eleva vede o judecată cu profunde semnificații etice, menționând că propria sa fericie o vede în dăruirea pentru cei din jur, în liniștea și progresul lor.

Prin schimbul de opinii despre cărțile citite, prin formularea unor judecăți de valoare asupra personajelor sau ideilor exprimate în carte, membrii microgrupurilor își cultivă sensibilitatea pentru carte, își formează capacitatea de analiză a operei literare, de descifrare a semnificațiilor ei. Un elev notează că discuțiile din grup îl trag datorită faptului că în cercul nostru se ivesc schimburi de opinii interesante asupra caracterelor unor personaje, asupra cadrului în care se desfășoară acțiunea din carte, asupra înlănțuirii logice a faptelor, asupra semnificației umane a gesturilor și acțiunilor personajelor. Aceste discuții îi pasionează cu atât mai mult cu cât au

un caracter mai amplu, cu cit devin mai contradictorii, cu cit arată mai mult bun gust în aprecierea cărții respective. Discuțiile deschise purtate în cadrul microgrupului, lipsite de tonul apologetic pe care îl au unele lecții sau ore de dirigenție, ascut spiritul participanților, le trezesc curiozitatea, le formează capacitatea de discernămint, având astfel o funcție educativă deosebit de eficientă.

Influența pe care o exercită microgrupurile de elevi în domeniul lecturii este variată și plurivalentă. Pentru a se cunoaște toate implicațiile ei ar fi necesară o analiză interdisciplinară realizată prin colaborarea unor psihologi, sociologi, pedagogi, medici, cercetare cu atât mai necesară cu cât lectura nu este numai un factor de lărgire a orizontului cultural al elevilor, ci și de pregătire a lor pentru viață. Lectura prezintă resurse educative și integrative, pe care microgrupul le amplifică.

Referitor la condițiile de admitere la Școala postliceală de biblioteconomie, vă comunicăm următoarele:

Școala postliceală de biblioteconomie funcționează în cadrul Grupului școlar poligrafic „D. Marinescu” din București, șos. Străulești nr. 1, sector 1, tel. 18.57.59. Școala nu are deocamdată decât cursuri la zi. Durata cursurilor este de doi ani. Școala asigură cămin și cantină pe toată durata școlarizării.

La școlarizarea de admitere — care se va ține la sfârșitul lunii septembrie — se pot înscrie absolvenții ai liceului de cultură generală sau ai altor școli echivalente, cu examen de bacalaureat sau cu certificat de absolvire. Examenul de admitere constă din următoarele probe:

- Literatură română — scris și oral;
- Istoria României — scris,

examinarea făcându-se din materia cuprinsă în programele școlare ale claselor IX—XII de liceu. Probele scrise nu sînt eliminatorii.

Admiterea în școală a celor reușiți se face în ordinea descrescîndă a mediilor, în limita locurilor planificate.

Elevii care promovează examenul de admitere vor încheia, în termen de 15 zile de la începerea cursurilor, contracte cu întreprinderile sau instituțiile pentru care se pregătesc, prin care se stabilesc obligațiile reciproce ale părților contractante.

Informații suplimentare pot fi obținute de la comitetele județene pentru cultură și artă.

Stabilirea vedetelor de nume de autori — persoane fizice (I)

Victoria CURCĂNEANU
șefa serviciului de catalogare din Biblioteca centrală universitară București

În terminologia catalogării, *vedeta* este un cuvânt, un grup de cuvinte, un simbol sau un grup de simboluri scoase în evidență de descrierea din catalog, pentru a servi la orînduirea notițelor bibliografice după un sistem prestabilit.

În cazul catalogului alfabetic, acest sistem este *ordinea alfabetică* a numelui autorilor (*vedetă* de nume de autor — persoană fizică, sau de autor colectiv) și a titlurilor pentru lucrările fără autori (*vedeta* pentru acestea este titlul întreg, iar primul cuvînt al titlului, cu excepția articolului, este cuvîntul de ordine).

Numele de autori — persoane fizice apar în catalogul alfabetic ca vedete principale și ca vedete complementare. Le putem întîlni și în indexul de autori al unei publicații (listă care cuprinde autorii — nume de persoane și nume de colectivități — citați într-o publicație, cu indicarea paginii la care sînt menționați în publicație).

Conferința internațională de catalogare de la Paris din 1961, în *Expunerea de principii*, la punctele 7 și 8, a stabilit principiul *vedetei uniforme*, adică obligația pentru catalogator de a aduna sub o formă unitară, totdeauna aceeași (indiferent de modul cum este notat pe publicație), lucrările aceluiași autor, iar pentru lucrările fără autor, obligația de a aduna sub un titlu unitar aceeași lucrare apărută sub diferite titluri.

Expunerea de principii va apărea în formă definitivă și adnotată în 1971, după cum a raportat dr. Eva Verona, președinta grupului de lucru din cadrul Comitetului de catalogare al FIAB, cu ocazia Conferinței FIAB ținută la Moscova între 28 august și 5 septembrie 1970.

La punctul 8.2 al *Expunerii de principii*, se spune despre numele de autori — persoane fizice:

„8.2. *Vedeta uniformă* este numele sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile operelor sale (cu rezerva specificată la pct. 7.1)*),

*) „7.1 Cînd au apărut ediții în mai multe limbi, trebuie să se dea preferință, în general, vedetelor bazate pe edițiile în limba originală; dar dacă această limbă nu este întrebuintată în mod curent în catalog, vedeta poate fi luată din edițiile și referințele existente în una din limbile curent utilizate în catalog.”

în forma curentă cea mai completă sub care el apare, cu excepția următoarelor cazuri:

8.21. Un alt nume sau o altă formă de nume trebuie să fie luată ca vedetă uniformă dacă a fost consacrată de uzul general sau în referințe asupra autorului în opere biografice, istorice și literare ori în baza altor activități publice decît aceea de autor.

8.22. O caracteristică suplimentară de identificare trebuie să fie adăugată dacă e necesar, pentru a deosebi pe autor de alți autori, cu același nume¹⁾.

Observăm deci că s-a stabilit ca pentru autorul-persoană fizică vedeta uniformă să fie considerat numele (1. numele real, 2. pseudonimul, 3. porecla, 4. titlul nobiliar sau 5. numele personal) sub care autorul este identificat în modul cel mai frecvent în edițiile originale ale lucrărilor sale, în forma cea mai completă sub care apare acest nume.

Principiul pare simplu, dar traducerea lui în practică este deosebit de dificilă, căci modalitatea de unificare este destul de greu de stabilit de către catalogatori. Sînt binecunoscute variantele prin care au trecut, din antichitate și pînă în epoca modernă, formele numelor și cîte diferențieri prezintă ele și azi, în conformitate cu uzanțele din diferite țări, cu diversele schimbări intervenite în ortografie, în tradiția literară; chiar autorii înșiși nu își semnează cu același nume diferitele lor opere. De asemenea, traducerea operelor în diferite limbi face să apară și numele autorilor diferit redat, în conformitate cu ortografia limbii în care este făcută traducerea. Pentru traducerea — în special a celor mai vechi — în limba română din autori străini este destul de greu uneori de știut care este forma corectă pentru vedeta uniformă; uneori chiar și pentru autorii români este greu de stabilit care este numele și care este prenumele.

De regulă generală, vedeta de autor-persoană fizică este alcătuită din: a) *nume* (care este „cuvîntul de ordine”); acesta poate fi simplu ori compus din două sau mai multe părți separate ori legate între ele printr-o linioară sau o particulă gramaticală; b) *prenume*, care poate fi alcătuit din unul sau mai multe cuvinte separate sau legate prin linioară; c) *elemente de individualizare*, în cazul autorilor identificați prin nume personal (prenume) sau al autorilor perfect omonimi. Exemple:

Autori identificați prin nume personal (prenume):

Mardarie Cozianul (român)

1) Bulletin des bibliothèques de France. Extrait, 6, nr. 12, dec 1961, p. 563.

Grigorie din Măhaci, preot (român)
Leonardo da Vinci (italian)
Chrestien de Troyes (francez)
Filip IV, cel Frumos, rege al Franței**)

Autori omonimi :

Marinescu, Gheorghe, neurolog
Marinescu, Gheorghe, agronom
Marinescu, Gheorghe, matematician

Numele se notează în vedetă la cazul nominativ și se desparte prin virgulă de prenume. Dacă prenumele este reprezentat prin inițială, se completează atunci când este posibil. Inițiala patronimicului nu se completează decât pentru autorii ruși și sovietici. Exemple :

In vedetă

D. M. Pippidi
L. N. Tolstoj

In vedetă

PIPPIDI, Dionisie M.

TOLSTOJ, Lev Nikolaevici

Forma numelui autorului în limba originală se stabilește în urma documentării catalogatorului asupra autorului: naționalitatea sau cetățenia, limba în care a scris, (ceea ce, pentru publicațiile editate în vremurile noastre, se poate afla cel mai adesea din prefața, posifața, supracoperta sau coperta dorsală a publicației de catalogat). O dată aceste elemente aflate, autorul trebuie identificat într-o *enciclopedie a țării sale* sau într-un lexicon de specialitate, pentru a afla forma originală a numelui său pentru vedeta uniformă. Deci un autor francez va trebui căutat într-o enciclopedie franceză, un autor rus într-o enciclopedie rusă, un autor englez într-o enciclopedie engleză etc. și nu altfel, pentru că formele pot diferi de la o sursă de informare la alta. De exemplu, dramaturgul spaniol Lope Felix de Vega Carpio (1562—1635) în enciclopediile românești, franceze și italiene este trecut la LOPE de VEGA, în vreme ce în enciclopediile spaniole este trecut la VEGA CARPIO, FELIX LOPE DE.

Catalogatorul nu are însă întotdeauna la îndemână instrumentele necesare documentării sale, mai ales în bibliotecile mici. În acest caz, studiul uzanțelor onomastice caracteristice diferitelor limbi și naționalități, ca și indicațiile conținute în fișa unică tipărită de Biblioteca Centrală de Stat și în *Bibliografia Republicii Socialiste România*, îl vor ajuta să găsească forma exactă de nume pentru stabilirea vedetei uniforme.

Trebuie reținute câteva observații asupra numelor de autori pe grupe lingvistice și naționale.

** In bibliotecile științifice poate fi întrebuintată forma în limba originală. Philippe IV, Le Bel, roi de France.

În acest sens, se pot stabili câteva categorii de nume astfel :

A. Nume de autori din țările de *limbi romanice*.

B. Nume de autori *anglo-saxoni*.

C. Nume de autori din țările de *limbi germanice*.

D. Nume de autori *slavi*.

E. Nume de autori *maghiari și orientali*.

F. Nume de autori *antici și medievali*.

A. NUME DE AUTORI DIN ȚĂRILE DE LIMBI ROMANICE : română, franceză, italiană, spaniolă (vorbită în Spania și în America Latină), portugheza (vorbită în Portugalia, Brazilia și țările africane de limbă portugheză).

Dificultatea alegerii formei pentru vedeta uniformă la această categorie de nume apare în cazul autorilor cu :

1. Nume compuse.

2. Nume cu prefixe.

3. Nume cu prefixe stabile sau atributive.

1. **Numele romanice compuse** își au originea, în general, în combinarea numelui de familie patern cu cel matern (de exemplu la spanioli — primul nume este al tatălui, cel de-al doilea al mamei ; la portughezi — primul nume este al mamei, al doilea al tatălui), sau în combinarea numelui cu denumirea locului de naștere sau de origine al familiei ori feudei.

Numele romanice compuse se pot prezenta sub următoarele forme :

a) **Nume romanice compuse unite prin linioară :**

Pe carte

Ion Păun-Pincio (român)

Paul Vaillant-Couturier (francez)

Luigi Alpagu-Novello (italian)

In vedetă

PĂUN-PINCIO, Ion

VAILLANT-COUTURIER, Paul

ALPAGO-NOVELLO, Luigi

Excepții : unii autori francezi își trec pe opere prenumele legat prin linioară de numele de familie. În vedetă însă se va trece întâi numele și apoi prenumele, deci nu se va ține seama de linioară :

Pe carte

Roger-Ferdinand

Raoul-Rochette

In vedetă

FERDINAND, Roger

ROCHETTE, Raoul

Uneori trăsura de unire leagă numele de familie a doi autori care au colaborat la o lucrare :

Pe carte

Eckmann-Chatrion

In vedetă

ERCKMANN, Émile și CHATRIAN, Alexandre

b) *Nume romanice compuse, unite prin prepoziție, conjuncție sau articol:*

Pe carte

Ion Ionescu de la Brad (român)
Pierre Imbart de la Tour (francez)
Giuseppe Tommasi di Lampedusa (italian)

Francisco Cervantes de Salazar (spaniol)

Francisco de Quevedo y Villegas (spaniol)

José Maria Eça de Queiroz (portughez)

In vedetă

IONESCU DE LA BRAD, Ion
IMBART DE LA TOUR, Pierre
TOMMASI DI LAMPEDUSA, Giuseppe

CERVANTES DE SALAZAR, Francisco

QUEVEDO y VILLEGAS, Francisco de

EÇA DE QUEIROZ, José Maria

Excepție: Se ia ultima parte a numelui atunci când aceasta este cea mai cunoscută; de exemplu, scriitorul francez François de Salignac de la Mothe Fénelon este scos în vedetă: FENELON, François de Salignac de la Mothe, pentru că istoria literară l-a consacrat sub această formă a numelui.

c) *Numele romanice compuse din părți separate sau numele duble de:* — autori români, francezi, italieni și de limbă spaniolă — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu prima parte; de exemplu:

Pe carte

Ion Budai Deleanu (român)

Umberto Zanotti Bianco (italian)

Giovanni Battista Ceschi Santa Croce (italian)

Vicente Blasco Ibañez (spaniol)

In vedetă

BUDAI DELEANU, Ion

ZANOTTI BIANCO, Umberto

CESCHI SANTA CROCE, Giovanni Battista

BLASCO IBAÑEZ, Vicente

— *nume de autori de limbă portugheză* — acestea sînt scoase în vedetă începînd cu ultima parte; de exemplu:

Pe carte

José Gomes Ferreira (portughez)

Pedro Alvarez Cabral (portughez)

Rui Ribeiro Conto (brazilian)

Luis Aranha Pereira (brazilian)

In vedetă

FERREIRA, José Gomes

CABRAL, Pedro Alvarez

CONTO, Rui Ribeiro

PEREIRA, Luis Aranha

2. *Nume romanice cu prefixe*

Prefixele constau din prepoziții și articole, care se notează în vedetă conform uzanței naționale din țara al cărei cetățean este autorul.

De regulă generală, prepozițiile care reprezintă o particulă nobiliară sau care indică originea sau locul de naștere se notează în vedetă după prenume, în toate țările.

Sînt două situații:

a. *Fac parte din nume* particulele formate din articol ori din articol și o prepoziție, separate sau contractate:

1) Pentru numele românești — orice prefix face parte din nume, cu excepția prepoziției de:

Pe carte

Vasile A Mariei

In vedetă

A MARIEI, Vasile

Forma modernă a acestui tip de nume consacra chiar contractarea: Atodiresei, Ion.

2) Pentru numele franceze — fac parte din nume articolele simple și prepozițiile articulate indivizibile, scrise cu majusculă *E, Le, La, Les, Des, Du*:

Pe carte

Marcel L'Herbier

Gustave Le Bon

Jean de La Fontaine

Charles Des Granges

Jean Du Moulin

In vedetă

L'HERBIER, Marcel

LE BON, Gustave

LA FONTAINE, Jean de

DES GRANGES, Charles

DU MOULIN, Jean

3) Pentru numele italiene — în general fac parte din nume articolele și prepozițiile simple scrise cu majusculă *La, Lo, Li* în toate cazurile, iar *Da, Dal, De, Degli, Dei, Della* etc. numai pentru numele lansate începînd cu secolul al 19-lea:

Pe carte

Giovanni La Cecilia

Niccolò Lo Savio

Gioacchino Li Greci

Giovanni A Prato

Nicola D'Arienzo

Lorenzo Da Ponte

Edmondo De Amicis

Isidoro Del Lungo

Eufrosino Della Volpaia
Antonio Degli Alberti
Giovanni Andrea Dell'Anguillara
Angelo Di Constanzo

In vedetă

LA CECILIA, Giovanni
LO SAVIO, Niccolò
LI GRECI, Gioacchino
A PRATO, Giovanni
D'ARIENZO, Nicola
DA PONTE, Lorenzo
DE AMICIS, Edmondo
DEL LUNGO, Isidoro
DELLA VOLPAIA, Eufrosino
DEGLI ALBERTI, Antonio
DELL' ANGUILLARA, Giovanni An-

drea
DI CONSTANZO, Angelo

În numele anterioare secolului al 19-lea
nu se ține seamă de prepoziții :

Pe carte

Lorenzo de' Medici
Ruggero degli Ubaldini

In vedetă

MEDICI, Lorenzo de', Magnificul***)
UBALDINI, Ruggero deggi

4) În numele spaniole se ține seamă
numai de articolul hotărît simplu *La, Las* :¹⁰ 25

Pe carte

Manuel Antonio Las Heras

In vedetă

LAS HERAS, Manuel Antonio

5) În general, în numele spaniole și por-
tugheze sînt reținute numai particulele le-
gate de nume :

Pe carte

Enrique Demaria
Roberto Lafuente

In vedetă

DEMARIA, Enrique
LAFUENTE, Roberto

b. Nu fac parte din nume :
1) În numele române — *de*

Pe carte

Emil de Pușcariu

In vedetă

PUȘCARIU Emil de
2) În numele franceze — *de, d'*

Pe carte

Alfred de Musset
François d'Aubignac

In vedetă

MUSSET, Alfred de
AUBIGNAC, François de

Excepție : În numele de origine fran-
ceză, dar purtate de autori anglo-saxoni,
scandinavi și canadieni, *de, d'* fac parte
din nume :

Pe carte

William D'Avenant (englez)
Thomas De Quincey (englez)
Mazo De La Roche (canadian)
Magnus Gabriel De La Gardie
(suedez)

In vedetă

D'AVENANT, William
DE QUINCEY, Thomas
DE LA ROCHE, Mazo
DE LA GARDIE, Magnus Gabriel

3) În numele portugheze : *da, das, de,*
do, dos, as, os

Pe carte

Martinho Augusto da Fonseca
João Adolpho dos Santos

In vedetă

FONSECA, Martinho Augusto da
SANTUS, João Adolpho dos

Excepții :

— În numele de origine portugheze, dar
purtate de autori nord-americani, parti-
culele de mai sus fac parte din nume :

Pe carte

John R. Dos Passos (nord-american)

In vedetă

DOS PASSOS, John R.

— În numele braziliene, particula *Di*
face parte din nume :

Pe carte

Alberti Cardinal Di Jorio

In vedetă

DI JORIO, Alberti Cardinal

***) În bibliotecile științifice poate fi întrebuin-
țată forma în limba originală : Medici, Lorenzo
de', detto il Magnifico.

ECOURI

O veche idee absolut nouă: colaborarea dintre biblioteca comunală și cea școlară

În urma publicării articolului : **O veche idee absolut nouă : Colaborarea dintre biblioteca comunală și cea școlară** în nr. 1/1971 al revistei noastre, am primit din țară următoarele materiale :

Ștefania PASCU

*Biblioteca comunală Ileanda,
jud. Sălaj*

Părerea mea este că biblioteca publică nu-și poate îndeplini rolul de propagatoare a culturii decât în ipoteza unei colaborări permanente cu toate celelalte tipuri de biblioteci din localitate.

În comuna Ileanda, județul Sălaj, lectura a devenit de-a lungul timpului o necesitate încurajată cu multă atenție de cele două biblioteci din localitate — cea comunală și cea școlară — printr-o muncă conjugată.

Dar, mai întâi, să-mi prezint propria bibliotecă. Înființată în urmă cu mai bine de două decenii, biblioteca comunală din

3. Nume romanice cu prefixe stabile sau atributive.

Prefixele sau calificativele *S., St., Stc., Sta., Săn, Sant, Santo, Santa, Saint, Sainte* fac parte integrantă din nume și se trec în vedetă :

Pe carte

Evaristo San Cristobal
Robert de Saint-Jean
Charles-Augustin Sainte-Beuve
Luigi Santa Maria
Paul Săn-Petru

În vedetă

SAN CRISTOBAL, Evaristo
SAINT-JEAN, Robert de
SAINTE-BEUVE, Charles-Augustin
SANTA MARIA, Luigi
SÂN-PETRU, Paul

În partea a doua a articolului, vom examina problemele ridicate de stabilirea vedetei pentru autori — persoane fizice în limbile anglo-saxone și germanice.

Ileanda numără astăzi aproximativ 12 000 de volume, distribuite prin biblioteca din centrul de comună și prin filialele și punctele de împrumut aflate în cele 13 sate aparținătoare. Populația localității se ridică la 4 027 de locuitori, din care 2 912 erau, la sfârșitul anului 1970, cititori ai bibliotecii comunale, având înscrise în fișele de împrumut peste 31 000 de cărți citite. Cei 391 de cititori-copii înscrși în același an au citit aproximativ 4 500 de cărți. Iar eu funcționez ca bibliotecară la această instituție de 12 ani.

În timpul inundațiilor din mai-iunie 1970, casele oamenilor și instituțiilor din comună au fost greu lovite de urgia apelor. Biblioteca liceului, care număra mii de volume, a fost distrusă aproape în întregime. Astăzi, ea a fost reconstituită din donațiile primite de la Rezerva națională de carte a Bibliotecii Centrale de Stat și de la Liceul nr. 30 din București, astfel că anul 1970 s-a încheiat cu 6 000 de volume înregistrate în inventar, 300 de cititori (din totalul de 500 de elevi) și 1 500 de cărți citite.

Colaborarea dintre cele două unități bibliotecare este veche și se manifestă atît pe plan organizatoric, cit și în probleme de conținut.

La biblioteca liceului a existat, din totdeauna, o fluctuație mare de personal. Cadrele didactice care au funcționat pe postul de bibliotecar nu aveau cunoștințele de specialitate și nici experiența necesară pentru a organiza munca la un nivel convenabil. De aceea, bibliotecara comunală a sprijinit constant, prin îndrumări și chiar prin muncă efectivă, pe bibliotecarii liceului. Acest ajutor s-a dovedit cu deosebire oportun în perioada de refacere a bibliotecii liceului, cînd tot fondul de carte nou primit a trebuit să fie catalogat, clasificat și organizat într-un „raft liber” impecabil prin munca comună a celor doi bibliotecari — cel școlar și cel comunal.

Dar colaborarea dintre cele două unități îmbracă și importante aspecte de conținut. În biblioteca comunală, afișate în sala de lectură, se găsesc în permanență liste bibliografice pentru majoritatea obiectelor de învățămînt, liste întocmite de cadrele didactice respective cu concursul bibliotecii noastre și reflectînd titluri din ambele biblioteci.

Activitățile de propagandă a cărții care se desfășoară în biblioteca publică sînt, în majoritate, organizate cu ajutorul direct al celor 23 de cadre didactice din comună și chiar cu sprijinul elevilor, pasionați de anumite discipline predate la școală.

Făcînd parte din colectivul de conducere al bibliotecii comunale, cadrele didactice contribuie pînă și la confecționarea materialelor de propagandă vizuală ale biblio-

citite, citate, afișe, panouri cu coperti, expoziții de cărți etc. De asemenea, materialul didactic existent în școală — planșe, mulaje, diafilme, diapozitive, hărți, tablouri etc. — este valorificat și în cadrul bibliotecii comunale, cu prilejul diferitelor activități organizate cu cititorii noștri. Astfel, în cadrul consfățuirii organizate de căminul cultural cu îngrijitorii de animale din cooperativa agricolă de producție pe tema „Căi de sporire a producției de lapte”, expunerea privind anatomia și fiziologia animalelor a fost susținută de profesorul de științe naturale Petre Dumitru, directorul liceului. În cadrul consfățuirii a fost organizată de către laborantul liceului proiectarea unor filme și diapozitive, iar biblioteca comunală a prezentat cărți ilustrând tema discutată.

Filmele didactice imprumutate școlii de la cinematoca inspectoratului județean de învățământ sînt prezentate și cu ocazia unor acțiuni organizate în cadrul bibliotecii comunale și chiar în filialele ei din satele aparținătoare.

Biblioteca comunală, în colaborare cu căminul cultural, organizează periodic expoziții de artă populară — devenite tradiționale astăzi în comuna noastră —, cu prilejul cărora se desfășoară și discuții privind nu numai latura estetică a țesăturilor (armonizarea culorilor, cultivarea motivelor populare locale), ci și probleme de ordin economic (necesitatea creșterii oilor cu lână fină, vopsitul firelor, țesutul etc.) În cadrul acestor expoziții, alături de țesăturile populare, cărțile despre arta populară și reproducerea după lucrări de ale pictorilor români avînd tangență cu arta populară sînt nelipsite. În alegerea celor mai reprezentative exponate, alături de bibliotecarul comunal, își dau concursul și cadrele didactice.

Reușita acestor manifestări se datorește faptului că răspund intereselor ilendenilor și că în organizarea și desfășurarea lor iau parte toți cei chemați să facă educație, de la directorul de liceu pînă la bibliotecar.

Stela RĂCHITĂ:

*Biblioteca comunală Nadeș,
jud. Mureș*

Într-adevăr, ar trebui să existe o colaborare strînsă între biblioteca publică și biblioteca școlară de pe teritoriul unei comune, dar nu acesta este cazul în localitatea noastră.

Biblioteca comunală Nadeș dispune de un fond de aproximativ 13 600 de volume din toate domeniile de cunoștințe, dar aproape jumătate din ele au un conținut depășit și nu mai circulă. Biblioteca școlii are o colecție insuficientă de numai

2 900 de volume, și încă dintre acestea aproximativ 50 la sută sînt cărți destinate corpului didactic. Ambele biblioteci posedă foarte puține titluri în limba germană, deși cererea de carte în această limbă — mai ales pentru clasicii literaturii germane — este foarte accentuată, școala avînd o secție cu predarea în limba germană, cuprinzînd clasele I—VIII.

„Colaborarea” dintre biblioteca publică și biblioteca școlară se rezumă, în prezent, la vizitarea bibliotecii publice de către grupuri de elevi, conduse de profesori, în timpul orelor de lectură, în cursul cărora sînt prezentate noutățile editoriale intrate în bibliotecă și sînt recomandate cărți, făcîndu-se astfel în mod implicit și propagandă bibliotecii.

Biblioteca școlară este handicapată de orarul de funcționare: unitatea este deschisă doar 2 ore pe zi, fiecare clasă fiind programată o dată pe săptămîină. Biblioteca comunală, în schimb, este deschisă zilnic, și dimineața și după-amiaza. În atari condiții, școala din comuna noastră are totuși tendința să oblige elevii, prin diferite metode, să devină cititori ai bibliotecii școlare. Transformînd frecvența bibliotecii într-o obligație decurgînd din procesul de învățămînt, fără ca în prealabil elevilor să li se fi imprimat deprinderi temeinice de lectură, plăcerea de a citi dispare aproape total. De altfel, neexistînd o evidență generală a frecvenței de către elevi a unităților bibliotecare din localitate, copiii spun la școală că sînt înscrși la biblioteca publică, iar la noi că împrumută cărți de la biblioteca școlară și în felul acesta nu calcă pragul nici uneia dintre ele.

Această lipsă de colaborare între biblioteca publică și biblioteca școlară nu este proprie numai comunei noastre. Problema a fost discutată adesea în seminariile noastre județene, unde colegele mele și-au manifestat profunda nemulțumire pentru această stare de fapte. După părerea mea, în această privință nu există decît o singură soluție: o bibliotecă unică pe întreaga comună, o unitate puternică, înzestrată cu fonduri îndestulătoare de cărți care să aibă putere de circulație, cu un local adecvat cerințelor și cu personal calificat, care să poată exercita o îndrumare competentă și un control centralizat asupra lecturii. Soluția ar prezenta și evidente avantaje economice”.

*) Făcîndu-și datoria de a publica corespondența primită și în perfect acord cu considerațiile privind consecințele neplăcute ale lipsei de colaborare dintre biblioteca comunală și cea școlară, redacția își exprimă rezervele față de opinia autoarei privind biblioteca unică.

CRONICA

Acțiuni în cinstea semicentenarului partidului

În cinstea sărbătoririi unei jumătăți de secol de la înființarea P.C.R., la Biblioteca Academiei R. S. România s-a deschis, în ziua de 26 aprilie 1971, expoziția *Semicentenarul Partidului Comunist Român 1921—1971*. Materialele din expoziție sînt grupate în șapte etape istorice principale: 1. *Mișcări muncitorești premergătoare înființării Partidului Comunist Român*; 2. *Crearea Partidului Comunist Român — 8 Mai 1921*; 3. *Mișcări muncitorești între anii 1922 și 1932*; 4. *Marile lupte ale anului 1933*; 5. *Perioada de adîncă ilegalitate*; 6. *23 August 1944*; 7. *Epoca marilor realizări*. În 11 vitrine și 6 panouri au fost expuse, în original sau în facsimil, materiale documentare de o mare diversitate, însumînd cărți, broșuri, manifeste, proteste, chemări, scrisori, fotografii ale socialiștilor români, diferite documente privind congresele socialiștilor și primul Congres al P.C.R. (manifeste, procese-verbale, tăieturi din ziare, mandate ale delegaților, note ale siguranței). Mișcările muncitorești dintre anii 1922 și 1932 sînt ilustrate prin numere originale și facsimile ale ziarelor din presa militantă, fotografii ale grupurilor participante la demonstrații, adunări de protest și greve, un desen original de Tonitza, lista minerilor uciși în Valea Jiului în anii 1929—1931. Vitrinele consacrate luptelor ciferiștilor, pe lângă materialele privind Grivița Roșie, aduc și documente referitoare la procesul de la Craiova. Deosebit de bogate și impresionante sînt exponatele care aduc mărturie despre activitatea partidului în condițiile terorii burghezo-moșierești, rapoarte ale direcției închisorii Doftana și ale inspectoratului de poliție din Ploiești referitoare la modul în care deținuții comunicau între ei, continuînd lupta și în închisoare; reproducere după fișa de carceră din 1936, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, acte informative în legătură cu actele de sabotaj ale comuniștilor împotriva mașinii de război fasciste și alte asemenea documente zguduitoare.

Prin contrast cu perioada grea și întunecată a ilegalității, partea din expoziție consacrată pregătirii și desfășurării evenimentelor de la 23 August 1944 (fotografia tipografiei ilegale a C.C. al P.C.R. din str. Școala Floreasca, comunicate, chemări, facsimilul apelului C.C. al P.C.R. după răscoala armată de la 23 August, hotărîri și rezoluții, ediții ale statutului P.M.R. și P.C.R. dintre anii 1947 și 1969) conduce pe vizitatori spre epoca luminoasă a marilor realizări reprezentate prin noile construcții de hidrocentrale, baraje, combinate industriale. Expoziția se încheie prin vitrina închinată tipăriturilor care conțin documentele Congreselor al IX-lea și al X-lea ale P.C.R., broșurii cu expuneri și cuvîntări și volumelor de opere ale secretarului general al Partidului Comunist Român, Nicolae Ceaușescu.

Biblioteca municipală din Brașov a organizat în perioada 10—24 aprilie 1971 un ciclu de manifestări dedicate semicentenarului Partidului Comunist Român, purtînd titlul *Te slăvim partid iubit*.

În cadrul acestor acțiuni, care s-au bucurat de o mare afinență de public s-a deschis expoziția documentară *Presa brașoveană despre lupta și victoriile partidului*, cuprinzînd ziare și reviste ce oglîndesc activitatea partidului de la crearea pînă azi. În cele 8 vitrine au fost expuse ziare ca: *Gazeta Transilvaniei*, *Klätungsor*, *Vremuri noi*, *Dreptatea*, *Spre sînga* — revistă bilunară editată de profesorul comunist Ilie Cristea în anul 1931, precum și *Drum nou*, *Brașsoi Lapok*, *Karpaten Rundschau*.

La secția de colecții speciale a avut loc o întîlnire cu compozitorul și dirijorul Mauriciu Vescan, directorul Teatrului muzical din Brașov, care a prezentat realizările muzicii românești în anii socialismului. A urmat o audiere a unor lucrări simfonice românești.

O manifestare deosebit de reușită a găzduit secția pentru copii, unde a fost invitat ilegalistul Isac Schmidt. El a vorbit pionierilor despre *Cărți care ne-au dat tîria și speranța în victoria cauzei noastre*. După aceea, în prezența a 85 de pionieri și școlari s-a deschis expoziția *Brașovul în cîtuare*, organizată în colaborare cu Școala generală nr. 14 și Școala generală nr. 3.

De mare succes s-a bucurat masa rotundă cu redactorii revistei *Astra*, care s-au întîlnit cu cititorii bibliotecii noastre.

Din partea redacției au participat: redactorul șef Ion Lupu, criticul Voicu Bugariu, poetul Gherghinescu Vanea, dramaturgul Emil Pocranu și Valeria Collban, secretar general de redacție. S-au dezbătut probleme privind tematica și grafica revistei și apoi s-au citit cîteva lucrări dedicate semicentenarului de către redactorii revistei.

La filiala nr. 2 a avut loc o seară literară intitulată *România socialistă — ogîndă a politicii partidului nostru*.

Manifestările dedicate semicentenarului s-au încheiat cu o reușită seară de poezie *Cîntare patriei și partidului*, în colaborare cu Asociația scriitorilor din Brașov. Au participat poeți și scriitori din Brașov și Hunedoara, membri ai cenaclului *Flacăra*.

Acțiunile desfășurate timp de o săptămînă, cu o numeroasă participare a tinerilor și vîrstnicilor, au constituit un omagiu adus de lucrătorii bibliotecii noastre semicentenarului partidului.

Totodată la Biblioteca municipală s-a deschis expoziția documentară de fotografii *50 de ani de la crearea Partidului Comunist Român*. Pe cele 10 panouri au fost expuse peste 60 de fotografii, care ilustrează momentele mai importante începînd cu crearea partidului și terminînd cu Congresul al X-lea.

În cadrul colocviilor brașovene — ediție jubiliară — care s-au desfășurat între 25 aprilie — 2 mai — biblioteca municipală a organizat două interesante expoziții *Tipărituri brașovene (1921—1971)* și *Brașovul în documente și publicații muzicale*.

În întîmpinarea aniversării semicentenarului Partidului Comunist Român, Biblioteca „Astra” din Sibiu a organizat, în a doua jumătate a lunii aprilie, o serie de acțiuni care au subliniat rolul și locul acestei instituții în viața culturală a vechiului oraș transilvănean.

Astfel, pe data de 22 aprilie a fost deschisă expoziția documentară *Publicațiile politice și profesionale muncitorești, 1881—1944*. La deschidere au luat parte Heinrich Sitzer, secretar al Comitetului municipal de partid, Aurel Cotu, vicepreședinte al Comitetului județean pentru cultură și artă, activiști de partid și de stat, oameni de cultură și artă.

Expoziția prezintă aproape o sută de publicații muncitorești revoluționare din perioada amintită, dintre care unele extrem de rare sau chiar unicate, precum și studii, bibliografii etc. apărute în ultimii ani privitoare la presa comunistă și muncitorească din țara noastră. În aceeași zi a ieșit de sub tipar catalogul colecțiilor de publicații politice și profesionale mun-

citorești existente în Biblioteca „Astra”, lucrare elaborată în cadrul serviciului de informare bibliografică.

O altă manifestare a constituit-o șezătoarea literară pe care biblioteca a organizat-o în sala festivă a instituției și în cadrul căreia, în fața unui număr public, au citit din lucrările lor închinat luptei revoluționare a poporului și partidului nostru scriitorii Paul Constant Lad-misa Andreescu, Aurel Călinescu, Nicolae Petru, Mira Preda.

Comitetul pentru cultură și artă al județului Sălaj a organizat în lunile februarie—martie opt schimburi de experiență cu bibliotecarii din bibliotecile orașenești și comunale din județ în localitățile: Sinmihaiu Almașului, Ileanda, Someș, Odorhei, Sărmașag, Nușfalău, Crasna, Românași și Cehu Silvaniei. În cadrul acestor întâlniri, participanții cu rezultate bune în muncă au susținut referate pe teme ca: Metode folosite în lărgirea sferelor de cuprindere a populației la lectură; Îndrumarea diferențiată a lecturii cititorilor și permanentizarea acestora; Formele și metodele de propagandă a diferitelor categorii de cărți social-politice, științifice, agrozo tehnice și beltristice; Prelucrarea și organizarea fondurilor etc.

În cadrul fiecărui schimb de experiență, biblioteca gazdă a organizat o manifestare model: — Sinmihaiu Almașului — montajul de versuri Poezii cîntă partidul și expoziția de cărți P.C.R., organizatorul și conducătorul tuturor victoriilor obținute de poporul român;

— Ileanda — consfătuirea cu cititorii pe tema Căi de sporire a producției de lapte și expoziția de cărți 50 de ani de la crearea P.C.R.;

— Someș Odorhei — consfătuirea cu cititorii pe tema Cultura plantelor de câmp;

— Nușfalău — montajul de versuri Imn partidului și expoziția de cărți P.C.R. — conducătorul încercat al poporului;

— Crasna — un concurs „cine știe, câștigă” (cu elevii claselor X—XII);

— Românași — consfătuirea cu cititorii pe tema Cultura legumelor și expoziția de cărți 50 de ani de la crearea P.C.R.;

— Sărmașag — montajul de versuri Imn partidului, imn luminii și expoziția de cărți Semicentenarul P.C.R.;

— Cehu Silvaniei — întâlnirea cu scriitorii Ion Bănuță și Barutu Argehei și expoziția de cărți 8 Mai 1921 — 8 Mai 1971 — Semicentenarul P.C.R.

Clubul de poezie, recent organizat pe lângă Biblioteca comunală din Șag, județul Timiș, și-a închinat primele întâlniri aniversării semicentenarului partidului — Slavă eroilor Doftanel, Țării, inimă și gândul —, iar în luna martie, sâmbătoririi zilei de 8 Martie — Gînduri închinat mamei.

Tot la Șag s-a inițiat o acțiune sistematică de cultivare în rîndul cititorilor a deprinderilor de consultare a lucrărilor de informare. Un raft anume organizat în acest scop grupează sub titlul Să ne informăm, să cunoaștem lucrările de informare din colecțiile bibliotecii. În prezent, sub îndrumarea bibliotecarei, Aurica Colariu, cinci cititoare de profesii diferite (o educatoare, o tehniciană, două funcționare și o casnică) și de vârste diferite (între 20 și 40 de ani) se pregătesc pentru un viitor concurs intitulat „Cine se informează, știe”, deosebit de interesant ca formulă, pentru că se renunță la criteriul de apreciere a „memoriei” în favoarea „științei de a te informa”.

În perioada 12—14 aprilie a.c. Ministerul Învățămîntului a organizat la Grupul școlar „Hidro-mecanică” din Brașov un schimb de experiență la care au participat 96 de bibliotecari de la licee de specialitate, școli profesionale și tehnice din toată țara.

Acest schimb de experiență a urmărit cunoașterea de către participanți a principalelor instrumente de informare bibliografică, create în biblioteci pentru elevi și cadre didactice, și vizitarea unor biblioteci bine organizate din localitate.

În prima zi au fost audiate două prelegeri despre organizarea cataloagelor alfabetic și sistematice, prezentate de Elena Babii, bibliograf la Biblioteca Institutului politehnic din Brașov. Au urmat discuții în legătură cu modul de organizare a unor asemenea instrumente în unitățile școlare cu bibliotecari salariați.

Vizitele documentare făcute la Biblioteca municipală și Biblioteca Institutului politehnic din localitate le-au prilejuit participanților cunoașterea unor importante sectoare de activitate din aceste unități: serviciile de completare — evidență; serviciile de prelucrare a publicațiilor; serviciile de informare și documentare. Bibliotecarii de la grupurile școlare forestiere din toată țara, participanți la acest schimb de experiență, le-au fost prezentate la Institutul politehnic din Brașov — singurul institut de învățămînt superior din țară care pregătește specialiști în domeniul industriei lemnului și silviculturii — o expoziție de lucrări de specialitate editate pe plan local, lucrările bibliografice întocmite de bibliotecă pentru studenți, cadre didactice și alți specialiști.

Ultima zi a fost destinată cunoașterii activității bibliotecilor Liceului nr. 4 și Grupului școlar al Uzinelor „Steagul Roșu” din Brașov.

Discuțiile care au avut loc la încheierea schimbului de experiență au scos în evidență utilitatea acestei acțiuni organizate de Ministerul Învățămîntului, ca și necesitatea participării bibliotecarilor școlari la forme de reciclare a cadrelor. Totodată, a fost discutat noul proiect de regulament al bibliotecilor școlare și Buletinul bibliografic al Centrului de cercetare și perfecționare a personalului didactic din învățămîntul profesional și tehnic. Mulți bibliotecari au relevat greutățile care stînjesc buna desfășurare a activității bibliotecilor din școlile profesionale și tehnice: gestionarea și distribuția de către bibliotecari a manualelor școlare, suplîniri la ore și efectuarea de lucrări de secretariat, condiții de local și mobilier necorespunzătoare, lipsa sîliilor de lectură pentru elevi și cadre didactice.

Organizat de către Comitetul pentru cultură și artă al județului Brașov, în scopul optimizării și modernizării activității culturale din județ, Laboratorul pentru problemele culturii de masă este alcătuit din trei secții: sociologie, organizatorică și de informare și documentare (cu sediul la Biblioteca municipală din Brașov avînd trei puncte de informare: la bibliotecile orașenești din Făgăraș și Rupea, și la biblioteca Casei de cultură din Predeal).

Secția de informare și documentare a alcătuit o colecție de cărți pe probleme de sociologie a culturii în general și a întocmit un catalog în care se înserează lucrările ce apar în acest domeniu.

Materialele referitoare la județul Brașov sînt inserate într-o diviziune distinctă a catalogului. În răstimpul de cînd funcționează secția s-au alcătuit cîteva bibliografii pentru activiști culturali din județ, iar la sfîrșitul anului trecut a fost difuzat Buletinul bibliografic informativ nr. 1 pe tema Sociologia culturii de masă.

Secția a întreprins și cîteva acțiuni de cercetare sociologică.

În anul care a trecut au fost făcute anchete asupra lecturii tinerilor cititori, alcătuite pe baza evidențelor bibliotecii, cit și pe baza unor chestionare. Au fost observați subiecți între 15 și 25 de ani, de diferite profesii. Rezultatele anchetelor au stat la baza comunicării Lectura tineretului

lui în lumina statisticilor Bibliotecii municipale Braşov.

Cercetarea lecturii diferitelor categorii de cititori s-a efectuat şi la biblioteca Şcolii profesionale de ucenici auto şi la biblioteca Fabricii de stofe Braşov.

Concluziile anchetelor au fost interesante. S-a constatat, de pildă, că numărul de tineri cititori intelectuali — tehnicieni, ingineri — este cu mult mai redus faţă de celelalte categorii : elevi, studenţi, muncitori, şi în acest sens s-a programat pentru anul curent alcătuirea şi difuzarea unor cataloage colective cu privire la lucrările de referinţă în limba română şi în alte limbi, existente în oraşul Braşov la Biblioteca municipală, la bibliotecile unor mari uzine, la bibliotecile tehnice din întreprinderi.

S-au început şi investigaţiile pentru o cercetare psihologică pe tema *Tehnica lecturii* pe care o vom face asupra cititorilor Bibliotecii municipale cit şi a unor subiecţi din licee, întreprinderi, instituţii braşovene.

Din activitatea Asociaţiei bibliotecarilor

Bucureşti

Vineri 14 mai 1971 a avut loc cea de-a patra şedinţă din acest an a Cercului de referate şi comunicări al bibliotecarilor şi documentaristilor din Bucureşti. Desfăşurată sub semnul semicentenarului partidului, şedinţa a programat comunicarea semnată de Mircea Ionescu şi intitulată *Contribuţii la istoricul bibliotecilor muncitoreşti din Transilvania pînă la unire*. Abordînd un subiect destul de puţin cercetat, autorul a înfăţişat evoluţia unor forme culturale specifice Transilvaniei sintezînd o bogată informaţie culeasă din izvoarele epocii. Mircea Ionescu a subliniat faptul că problemele de culturalizare au constituit de la început preocupări ale asociaţiilor muncitoreşti. Bibliotecile muncitoreşti au trăit viaţa asociaţiilor, îndeplinind adesea misiuni mai largi, oferind cadrul legal pentru desfăşurarea activităţii organizaţiilor muncitoreşti. Ele au contribuit la creşterea solidarităţii clasei muncitoare, la răspîndirea ideologiei socialiste în rîndurile sale.

Au luat parte la discuţii Tr. Prodan (comunicarea a contribuit atît la îmbogăţirea istoriei bibliotecilor româneşti cit şi la adîncirea istoriei clasei muncitoare), I. Stoica (dimensionată mai larg, tema are implicaţii majore ; relaţia dintre mişcarea muncitorească şi bibliotecă trebuie să constituie o temă importantă a cercetării noastre bibliologice), M. Ionescu (delimitări tematice şi intenţii de cercetare în viitor).

Lucrările şedinţei au fost conduse de Traian Selea (Centrul de informare şi documentare al învăţămîntului).

Cluj

Cea de-a 9-a şedinţă a Cercului de referate şi comunicări din cadrul Asociaţiei bibliotecarilor — filiala Cluj, cu o participare de peste 100 de bibliotecari, a întrunit atribuţele unei reuniuni de înalt prestigiu relevînd potenţialul ştiinţific al celor două comunicări : Un regulament românesc din Transilvania privind organizarea bibliotecilor publice (1897) al lui Simion Popescu, prezentat de I. Domşa, director al Bibliotecii Academiei R.S.R. — filiala Cluj, şi Observaţii asupra listei de autori a lui Plinius Secundus [Contribuţie la istoria bibliografiei antice], prezentat de Leona Vaczy, bibliograf principal la B.C.U. Cluj. Prima comunicare a relevat necesitatea adîncirii preocupărilor în legătură cu istoria biblioteconomiei româneşti. Atorînd istoric tema aleasă, I. Domşa a prezentat date care constituie preţioase mărturii ale vremii, adevărate documente referitoare la preocupările lui Simion Popescu privind organizarea bibliotecilor din Transilvania. L. Vaczy a remarcat faptul că din lista de au-

tori consultaţi de C. Plinius Secundus şi menţionaţi — cu observaţii şi aprecieri — în lucrarea sa *Naturalis Historia* (terminată în anul 78 e.n.) reţese că se cuvine a se acorda lui Plinius Secundus primatul scriptic bibliografic, deoarece lucrarea lui Calimahos, numit părintele bibliografiei, nu ni s-a păstrat. La discuţii au participat C. Negulescu, I. Domşa, L. Bugnariu, I. Pandrea, G. Fanea ş.a.

Iaşi

La 23 aprilie a.c. a avut loc şedinţa Cercului de studii şi comunicări din Iaşi, la care au participat 80 de bibliotecari. Traian Prodan, directorul bibliotecii Institutului medico-farmacologic din Bucureşti, a susţinut referatul *De la catalogul pe subiecte la indexarea coordonată*.

Vorbitorul a insistat asupra aplicării indexării coordonate în munca bibliotecilor specializate, a posibilităţilor mari de înmagazinare şi regăsire a informaţiilor oferite de această metodă de lucru. Referentialul a prezentat şi experienţa bibliotecii pe care o conduce în aplicarea şi perfecţionarea indexării coordonate.

În partea a doua a şedinţei, Grigore Botez, directorul Bibliotecii centrale universitare „M. Eminescu” din Iaşi, a descris Biblioteca Naţională a Franţei, însoţindu-şi expunerea cu o serie de 35 de diafilme color.

Pentru informarea bibliotecarilor din Iaşi asupra activităţii noii editurii „Junimea” — cercul de studii şi comunicări a organizat o întîlnire a bibliotecarilor cu conducerea editurii. Ilie Grămadă, directorul editurii, a prezentat realizările editurii ieşene precum şi planul ei pe anii 1971—1972.

Programul editorial privind cartea de ştiinţă şi cea de beletristică a constituit subiectul intervenţiei redactorului V. Leahu.

Scritorul Dumitru Ignea şi Haralambie Tuşui au anunţat lucrările pe care le-au încredinţat tiparului şi au citit pagini din creaţia lor. Discuţiile au scos în evidenţă necesitatea organizării unor asemenea colovii, care sersesc atît bibliotecarilor cit şi editorilor în planificarea şi structurarea activităţii de răspîndire a cărţii ieşene.

Ploieşti

Şedinţa din 29 martie a.c. a Cercului de comunicări şi referate al bibliotecarilor din judeţul Prahova, dedicată aniversării semicentenarului partidului, şi-a axat comunicările pe tema *Biblioteca-instituţie de propagandă şi educaţie comunistă*.

Au fost prezentate următoarele referate : *Biblioteca şcolară, factor important în instruirea şi educarea tinerei generaţii* — referent C. Ardeleanu, bibliotecar la Liceul nr. 6 din Ploieşti ; *Rolul bibliotecii sindicale în ridicarea permanentă a nivelului politico-ideologic al salariaţilor din întreprinderi şi instituţii* — referent Georgeta Bocioacă, bibliotecară la biblioteca Clubului Rafinării Ploieşti ; *Contribuţii la istoricul bibliotecilor socialiste şi muncitoreşti din judeţul Prahova*. Biblioteca unui vechi militant al mişcării comuniste, Gogu Rădulescu-Cimpina — referent Gh. Maxin, directorul Bibliotecii municipale „N. Iorga” din Ploieşti.

După discuţiile pe marginea comunicărilor prezentate, prof. Gh. Bosovel, secretar cu propagandă în Comitetul municipal de partid Ploieşti, a vorbit participanţilor despre sarcinile bibliotecii în munca de propagandă şi în educaţia comunistă a oamenilor muncii.

La şedinţă au luat parte aproximativ 50 de bibliotecari din municipiul Ploieşti şi din judeţul Prahova.

Rubrică redactată pe baza corespondenţelor primite de la : Petru Istrate (Braşov) Mircea Avram (Sibiu), Porumb Ioan (Zalău), Mihai Petrescu (Bucureşti), Silvia Popa (Braşov), Ion Stoica (Bucureşti), Liviu Moscoviici (Iaşi), Teodora Oprescu (Cluj), Gh. Maxin (Ploieşti).

istoria cărții și a bibliotecilor

Experimentul biblioteconomic din UNGURENI

AI. ZUB

De universitatea populară din Ungureni (jud. Botoșani), înființată de profesorul Eugen D. Neculau, în 1936, se leagă nu numai una dintre cele mai interesante și mai complexe demersuri privitoare la organizarea vieții social-culturale a satului românesc (în cazul de față a unui grup de 12 sate de pe Jijia de Sus¹), din perspectiva unei pedagogii speciale, ci și un experiment notabil pe terenul biblioteconomiei.

Ideea era mai veche și ea trebuie pusă în legătură cu întreaga mișcare a extensiunii universitare de la începutul secolului. Se impunea o largă acțiune, coordonată, de răspândire a culturii la sate și de antrenare progresivă a populației rurale în circuitul vieții moderne. Inițiativele lui Spiru Haret și ampla mișcare inițiată de N. Iorga în jurul *Semănătorului*, al *Neamului românesc* și al Universității populare de la Vălenii de Munte se cunosc². Asemenea manifestări aveau loc încă mai dinainte și mai stăruitor, în alte țări pornindu-se de la ideea că literatura bună, moralizatoare, trebuie nu numai să fie tipărită, dar și făcută accesibilă maselor pe calea bibliotecilor populare, a conferințelor etc. Chiar conceptul de *universitate populară* era binecunoscut. căci dăduse, mai ales în Danemarca, rezultate remarcabile, prin inițierea de cursuri pentru adulți, conferințe, muzee, pinacoteci populare, teatre, biblioteci țărănești³.

Înființând la Ungureni, în 1927, un cămin cultural, care avea să capete proporții și complexități deosebite, Eugen D. Neculau pornea de la convingerea că o vastă efortare, metodică, trebuie să se facă în direcția luminării satelor pentru a le ridica la o viață activă și conștientă, fiindcă

„întunericul ce domina“ acolo era „spăimântător“⁴). După doi ani de experiență, el constata o dată mai mult că „răul este prea învechit, mizeria... prea mare, iar adevărații luptători sînt în număr destul de mic“. Discuțiile trebuiau deplasate așadar din planul teoretic în acela al realităților, fiindcă „satele nu vor fi ridicate prin statistici pretențioase și prin dări de seamă gălăgioase, dar seci“⁵).

Modul în care inițiatorul Universității populare de la Ungureni a gândit și realizat răspîndirea cărții în cele 12 sate, grupate anterior în jurul căminului cultural ar merita desigur o cercetare sociologică amănunțită, complexă, pe temeiul arhivei acestei instituții⁶) și a numeroaselor referințe din epocă sau de mai târziu⁷). Fondatorul însuși, sintetizînd într-un articol principalele obiective și înfăptuiri ale Universității populare de la Ungureni (în perspectiva unei ample monografii), afirma că „una din activitățile de bază [ale acesteia] s-a sprijinit pe răspîndirea cărții“⁸). De la început (1927) s-a creat la centru (Ungureni) o bibliotecă populară, care după nouă luni de activitate număra 846 de cărți uzuale, iar în 1932 cite o bibliotecă în fiecare din cele 12 sate, ele fiind conduse de săteni special instruiți în această direcție. Scopul inițiatorului era să înlesnească procurarea de către săteni a unor cărți folositoare, cu conținut practic-gospodăresc sau literar, înscriindu-se astfel în preocuparea mai largă a Ligii Culturale de a combate cărțile de colportaj, editate și răspîndite din rațiuni comerciale.

Activitatea bibliotecii se desfășura pe baza a două regulamente elaborate de către adunarea generală a instituției la 26 noiembrie 1933: unul pentru funcțio-

narea bibliotecilor și altul pentru întocmirea „foilor de lectură”⁹⁾). Orice membru al Universității populare avea obligația de a citi, în timpul iernii, cel puțin trei cărți și de a le rezuma pe foi speciale de lectură, ținute într-o strictă evidență și formulate astfel (imprimabilele erau adevărate chestionare) încât să înlesnească observațiile statistice. Era vorba așadar de lecturi metodice, în cursul cărora trebuiau să fie reținute și consemnate ideile principale, cu reproducerea pasajelor celor mai semnificative. Numai în 1934 au fost întocmite 636 de foi, numărul total al acestora ridicându-se la mai multe mii. Pentru inițierea sătenilor în această direcție au fost organizate de la început cursuri speciale de „citire”, „povestire”, „rezumare”, „stil și compoziție”, conducerea universității străduindu-se să facă din lectură o preocupare importantă a sătenilor, mai ales în timpul iernii. Prin *extensiunea bibliotecară* — aspect particular al extensiunii universitare — se urmărea de la început ca modelul bibliotecii fondate la centru să fie extins în cele 12 sate din jur și, pe cât posibil, în casa fiecărui sătean, spre cea mai largă frecventare a cărții bune și folositoare.

Achiziționarea cărților și difuzarea lor se făcea pe baza recomandării consiliului de conducere, spre a se evita circulația unor lucrări dăunătoare.

Împrumutul se făcea gratuit, cu condiția înapoierii cărților la termen și în bune condiții. Regulamentul prevedea ca termen de împrumut pentru o carte două săptămâni în timpul iernii și o lună vara. Cititorul nu avea voie să facă însemnări pe carte; orice deteriorare era penalizată. Președintele casei de sfat controla lunar starea cărților și circulația lor iar anual, la sfârșitul primului trimestru, se întocmeau statistica și inventarul bibliotecii.

S-au depus mari eforturi pentru organizarea de biblioteci personale, cu sprijinul instituției, și pentru abonarea sătenilor la reviste populare și profesionale. Decizia adoptată era aceea ca fiecare familie să aibă biblioteca ei. Pentru stimularea acestor inițiative, conducerea instituției acorda, anual, premii în cărți și abonamente la reviste celor ce-și organizaseră mai bine bibliotecile, ca și celor care întocmiseră foi de lectură mai îngrijite și cu un cuprins mai interesant.

Numărul cărților a crescut repede. În 1934, biblioteca de la centru ajunsese la 2 500 volume¹⁰⁾, iar în 1944 ea deținea 4 228 de volume, în afară de ziare și reviste, în timp ce bibliotecile filiale cumulară 5 230 de cărți, iar bibliotecile personale (statistica le are în vedere numai pe acelea ce depășeau 25 de titluri), 9 612 cărți¹¹⁾. Erau nelipsite îndeosebi broșurile din colecția *Cunoștințe folo-*

sitoare, condusă de Ion Simionescu, operele beletristice de largă accesibilitate, cei mai căutați autori fiind: Anton Pann, I. Pop-Reteganul, I. Creangă, I. Slavici, Petre Ispirescu, M. Sadoveanu, Petre Dulfu ș.a. O mențiune aparte se cuvine *cărților* lui Apostol Culea, scrise anume pentru săteni, precum și aceluia semnate, în același scop, de Ion Adam, I. Savin, D. Furtună etc. Dintre publicațiile periodice, se bucurau de un larg interes *Făt-Frumos, Albina, Neamul Românesc, Cimpul, Zorile, Satul, Izvoarașul, Vestitorul satelor, Cultura poporului, Tudor Pamfile* etc.

Firește că problema bibliotecii nu poate fi tratată izolat de contextul social-cultural de mare complexitate în care fusese gândită activitatea Universității populare. Trebuie avute în vedere mai ales șezătorile, în cadrul cărora și învățătorii și sătenii își puteau da întreaga măsură a talentului și a sîrguinței lor culturale. Cel puțin 15 reuniuni de acest fel aveau loc anual și, în cadrul fiecăreia, trei momente erau obligatorii: a) *partea informativă*, în care se comunicau știri din țară și din străinătate, prezentînd interes pentru ascultători; b) *partea instructiv-educativă*, în care se făceau lecturi de către săteni, și c) *partea distractivă*, în care erau valorificate, într-o bună măsură, chiar lecturile sătenilor. În primii ani (1927—1940), cu ocazia șezătorilor de la centru se dădea fiecărui participant, gratuit, cite o carte din „fondul neutilizabil”, păstrat anume în depozit pentru recompensarea celor care se evidențiau în anumite direcții de activitate, pentru donații către alte biblioteci populare din țară sau pentru schimb.

Evidența cărților se ținea după procedeul curent în bibliotecile de acest fel: un catalog alfabetic și unul pe materii.

Rezultatele n-au întîrziat să se arate. Sătenii au prins gustul lecturii, manifestînd un interes deosebit pentru cartea bună, accesibilă. Ei s-au deprins, treptat, nu numai să citească, ci să și caute în fiecare lectură ideile principale și să le exprime cu propriile lor cuvinte. Documentele acestei instituții păstrează, pentru cercetătorul de mai târziu, numele unor săteni care au făcut, din acest punct de vedere, importante progrese. Bătrînul Gheorghe Botez din Vicoleni, de pildă, umbla din sat în sat, cu trasta plină de cărți (încredințate anume de biblioteca de la centru), ca un alt Badea Cîrțan, îndemnînd la lectură și la reflecție. Un altul, Ion Alexa, s-a dovedit a fi nu numai un pasionat cititor, ci și un bun conferențiar, cu expunere logică, substanțială, convingătoare. Ca bibliotecar onorific, timp de nouă ani, el a

prestat și o muncă de îndrumare a lecturii celorlalți, recomandând cărți, făcând aprecieri asupra celor mai utile dintre ele.

Cele câteva numere din *Buletinul căminului cultural „Ungureni”* (1927—1928), scoase la Dorohoi, „sub îngrijirea sfatului” și distribuite gratuit, consemnează, în afară de manifestările obișnuite (șezători, audiții radiofonice, spectacole de cinematograf, diverse inițiative de interes social-cultural etc.), și primele demersuri în direcția înghetării unei biblioteci populare. „Ne-am silit, se spune de la început, să organizăm și bibliotecă acestui cămin”¹²). Din cele 568 de cărți existente la data apariției primului număr (iunie 1927), 200 proveneau din donația cărturarului D. Furtună din Dorohoi, iar 100 de la prof. Eugen Neculau, care a depus cele mai mari stăruințe, încununate de înfăptuirii remarcabile și în această direcție. La 29 august 1927, el a vorbit sătenilor, în cadrul unei serbări, despre necesitatea unei biblioteci¹³), iar în fiecare număr al buletinului, o dată cu menționarea sporului de cărți, a publicat și cite o statistică a „cărților citite de săteni în sesiunea culturală” expirată. În primul trimestru al anului 1928 erau consemnați 359 de cititori, care împrumutaseră 672 de cărți, dintre care cele mai multe (342) erau cărți de literatură populară.

În aceste demersuri de o adâncă semnificație, descifrăm acel „entuziasm sincer”, acel elan și acea pasiune pe care întemeietorul Universității populare de la Ungureni le cerea nu de mult noilor directori de cămine¹⁴). Ele au fost remarcate, la vremea lor, de către cei înclinați să pună umărul, într-un fel sau altul, la ridicarea satului nostru. „Iată deci — scria M. Sadoveanu în 1936, saluând experiența de la Ungureni — un cărturar care, lucru rar, nu e un dezerter dintre ai săi. Cite mii de fii ai țărânimii au rămas complet despărțiți de vatra veche, îndulciți de piinea albă a slujbelor, indiferenți pentru suferințele lor! Profesorul Eugen Neculau, cu o îndirjire și o statornicie pe care nu le putem lăuda îndestul, se devotează unei opere nobile, deschizând drum nou tuturor celor care vor să slujească aproapei lor...”¹⁵). În același an, S. Mehedinti, la curent cu înfăptuirile lui Eugen Neculau, îi adresa cuvinte de încurajare și urări de izbândă¹⁶).

Începută sub auspicii atât de promițătoare, activitatea culturală de la Ungureni avea să se sfârșească din nefericire, prea repede. În aprilie 1944, linia frontului trecând peste aceste sate, întreg avutul Universității populare a fost distrus. Biblioteca însă, la îndemnul conducerii, a fost împărțită între săteni, ast-

fel că ea s-a integrat în bibliotecile personale. După război ea nu s-a mai putut reface, iar în 1948 Universitatea de la Ungureni, depozitară a unei experiențe aproape unice la noi, s-a autodizolvat. Ulterior, în noile împrejurări ale vieții social-politice, s-a creat aici, ca pretutindeni în țară, o altă bibliotecă, înzestrată cu publicații curente. Nu se poate însă decât regreta curmarea prematură a experimentului inițiat de prof. Eugen D. Neculau, care, și în domeniul biblioteconomiei, a avut inițiative demne de reținut. Consemnarea citorva date privitoare la răspîndirea cărții în cadrul complexului social-cultural de la Ungureni ni se pare, acum când animatorul de atunci împlinește 70 de ani, un îndreptățit, pe cit de modest, omagiu.

Note bibliografice

- 1) Vezi: Bădina, Ovidiu. *Experiența de la Ungureni*. Cronică, 13 ian. 1968.
- 2) Cf. Theodorescu, Barbu. *Nicolae Iorga și educația masei*. Buc., 1965.
- 3) Piekarsky, V. R. *Universitățile populare*. Noua revistă română, I, 1900, nr. 9, p. 388—392.
- 4) Neculau, Eugen D. *Din experiență*. Buletinul Căminului cultural Ungureni, Dorohoi, I, 1927, nr. 1, p. 1.
- 5) Idem. *După doi ani de experiență*, ibidem, III, 1929, nr. 4, p. 1.
- 6) Arhivele statului Iași, Fond 518 (170 dosare).
- 7) Vezi, mai ales, Furtună D. *Un cămin cultural*. Străjerul, Dorohoi, I, 1927, nr. 3; idem, *Un binefăcător al județului nostru*. Informatorul Dorohoiului, I, 1932, nr. 29; Ilescu Leon-tin. *Un cămin cultural în jud. Botoșani*, Universul, 10 iunie 1929; idem, *Tot despre Căminul de la Ungureni*, Universul, 9 august 1929; Popescu, Adrian. *Republica — cooperativă de la Ungureni*, Vremea noastră, Botoșani, februarie-aprilie 1935; Sadoveanu M. *Paștele Blajinilor sau gdocile de oud ale profesorului Eugen Neculau de la Ungureni*; Insemnări ieșene, I, 1936, nr. 8, p. 306; Idem. *Problema ridicării satului românesc*. Ibidem, 15 noiembrie 1936; idem *Satul*, Adevărul, 24 februarie 1937; Idem. *Fapte*. Ibidem, 25 ianuarie 1937, (Reproduce în „Opere”, vol. XX, Buc., 1967); Corteanu Andrei. *Profesorul Eugen Neculau*, Argus, 1 iunie 1936; Universul, 18 iulie 1936; Nechita Al. *Universitatea populară Ungureni*, Universul, 6—10 octombrie 1936; *Culea Apostol. Problema ridicării satului românesc*, în vol. *Școala unitară a satului*, I; Pavelcu Vasile. *O universitate populară*, Vremea școlii, Iași, X, 1937, nr. 6; Neculau Adrian. *Universitatea populară de la Ungureni*, Cronică, I, 1966, nr. 26; Bădina Ovidiu, op. cit.; Baciuc Dorin. *Să legăm firul intrerupt*. Clopotul, Botoșani, 6 noiembrie 1968.
- 8) Neculau, Eugen D. *Universitatea populară de la Ungureni*, Revista de pedagogie, 16, 1968, nr. 4, p. 69.
- 9) Ibidem.
- 10) Sadoveanu, M. *Paștele blajinilor...* Insemnări ieșene, 1936, nr. 8, p. 306.
- 11) Neculau, Eugen D., op. cit.
- 12) Buletinul Căminului cultural „Ungureni”, I, 1927, nr. 1, p. 12.
- 13) Ibidem, nr. 2, p. 7.
- 14) Sadoveanu M., op. cit.
- 15) Îndrumătorul cultural 1958, nr. 9, p. 29.
- 16) O scrisoare a lui Simion Mehedinti, [10 oct. 1936], Clopotul, Botoșani, 3 nov. 1968.

N. IORGA și CARTEA

Serban CIOCULESCU

Dintre marii noștri cărturari și bibliofili nici unul n-a închinat cărților un imn mai memorabil ca acela din autobiografia sa :

„O, sfintele mele cărți, mai bune și mai rele, pe care soarta prielnică mi le-a scos înainte, cît vă datoresc că sînt om, că sînt un om adevărat, ca oamenii din țerile unde nu s-a întrerupt niciodată cultura, și de aceea, cu toată lipsa unei averi, moștenită sau cîștigată, cu cîtă nesfîrșită iubire, cu cîtă nesățioasă patimă v-am cules de pe toate drumurile, din toate tristele colțuri ale părăsirii voastre, din împrăștierea atîtor furtuni și catastrofe casnice, pentru a face din voi, ce a lăsat mai prețios omenirea de pretutindeni și de oriunde, în casa mea, dese ori mutată, pînă la permanența unui dar prietenesc, biserica celor patruzeci de miî de glasuri care înalță același imn, peste marginile morții cui v-a scris, aceluî mare și nobil sfînt, martir totdeauna, care e idealul uman!“⁽¹⁾

Frumoasă ca un poem liric, această perioadă ar putea face ea singură obiectul unui studiu filologic și stilistic, care ar introduce totodată în cunoașterea adîncită a genialului ei autor, care a fost, fără îndoială, cel mai pasionat cititor dintre marii noștri învățați. Ne vom mărgini să stăruim numai asupra unor pasaje dintre cele mai semnificative. Ca orice om de credință, care simte adică nevoia să creadă în ceva. N. Iorga sacralizează cărțile, nesfiindu-se să le alipească, din capul locului, epitetul *sfintele*. Surprinde însă, îndată după acest preambul de aspect mistic, „sfintele mele cărți“, precedate de invocatoarea interjecție „O“, căderea bruscă a tonului, din dublul epitet „mai bune și mai rele“. La un rigorist al moralei individuale și sociale, de talia lui N. Iorga, am fi ispițiți inițial să oredem că din acest unghi le-a judecat, împărțindu-le în două mari categorii, iar la rîndul lor, pe fiecare din acestea, în alte subîmpărțiri ale unei subînțelese axiologii etice. Dar nu! aici nu a vorbit paznicul unei morale intran-

sigente, ci omul de știință, care s-a simțit dator să precizeze că nu toate cărțile din vasta sa bibliotecă trebuie să fie considerate, din punctul de vedere strict științific, de aceeași valoare. Sînt cărți bune și cărți proaste. Toate trebuie cunoscute, dacă aduc o cît de mică nouă informație sau dacă schițează o opinie, fie chiar eronată, într-o problemă. Ca orice autentic bibliofil, N. Iorga atribuie sortii, sau altfel zicînd, imprevizării favorabile, „norocul“ găsirii unei cărți rare, deoarece acestui moment i se pot opune altele, cînd scotocitorul neostenit nu dă nici peste ce caută, nici peste ceea ce nu se așteaptă să descopere, la librar și mai ales la anticar, unde toate surprizele, în bine și în rău, sînt de ordinea posibilității. Spre deosebire de mulți intelectuali ai veacului nostru, dezamăgiți de cultură, de inteligență și de carte, care le preferă acestor factori tradiționali propria experiență de viață, așa-zisa „trăire“. N. Iorga atribuie cărților meritul exclusiv de a-i fi format caracterul, de a fi făcut dintr-însul un om, un „om adevărat“, ca aceea din marile sau micile țări de neîntreruptă cultură. Așadar nu experienței exterioare sau interne, cum cred defetiștii culturii, ci acestei forțe spirituale, cartea, mult hulită în veac, îi acordă savantul român încrederea în formația unui om deplin, sau așa cum se mai spune în românește, unui om de nădejde. Cartea așadar nu este prețioasă numai pentru informație sau ideea cea nouă pe care o pune în circulație, ci pentru puterea ei formativă, de modelare a sufletului nostru. N. Iorga a crescut în sărăcie, după moartea tatălui său, avocat, care a murit cînd mult dotatul lui copil n-avea decît vîrsta de cinci ani. Mama lui, Zulnia, născută Drăghici din neamul ultimului cronicar moldovenesc⁽²⁾, l-a crescut cu truda mîinilor ei. Cînd ea l-a înscris abia în primăvară, printre elevii clasei I primare din orașul său natal. Botoșani, copilul în etate de șase ani și zece luni avea să absolute clasa numai după o lună, cu patru note de 10 (zece)

din șase obiecte³⁾. Secretul acestei uluitoare promovări constă în faptul că singur, neajutat de nimeni, copilul învățase a citi și a scrie. Așa cum, în stare de natură, instinctul orientează fragedele făpturi ale regnului animal, s-ar zice că și N. Iorga s-a îndreptat dintr-o chemare instinctivă către primele elemente ale culturii, ca să și le însușească fără nici un efort. Întreaga lui școlaritate avea să se desfășoare în același ritm precipitat, cu cele mai bune rezultate. Absolvent al școlii primare la vârsta de 10 ani, N. Iorga își trece liceul de șapte clase în mod normal, după șapte ani de frecvență regulată, ca să absolve însă universitatea într-un timp record de un an și mai puțin de trei luni. Într-adevăr, își cere înscrierea la Facultatea de litere din Iași la data de 27 septembrie 1888 și își ia licența în ziua de 17 decembrie a anului următor, „în științele istorice și literare, magna cum laude“⁴⁾. Așa cum singur învățase să scrie și să citească, N. Iorga a învățat ulterior mai multe limbi, cu excepția celei franceze, deprinse în familie. „Încercasem spaniola la Iași și o cetiam curent; aici am deprins, pe volumașele de la Garnier, din «O Parnaso Lusitano», limba portugheză; pe cea danesă mi-am însușit-o din nu știu ce memorii de pe vremea lui Oehlen-schläger; am deprins suedesește pe vremea când cetiam în traducerea edițiilor Nilson seninele, dar și energicele *Syn-neuve Solbakken* și *Arne* ale lui Bjoern-serne Bjoernson, după însuși textul episcopului Tegner, în celebra lui epopeie scandinavă, de clare și aspre trăsături, dar și cu o sentimentalitate care nu e a Eddelor nordice, «Saga lui Tritjof», în olandesă m-au introdus foarte ușor romanele frumos tipărite, ilustrate și legate în pânză albastră cu aur ale sfâiosului Van Lennep mai mult decât posesia, mai grea, a începuturilor secolului al XIX-lea de la Helters la Bildeerdijk. Singurele limbi slave și turanice îmi rămneau cu totul necunoscute, și pentru marea lor greutate mi-ar fi trebuit altfel de răgazuri“⁵⁾. Învățase germana din gimnaziu, la Botoșani, iar engleza o descifrase în „*Poemele* lui Shakespeare, legate în marochin roșu, pe care le păstrează“ text dificil, învins prin îndărătnică străduință⁶⁾.

În interval, adolescentul nesățios de lecturi în cât mai multe limbi, se perfecționase în greacă și latină, reușind să facă ușor retroversiunile cerute de programa didactică, ba chiar să vorbească în mod curent la lecție în fraze corecte, compuse la cerere. Mai dificilă era procurarea de cărți în condițiile economice precare ale copilului orfan de tată. Copilul își pregătea examenele „supt raza chioară a luminărilor de său ne-

N. Iorga în 1909.

conținut curățite cu mucările“, iar „excepțiile latine din Gramatica lui Badilescu“ le învăța pe de rost, ca să le repete „ca prin somn, în cele câteva ceasuri dintre unu și șase“. Memoriei afective a adultului, la fel de surprinzătoare ca și aceea a datelor și a numelor proprii, îi datorăm aceste rinduri de poetică evocare a atmosferei de lucru din adolescență :

„Pe masă se întinde *teul* cu care trag meridiane și paralele. Coastele țărilor se lucrează cu cerneală într-un amănunțit zigzag. Munții se fac migălos ca niște omizi întortochiate. Coloarea de creion sau cea de pastel zugrăvește deosebit țările. Numele se scriu în litere de tipar. Supt ferești se aude în marea tăcere a căsuței lătratul depărtat al ciinilor pustii. Supt aceiași lumină tremurătoare, pe când sluga încotoșmănată suflă în cenușă ca să aprindă primul foc, tremurând copilul nedormit trage cizmele de glanț ori lungile cizme cu tureacă pentru ca prin atâtea noroaie ori prin nămeții de zăpadă să se tirască la izvorul învățăturii“⁷⁾.

În liceu, la Iași, citea în bibliotecă. citea cărți împrumutate, dar și zăbovea ceasuri întregi pe la librărie și mai ales pe la anticari, care-i îngăduiau să consulte pînă și cărțile netăiate, citindu-le „în zare“, adeseori de pe poziția incomodă a scării. Cînd va obține bursă la Paris, — după reușita de la examenul de capacitate, la câteva luni după obținerea licenței, — unde se va duce în-

surat, cu fiica junimistului V. Tasu, — își va alcătui a doua bibliotecă, mai vastă decât cea școlară, din suma de 80 de centime, ruptă din bugetul cotidian. La vârsta de 25 de ani, când va fi profesor universitar după două concursuri hotărâtoare, avea înșfârșit, „vreo zece mii de cărți cumpărate cu gologanul și scîndurile vâpsite roz cu însăși mîna mea, pe care să le așez bine numerotate și etichetate”⁸⁾. Așadar gospodarul, dublat de biblioteconomul ce-și eticheta cărțile, în ordinea numerică a achiziției, își și zurgăvea rafturile într-o nuanță luminoasă, probabil în acord cu vâpseaua sau tapetul odăii. Bibliofiliul, cum am văzut din alte citate, își vedea cartea, după cîteva zeci de ani, cu legătura ei și în culoarea acesteia, mîngîind-o în gînd așa cum o purtase cu grijă prin atîtea „furtuni și catastrofe casnice” (aluzie la divorțul după înția căsătorie, la deseale mutări și la pierderile din timpul refugului, cînd cărțile de la Vălenii de Munte, ascunse sub scară, au fost salvate, dar multe erau mucegăite de pe urma umezelii).

La Vălenii, unde și-a alcătuit în condiții avantajoase o așezare de vară, celebra școală de misionare și cursurile estivale, N. Iorga și-a putut crea o proprie tipografie și editură, dar multe din cărțile lui vor apărea în condiții modeste, fără a putea corespunde idealurilor lui de bibliofil. „Darul prietenesc” al unei case proprii în București i-a fost făcut abia după înțitul război mondial, cînd marele profesor, în refugiu la Iași, a fost stîlpul principal al rezistenței morale și al eredinței nezdruincinate în biruința cauzei noastre drepte și în împlinirea idealului nostru național.

Dacă în 1934, data publicării *Orizonturilor mele*, biblioteca lui N. Iorga se ridica la 40 000 de volume, în cei șase ani de viață cît i-au mai rămas, acest număr trebuie să fi crescut simțitor. Profesorul și-a dăruit încă din timpul vieții biblioteca, Institutului de Istorie Universală. O

mare parte din aceste cărți au fost „neconținut sporite din provisiile prietenilor miei, vechi și statornici, anticvarii Pach”⁹⁾. Am evocat altădată clădirea astăzi dărîmată din spatele Vamei Poștii, clădită din inițiativa lui N. Iorga pentru folosința anticarilor lipsiți de local propriu și mai ales anticariatul „N. Iorga” al lui Iuliu Pach, cel mai în vîrstă dintre frați, poreclit pentru taciturnitatea lui „filosoful”. N. Iorga trecea zilnic de la redacția „Neamul românesc” pe la boxa lui Iuliu Pach, de unde se aprovizionau cu ultimele noutăți, adeseori broșuri rare, disprețuite de necunoscătorii. Bibliofilia lui N. Iorga nu era aceea a unui om bogat, ci a unuia de mare rafinament și de intuiție științifică fără greș. Ea servește acum tineretului studios și cercetătorilor științifici, care nu o dată întîlnesc, în însemnările marginale ale marelui savant, prezența lui marele vie.

Poetul a închinat și „cărții părăsitate” un gînd pios, în două emoționante catrene:

„Sărmana carte părăsită
De-atîtea veacuri neclintită,
Pe vechile ei pagini poartă
O-ntr-oaregă nemurire moartă.

Tu fii pios ! Lasă de-o parte
Vreă mîndră des-cetită carte,
Și-nvie milostiv în loc
Un suflet fără de noroc”¹⁰⁾.

Multe asemenea „suflete fără de noroc” au fost descoperite și repuse în circulație de profesor în lecțiile sale, adunate la un loc în opera cu titlul: „Cărți reprezentative în viața omenirii”¹¹⁾.

Autor niciodată părăsit, marele nostru istoric și istoric literar ne călăuzește permanent în toate direcțiile culturii naționale și universale, menținîndu-ne trează încrederea în valorile spirituale și în vehiculul lor cel mai de preț: cartea.

Note bibliografice

1) *Orizonturile mele, O viață de om — așa cum a fost — I, Copilărie și tinerete*, Editura N. Stroilă, 1934, pag. 140—141; în „Neamul românesc”, 24 decembrie 1919, după Barbu Theodorescu: *Biografia școlară a lui N. Iorga* (Studiu și documente), Editura didactică și pedagogică, Buc., 1970, p. 37, nr. 2.

2) Postelnicul Manolachi Drăghici: *Istoria Moldovei pe timp de 500 de ani, pînă în zilele noastre*, Iași, 1857, în 2 vol.

3) La Barbu Theodorescu, *op. cit.*, p. 9, nr. 1, după Gh. Ungureanu, *N. Iorga școlară...*, Iași, 1934, p. 4.

4) *Ibid.*, p. 57 și 139, unde se dă procesul-verbal nr. 102, din 17 decembrie 1889 de „examenul general de licență în științele istorico-literare, probele orale”, cu mențiunea „magna

cum laude”, semnat de comisia alcătuită din profesorii I. Caragiani, St. G. Virgolicu, A. D. Xenopol, I. Găvănescu și P. Râșcanu.

5) *Op. cit.*, p. 220.

6) *Ibid.*, p. 219.

7) *Ibid.*, p. 81—82.

8) *Ibid.*, p. 301.

9) *Ibid.*, vol. II, p. 6—7.

10) *Cartea părăsită*, în *Toate poeziile lui N. Iorga*, adunate de elevele sale și lucrate de misionarele M. Oprea și M. Bobu, vol. I (—1917), Vălenii-de-Munte, 1939, p. 188 (din ciclul *Gînd tîndr*, 1890—1894).

11) *Cărți reprezentative în viața omenirii*, după note stenografiate, Buc., 1924—1935, 5 volume, din Publicațiunile Casei Școlarelor.

Indicele alfabetic al corespondenței primite de N. IORGA

Marta ANINEANU

Savantul N. Iorga a acordat foarte mult interes corespondenței socotind-o un prețios izvor de informație. După instrucțiunile sale, toată corespondența pe care o primea în cursul unui an era, la încheierea acestuia, legată într-unul sau mai multe volume, în raport cu cantitatea de scrisori primite.

În acest fel, majoritatea corespondenței rămase de la N. Iorga și aflată astăzi la Cabinetul de manuscrise-carte rară al Bibliotecii Academiei R. S. România este legată în 431 de volume (din anul 1890 până în 1938). Pe lângă acestea se mai află în colecțiile Cabinetului și un număr de scrisori, scrise sau primite de N. Iorga, care, având proveniențe diverse, nu sînt legate în volume ca precedentele.

Precizăm că aceste 431 de volume cuprind corespondența primită de N. Iorga de la diverse persoane și numai întîmplător și scrisorile lui N. Iorga adresate altora, uneori ciorne, alteori răspunsuri neexpediate.

Corespondența primită de la diverse personalități, orînduită cronologic, prezintă avantajul unei mari unități în timp, în care, desfășurarea evenimentelor ca și a vieții și activității unor persoane, își urmează un curs firesc și edificator. Dezavantajul prezentat de o asemenea organizare constă însă în imposibilitatea de a urmări corespondența unei aceleiași persoane de-a lungul timpului. Regăsirea unor anumite scrisori în aceste volume, legate cronologic, nu este posibilă decît dacă se cunoaște în prealabil data acestora.

În cazul de față, volumele mai prezintă și un alt inconvenient, și anume acela de a fi adunate la un loc nu numai corespondența sub toate formele ei de transmitere: scrisori, bilete, cărți poștale, cărți ilustrate, cărți de vizită, telegrame, ci și toate ferparele, invitațiile, convocările, listele de subscripție, bilete de expoziție, buletine de vot... în majoritate imprimate și ieșind din speța corespondență pentru a trece în aceea a *archivei private*; trebuie să mai adăugăm

că, uneori, împreună cu corespondența și celelalte mici piese amintite sînt legate și manuscrise, mai mult sau mai puțin voluminoase, ale colaboratorilor din perioada *Semănătorului* sau ale acelorora, mai numeroase, din perioada *Neamului românesc*. Se întîlnesc chiar și câteva mici manuscrise autografe ale lui N. Iorga. Toate aceste piese vor fi semnalate în arhiva personală a savantului.

Dată fiind valoarea raporturilor multiple pe care N. Iorga le-a avut cu contemporanii săi, români și străini, și din care se desprind treptat perioadele formării intelectuale, a debuturilor universitare și politice, a vastei opere construite, s-a considerat ca absolut necesară rezolvarea dificultății de a cerceta imensa corespondență rămasă; astfel s-a ajuns la ideea elaborării unui indice alfabetic, pentru toate volumele, care va indica cercetătorului poziția și data (anul) scrisorilor unei anumite persoane.

Indicele alfabetic cuprinde următoarele indicații:

Emitentul / Anul / Nr. scrisorilor / Volumul și fila / Observații /

Numele emitentilor va fi trecut în ordine alfabetică; instituțiile, numele neidentificate și scrisorile anonime se vor trece la sfîrșit.

Scrisorile care nu au dată, sau au dată incompletă, au fost socotite ca fiind din anul volumului în care sînt legate.

Se va indica numărul scrisorilor dintr-un an, iar la rubrica următoare se va indica volumul și filele la care se găsește scri-soarea.

În rubrica „Observații” se indică particularitățile, ca de exemplu: ciorna de răspuns făcută de N. Iorga pe o scrisoare ș.a.

O „Anexă” a *Indicelui* va cuprinde scrisorile lui N. Iorga către diverse persoane și scrisori adresate altor destinatari decît N. Iorga, aflate întîmplător în volumele de corespondență.

Acest *Indice* tipărit va ilustra clar raporturile lui N. Iorga cu contemporanii săi și va facilita cercetarea scrisorilor.

biblioteci
de peste
hotare

LECTURA PUBLICĂ ÎN REGIUNEA PARIZIANĂ

Liliana OBROCEA

Intenționind să împărtășim cititorilor români amplul studiu privind *lectura publică în Regiunea pariziană*¹⁾, întocmit de Direcția bibliotecilor și a lecturii publice din Franța, cu ocazia pregătirii celui de-al VI-lea Plan de dezvoltare economică și socială (1971—1975), sîntem animați nu de intenția unei posibile comparații între situația bibliotecilor franceze și a celor din țara noastră, care ne-ar fi favorabilă, ci de dorința de a prezenta modelul pe care îl oferă o asemenea analiză realistă, fără complexe și false pudori culturale, ca bază a unui plan sistematic, de perspectivă, privind dezvoltarea lecturii publice.

Fără să insistăm prea mult asupra răminerilor în urmă și a curențelor care există în satisfacerea și cultivarea necesităților de lectură ale populației din zona amintită, câteva repere sînt totuși necesare.

Constituind una din cele mai aglomerate părți ale Franței, zona Marelui Paris și a regiunilor învecinate cuprinde 7 departamente, în afară de Parisul propriu-zis: Hauts-de-Seine, Seine-Saint-Denis, Val-de-Marne, Yvelines, Val-d'Oise, Essonne și Seine-et-Marne. Este vorba de o populație de peste 9 milioane de locuitori, care dispun în domeniul lecturii publice de următoarele tipuri de biblioteci (proprii de altminteri întregii Franțe): biblioteci municipale, biblioteci din afara rețelei municipalității care deservesc o populație urbană și biblioteci centrale de împrumut.

Cu privire la BIBLIOTECILE MUNICIPALE sînt consemnate, pe baza rapoartelor trimise la sfîrșitul anului 1968 de cele

145 de orașe cu peste 15 mii de locuitori²⁾, date privind localuri, vehicule, colecții, personal, activitate, cheltuieli de funcționare, pe care le reproducem sintetic³⁾:

— *Localuri și bibliobuze* [113 răspunsuri]: Suprafață totală — 24 630 m², din care 2 152 m² ocupați de cele 41 de filiale; 4 bibliobuze;

— *Colecții* [113 răspunsuri]: Total — 2 446 000 de volume cărți, adică 0,59 volume pe cap de locuitor (cu variație de la un departament la altul între 0,27 și 1,88 volume pe cap de locuitor); 37 137 de discuri (numărul bibliotecilor care dețin discotecă este de 28); manuscrise, a căror cantitate, măsurată în metri de raft, totalizează 125 m.

Se consideră ca edificatoare în aprecierea colecțiilor unei biblioteci, dar deocamdată imposibil de calculat, ar fi stabilirea proporțiilor dintre fondurile vii, care interesează marea public, fondurile de studiu, care interesează doar o mică parte a populației și fondurile vechi, care nu mai sînt consultate decît de un număr foarte mic de erudiți.

— *Creșterea anuală a colecțiilor* [110 răspunsuri]: Total — 149 480 de titluri cărți (3,8 la o sută de locuitori); 7 068 de discuri și 1 303 titluri periodice. (Doar 74 de orașe au răspuns în această privință dar se apreciază că numărul periodicelor primite de celelalte biblioteci este derizoriu.)

— *Personal* [118 răspunsuri]: Efectiv total — 415 salariați, din care 24 bibliotecari, 30 sub-bibliotecari, 115 funcționari de bibliotecă, 10 paznici și supraveghetori, 236 „alt personal“. (În această categorie sînt incluși o seamă de salariați care fără a dispune de diplomele profesionale necesare pentru a ocupa

posturi de bibliotecari posedă licențe și diplome speciale sau au un înalt nivel de cultură generală.) Din punct de vedere al calificării profesionale: 66,6 la sută din totalul personalului de bibliotecă nu posedă nici o diplomă, 9,7 la sută au diplomă de pregătire profesională elementară (ABF), de fapt, o simplă inițiere, 4,2 la sută au trecut concursul de sub-bibliotecari, 14,0 la sută dețin certificat de aptitudini pentru funcția de bibliotecar (CAFB) și doar 5,5 la sută dețin diplome superioare de bibliotecari.

Putănității personalului și lipsei sale de calificare i se adaugă o altă țară — marea instabilitate a cadrelor. (O anchetă a Asociației bibliotecarilor francezi, din 1968, stabilește că 50 din 72 de biblioteci municipale și-au schimbat responsabilii în ultimii 10 ani, din care 30 în ultimii 5). Un alt impediment, cu consecințe lesne de presupus, este programul de lucru incomplet. Din 364 de salariați, 148 au orar redus. Într-o comună, de pildă, care folosește 8 salariați cu program redus, totalul orolilor lor de muncă echivalează cu orarul normal a 2,8 salariați.

— Activitate

Împrumut la domiciliu

a) Număr împrumutători [99 de răspunsuri]: Total — 169 937, adică 4,73 împrumutători la suta de locuitori.

Numărul mic de beneficiari ai împrumuturilor este pus, într-o anumită măsură, pe seama orarului, doar 9 biblioteci din 103 fiind deschise 40 de ore sau mai mult pe săptămână. Media generală este de 20 de ore, unele biblioteci funcționând însă chiar și numai 5 ore pe săptămână.

b) Număr volume împrumutate [104 răspunsuri]: Total — 3 326 932 de volume, adică 0,88 volume pe cap de locuitor. (9 dintre bibliotecile care au răspuns la această întrebare au împrumutat mai mult de 1,80 volume per locuitor — între 1,89 și 2,97.)

Raportul atrage atenția asupra faptului că activitatea unei biblioteci nu depinde exclusiv de calitatea serviciilor, ci și de compoziția populației. De pildă, în suburbiile apropiate, un mare număr de comune au o populație analifabetă foarte numeroasă, constituită din muncitori imigranți, ceea ce influențează negativ asupra indicelui de lectură.

Lectura pe loc completează în genere imaginea asupra volumului de lectură, dar cum în condițiile accesului liber la raft nu se poate păstra o evidență a numărului de volume consultate, singurul indiciu în această privință îl constituie numărul intrărilor la bibliotecă (frecvența). Din răspunsurile celor 81 de orașe (2 845 584 de locuitori) care au furnizat informații în acest sens, raportul stabilește următorul total regional: 1 011 579 de intrări, medie anuală per locuitor — 0,36.

Împrumutul interbibliotecar [65 de răspunsuri]: doar 45 de împrumuturi efectuate pe această cale de 5 biblioteci municipale.

Cheltuieli de funcționare [120 de răs-

punsuri]: Total — 13 796 443 F., adică 3,17 F. pe cap de locuitor.

Se apreciază că în ipoteza cea mai pesimistă, în care cele 25 de orașe care nu au răspuns cheltuesc 0 F., media regională se modifică de la 3,17 la 2,73 F. pe cap de locuitor.

Repartizarea pe tipuri de cheltuieli, suma totală investită în 1968 se divide astfel: 44,39 la sută pentru salariile personalului, 17,42 la sută pentru achiziții de cărți, periodice, discuri etc., 3,55 la sută pentru lucrări de legătorie, 34,64 la sută pentru alte cheltuieli.

Creditele de stat pentru achiziții constituie 11,19 la sută din întreaga sumă cheltuită în acest scop, dar din totalul cheltuielilor pentru salariile personalului de bibliotecă doar 2,93 la sută sînt acoperite de stat (0,77 la sută — cheltuieli directe pentru personalul de stat și 2,16 la sută sub formă de subvenții.)

SECȚIILE PENTRU COPII au o activitate în general foarte slabă, doar 17 orașe avînd (în 1968) o situație privilegiată în acest sens.

În anii 1969—1970 au mai fost puse în funcțiune încă 7 secții pentru copii, iar dintre proiectele cele mai importante merită a fi menționate bibliotecile din Suresnes, Louveciennes și, mai ales, din Choisy-le Roi, care va ocupa o suprafață de 600 m². Toate bibliotecile municipale proiectate a se construi vor cuprinde și secții pentru copii.

Sintetizată în cifre, activitatea cu copiii, despre care au comunicat date doar o parte din bibliotecile care au secții pentru copii [30 de răspunsuri], se prezintă astfel: 17 860 de împrumutători (10,96 la suta de locuitori) și 384 050 de volume împrumutate, adică 2,13 volume pe cap de locuitor. (Datele sînt raportate la un număr de 162 948 de locuitori-copii, abstras din totalul populației.)

Despre BIBLIOTECILE DIN AFARA REȚELEI MUNICIPALITĂȚII care deservesc o populație urbană — Biblioteca de aplicații practice a Școlii naționale superioare de bibliotecari, din Massy-Antony. Biblioteca pentru copii din Clamart și bibliotecile cu statut de asociații din Asnières, Courbevoie și La Garenne-Colombes — raportul nu face decît aprecieri generale, fără a intra în detalii.

BIBLIOTECILE CENTRALE DE ÎMPRUMUT, cu misiunea de a deservi populația din localitățile cu mai puțin de 20 000 de locuitori, fie prin depozite amplasate în locuri publice, pe care le aprovizionează periodic, fie prin intermediul bibliobuzelor, se găsesc în Regiunea pariziană în număr de trei, o a patra urmînd a intra în funcțiune în cursul anului 1971, cu sediul la Évry, în districtul Essonne.

Biblioteca centrală de împrumut a departamentului Yvelines (creată în 1946), cu sediul la Versailles, își întinde teoretic serviciile și asupra departamentului

Essonne și a 29 de comune din vechiul departament Seine-et-Oise,

Total comune deservite: 477; colecții: 92 327 de volume, din care 18 885 pentru copii: bibliobuze: 2; depozite aprovizionate: 553, din care 425 în școli: ritm de înnoire a depozitelor: de 3 ori pe an; cărți împrumutate în 1969: 119 197 de volume.

Biblioteca centrală de împrumut a departamentului Seine-et-Marne (creată în 1968), cu sediul la Melun, a preluat pe lângă sarcinile curente și o serie de sarcini lansate în 1952 de Liga franceză de învățământ și educație permanentă, privind servirea directă a copiilor în școli.

Servicii normale — colecții: 20 000 de volume: bibliobuze: 1; servicii școlare — colecții: 100 000 de volume; bibliobuze: 4; ritm de trecere: la 5 săptămâni; populația servită (în 1969): 30 000 de copii și profesori; împrumuturi efectuate: 125 000 de volume — copiilor; 150 000 volume — profesorilor.

Biblioteca centrală de împrumut a departamentului Val-d'Oise (creată în 1969), cu sediul la Pontoise, urmînd a se muta ulterior în noul oraș Cergy-Pontoise, deserveste localitățile cu mai puțin de 20 000 de locuitori: 113 instituții școlare, prin accesul direct și libera alegere a responsabilului fiecărei școli; 27 de primării, 11 case de tineret și de cultură;

4 cămine rurale, 6 biblioteci ale unor asociații private și 9 biblioteci municipale, prin aprovizionarea periodică cu publicații a depozitelor din cadrul lor.

Nici una din aceste trei biblioteci centrale de împrumut nu are organizate filiale.

Personalul care deservește aceste biblioteci numără în total 28 de salariați, din care 4 bibliotecari, 12 sub-bibliotecari, 5 dactilografe și 7 șoferi.

În ceea ce privește cheltuielile de funcționare, în anul 1969 ele au atins suma de 1 026 114 F., din care 351 565 F. afectați salarizării personalului și 674 549 F. afectați dotării.

87,48 la sută din totalul cheltuielilor reprezintă alocații de stat, 4,41 la sută se datoresc diferitelor asociații și 8,11 la sută, colectivităților locale.

★
Studiul evaluează exact nivelul activității bibliotecilor din zona pariziană, comparînd situația existentă cu modelele spre care ar trebui să se tindă în materie de dotare și de personal, ca repere în acest scop fiind luate normele experimentale stabilite de Direcția bibliotecilor și a lecturii publice, revizuite în 1969, cu ocazia pregătirii celui de-al VI-lea Plan de dezvoltare economică și socială. Astfel, în ceea ce privește bibliotecile municipale¹⁾, situația, la 31 decembrie 1968, se prezintă astfel:

Tabelul nr. 1

	Suprafața localurilor în m ²			Bibliobuze	Nr. volume (cărți)
	Total	Centrale	Filiale		
Situație	24 630	22 478	2 152	4	2 446 000
Norme	219 600	163 100	56 500	53	7 129 000
Acoperiera necesităților în %	11,22	13,78	3,81	7,55	34,00

Tabelul nr. 2

	Efectiv total	Bibliotecari	Sub-bibliotecari	Alt personal
Situație	415	24	30	361
Norme	1 854	198	429	1 227
Acoperiera necesităților în %	22,38	12,12	6,99	29,42

Cifrele vorbesc de la sine, comentariile fiind aproape inutile.

Față de situația înfățișată de aceste tabele, lucrurile apar însă, la sfîrșitul

anului 1970, mult îmbunătățite, datorită eforturilor susținute ale municipalităților, evidente din ultimii doi ani, ca de altfel în întreaga perioadă a celui de-al

V-lea Plan (1966—1970). Măsura ritmului de construcție a bibliotecilor ne este sugerată de indicația că 45 la sută din suprafața totală a bibliotecilor municipale din orașele cu peste 15 mii de locuitori a fost finanțată în acest răstimp. Astfel, numai în anii 1969—1970 s-au efectuat 4 construcții de biblioteci (însumând peste 7 mii m²), precum și numeroase lucrări de amenajare și de extindere a unor localuri (totalizând peste 3 600 m²).

Numărul bibliobuzelor a crescut de asemenea foarte mult, actualmente aflându-se în funcțiune 12 asemenea vehicule.

Autorii studiului consideră însă că bibliobuzele, în loc să fie instrumente de sprijin acolo unde nu este posibilă amplasarea unor filiale și în condițiile în care biblioteca centrală este destul de bogată pentru a putea asigura un serviciu eficient, sînt simple paliative la foarte slabă dezvoltare a localurilor de biblioteci.

În ceea ce privește recrutarea de personal calificat, efortul municipalităților s-a făcut de asemenea simțit într-un mod apreciabil: 13 posturi noi în perioada ianuarie 1969 — martie 1970.

În toate aceste direcții orașele s-au bucurat de un sprijin substanțial din partea statului, cu un pronunțat caracter stimulator.

Subvenția statului pentru construcții și amenajări de biblioteci s-a cifrat în perioada '68—'69 la 3 181 046 F, procentajul maxim de participare a statului la asemenea lucrări, ca și la cumpărări și amenajări de bibliobuze, crescînd de la 35 la 50 la sută, măsură menită să stimuleze inițiativele locale.

În scopul acoperirii unei părți din cheltuielile de funcționare a bibliotecilor, statul acordă subvenții fie în numerar, mărimea alocației variînd în funcție de efortul financiar făcut de fiecare oraș în cursul anului precedent, fie sub formă de credite pentru achiziții de cărți, deschise orașelor care au efectuat modernizări ale serviciilor de lectură publică (amenajări de noi localuri, organizarea de secții pentru copii, punerea în funcțiune a unor bibliobuze, creări de noi posturi de bibliotecari etc.). Acest regim stimulatoriu, aplicat de altminteri tuturor orașelor franceze, s-a concretizat în Regiunea pariziană, în perioada 1968—1969, într-o subvenție totală de 1 709 162 F.

Obiectivele propuse pentru noul Plan de dezvoltare economică și socială a Franței pe linie de biblioteci se situează în continuarea eforturilor, de loc neglijabile, atît ale statului, cît și ale municipalităților, la care ne-am referit în legătură cu Regiunea pariziană.

De altfel, schițarea traiectoriei de urmat în vederea recuperării rămînelor în urmă în domeniul lecturii publice, ca și

stabilirea obiectivelor către care va trebui să se tindă, vizează o perioadă mai mare, de aproximativ 10 ani, în cursul celui de-al 6-lea Plan urmînd a se realiza, în funcție de posibilitățile existente, realist apreciate, doar o parte din sarcinile propuse.

Ce va aduce acest Plan Regiunii pariziene în materie de biblioteci, în caz că programul va fi respectat întocmai? Să încercăm să oferim un tablou sintetic al obiectivelor propuse cu privire la principalele tipuri de biblioteci.

BIBLIOTECI MUNICIPALE

Se vor construi și amenaja localuri cu o suprafață totală de 143 000 m², valoarea construcțiilor fiind estimată la 200 de milioane F., din care 100 de milioane vor constitui contribuția statului. Nominalizarea, pe departamente, a localităților în care urmează a se efectua construcții și amenajări de biblioteci este făcută cu titlu informativ, proiectele neavînd valoare de obligativitate pentru municipalități în ceea ce privește termenul de execuție. Printre construcțiile de biblioteci a căror finanțare în cursul celui de-al VI-lea Plan este neîndoieinică se numără cele din noile orașe Cergy-Pontoise, Evry, Trappes și Vallée de Marne.

Exemplificînd concret cu proiectul bibliotecii municipale din Evry (a cărui populație se va cifra în 1975 la 180 de mii de locuitori), raportul dă o imagine clară cu privire la costul aproximativ al unei asemenea unități.

dotare — construcție (prima tranșă 2 000 m³), mobilier, colecții : aproximativ 3 800 000 F.

funcționare — personal, achiziții anuale, întreținere, diverse : aproximativ 605 000 F.

construcții ulterioare de filiale și dotarea acestora cu mobilier și cărți : aproximativ 912 500 F per unitate.

achiziții, amenajări și dotări de bibliobuze : 155 000 F per vehicul.

Pentru extinderea serviciilor bibliotecilor municipale vor fi cumpărate și echipate 24 de bibliobuze, al căror cost se cifrează la cca 1,9 milioane F, din care jumătate intră în sarcina statului.

Cu privire la personalul de bibliotecă, pentru ameliorarea situației actuale în ceea ce privește calificarea profesională se prevede deschiderea Bibliotecii de aplicații practice din Massy-Antony, iar în ceea ce privește permanentizarea cadrelor se recomandă studierea tuturor posibilităților de mărire a numărului de posturi de bibliotecari categoria I, într-o primă etapă urmînd a fi create 8 asemenea posturi.

Pentru stimularea orașelor în direcția creării de posturi de bibliotecari și a recrutării de personal calificat, Direcția bibliotecilor și a lecturii publice va oferi, pentru fiecare asemenea caz, aju-

toare bănești sub formă de credite deschise pentru achiziționarea de cărți.

Clasarea unor noi biblioteci — cel puțin una în fiecare departament — și trecerea în sarcina totală a statului a personalului științific și tehnic (bibliotecari și sub-bibliotecari), măsură generală ce se va realiza în cursul celui de al 6-lea Plan, va avea drept urmare pentru Regiunea pariziană creșterea numărului de biblioteci clasate de la una (Versailles) la 15 (în 1975).

BIBLIOTECI CENTRALE DE ÎMPRUMUT

Se vor construi 3 centrale — Seine-et-Marne, Essonne și Val-d'Oise — (cu o suprafață construită totală de 4 500 m²) și 8 filiale (cu cca 3 200 m² suprafață construită), al căror cost, inclusiv dotarea cu mobilier, se cifrează la aproximativ 10 600 000 F.;

Numărul bibliobuzelor destinate serviciilor obișnuite va spori cu 8, iar al celor destinate serviciilor școlare cu 7, costul lor fiind estimat la 1 125 000 F.;

În privința dotării cu cărți, se prevăd, pentru serviciile obișnuite — 40 000 de volume, iar pentru serviciile școlare — 115 500 de volume, cu o valoare totală de aproximativ 1 950 000 F.;

Planul prevede și un spor al cheltuielilor de funcționare, creșterea variînd, între începutul și sfîrșitul perioadei, de la 80 la 100 la sută.

În departamentele suburbiei apropiate, datorită numărului mic de localități cu mai puțin de 20 000 de locuitori, este considerată nerentabilă construirea, în următorii ani, a unor biblioteci centrale de împrumut, deocamdată servirea populației din aceste localități intrînd, în mod experimental, în sarcina centrelor existente pe teritoriul departamentelor apropiate, din cadrul regiunii pariziene.

Lectura publică a populației din Paris, asigurată prin bibliotecile municipale de arondismente și prin Biblioteca de artă și industrie Forney (care, administrate de Serviciul bibliotecii al Prefecturii din Paris, scapă controlului Direcției bibliotecilor și a lecturii publice, care de altminteri nu le alocă nici o subvenție), nu a făcut obiectul vreunei analize aparte în raportul la care ne referim. (Date statistice privitoare la activitatea lor sînt publicate anual în *Buletinul municipal oficial*). Nici prevederile pentru cel de-al VI-lea Plan cu privire la bibliotecile pariziene nu au fost consemnate. Raportul se ocupă în schimb de detalii de proiecte privind construcția unei mari biblioteci publice în zona fostelor Hale din Paris, construcție prevăzută a fi realizată în cursul Planului VI.

BIBLIOTECA HALELOR este concepută ca o instituție deschisă tuturor, cu colecții enciclopedice vii, ținute în permanență la zi, avînd drept principală menire satisfacerea nevoilor de informare ale publicului parizian.

Construcția, începută în prima parte a anului '71, este evaluată la un cost total de cca 60 milioane F. (Prima tranșă, finanțată în acest an, se cifrează la 20 de milioane F.). Se prevăd cheltuieli de dotare cu publicații în valoare de peste 23 de milioane F.

Fișa descriptivă a bibliotecii conține următoarele date: suprafața construită — 20 589 m², din care spațiu afectat lecturii publice — 11 190 m², informării documentare — 1 120 m², propagandei culturale 1 900 m², administrației și serviciilor generale 4 039 m², holurilor și spațiilor de trecere — 2 340 m²; capacitate de primire — 1 300 locuri; capacitate în cărți — 25 000 metri de rafturi (care vor adăposti cca. un milion de volume cărți și periodice, din care 400 000 expuse accesului liber, și cca. un milion de documente iconografice).

Ceea ce este interesant în raportul la care ne-am referit, așa cum afirmam și în partea introductivă, nu este atît analiza în sine, cît intenția cu care a fost făcută, luciditatea cu care s-a pornit la cunoașterea tuturor cauzelor, obiective și subiective, care stau la baza rămîinerilor în urmă în domeniul lecturii publice și mai ales acțiunea planificată de remediere sistematică a acestei stări de lucruri.

Cînd apreciem eforturile concordante ale statului francez și ale municipalităților în această privință, nu trebuie pierdută însă din vedere o anumite realitate social-politică existentă în Franța, de loc comparabilă cu realitățile de la noi și cu posibilitățile statului nostru socialist de a asigura o planificare strictă a dezvoltării sistemului de biblioteci, ca și de a oferi suportul material necesar unei asemenea dezvoltări.

Atunci cînd e vorba însă de anume modalități de analiză, de norme, de principii de planificare în perspectivă ș.a. considerăm că modelul oferit de studiul pe care l-am prezentat ne-ar putea fi și nouă de un real folos.

1) Raportul este reprodus în *Bulletin des bibliothèques de France*, 15, nr. 8, août 1970, p. 401—415.

2) Cu privire la bibliotecile municipale din orașele cu mai puțin de 15 mii de locuitori se face aprecierea că aproape fără excepție dispun de localuri foarte modeste, de personal limitat și de alocații bugetare reduse. O ieșire din impas în etapa actuală ar fi posibilă doar pe baza unui ajutor serios din partea bibliotecilor centrale de împrumut. Raportul consemnează orașele de această mărime ale căror biblioteci se disting față de situația de ansamblu, fie prin localuri, fie prin dotare, fie prin volum de activitate, fără a stabili însă indici globali de activitate.

3) Nu toate orașele au furnizat informații în legătură cu toate aspectele analizate. Numărul răspunsurilor primite va fi menționat ori de câte ori va fi cazul între paranteze drepte.

4) Sînt avute în vedere 113 orașe cu peste 15 mii de locuitori.

DE PESTE HOTARE

Bibliografia ultra-microfilmată

...este un nou procedeu de multiplicare lansat în Marea Britanie de British National Bibliography, în colaborare cu National Cash Register Company, prin editarea primului număr al noului periodic bibliografic

Books in English.

Experimentul este rezultatul combinării a trei tehnici diverse: înmagazinarea electronică a datelor bibliografice; transferul datelor pe microfilm; ultra-reducerea imaginilor.

Microforma rezultată din ultra-reducere are dimensiunile 10,5x14,8 cm și conține 2380 de pagini reduse de 150 de ori. Cele trei microforme care constituie primul număr din Books in English conțin aproximativ 150 000 de intrări bibliografice relative la 40 000 de opere editate în limba engleză în lumea întreagă și catalogate de British National Bibliography și de Biblioteca Congresului S.U.A. din Washington, în primele 6 luni ale anului 1970.

Durata de apariție a noului bibliografic — cea mai completă bibliografie elaborată până în prezent a cărții în limba engleză — este de 15 zile. Ultra-microfilmarea permite consemnarea unui volum de informații catalografice și de indexare cu mult superior celui înfățișat de obicei în bibliografiile tipărite.

Notițele bibliografice primite de la cele două centre de catalogare sunt înmagazinate într-un computer, iar materialul de arhivă astfel creat poate fi pus la dispoziția bibliotecilor posedind un computer adecvat, sub formă de benzi magnetice.

Progresul realizat prin ultra-microfilmarea poate fi ilustrat prin câteva date: ultra-microfilmarea realizează o reducere de 150 de ori, față de reducerea de 15—20 de ori obținută prin microfilmarea normală; într-o singură microformă pot fi reproduse aproximativ 3 000 de pagini; expedierea prin poșta a acestor microforme de mărimea unei scrisori obișnuite nu mai constituie o problemă financiară; aparatul de citit microfilme ocupă spațiul unei mașini de scris electrice; este în curs de perfecționare și procedeul prin care se poate reproduce imediat pagina mărită; costul producerii, astăzi rela-

tiv ridicat, va scădea desigur pe măsură creșterii numărului a-bonaților.

Principalele premii literare franceze pe anul 1970

...au lansat noi creatori din domeniul beletristicii, al criticii și al istoriei literare. Notăm unele laureații și titlurile operelor premiate:

Premiul Fémina: François Nourissier — *La Crevée*;

Premiul Médicis: Camille Bourmiquel — *Selimonte ou La chambre impériale*;

Premiul Médicis pentru literatură străină: Luigi Malerba — *Le saut de la morte* (în original *Il salto mortale*);

Premiul Goncourt: Michel Tournier — *Le roi des Aulnes*; Premiul Renaudot — Jean Freustié — *Isabelle ou L'arrière saison*;

Premiul Interallié: Michel Déon — *Les poneys sauvages*; Premiul La Palme d'or (pentru romane de spionaj): Pierre Nimour — *Young Ho s'est mise à table*;

Premiul criticilor literare: Michel Mohr — *L'air du large* (o culegere de studii dedicate unor scriitori străini, în special lui Faulkner, Kerouac și Bellow); Premiul pentru ediții critice: Pascal Pia pentru ediția de buzunar a operei lui Jules Laforgue.

În arhiva centrală a Institutului pentru marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. din Moscova

...sunt păstrate, în original sau în fotocopii, peste 7 000 de documente provenind de la Karl Marx și Friedrich Engels, mii de scrisori adresate lor, precum și documente ale organizațiilor internaționale conduse de ei, printre care Liga comunistilor și Internaționala I. An de an fondul acestei mari colecții din moștenirea literară și din manuscrisele întemeietorilor comunismului științific și ale genialului urmaș al operei lor, V. I. Lenin, se îmbogățește continuu cu noi achiziții documentare.

Biblioteca Universității „Martin Luther“ din Halle (R. D. Germană)

...și-a sărbătorit anul trecut jubileul împlinirii a 275 de ani de la înființare. Colecția ei — care

cuprinde numeroase exemplare din lucrări de valoare, consultate în decursul celor aproape trei secole de renumiți savanți și cercetători din țară și din străinătate — a primit, după 1945, caracter de bibliotecă publică a landului. Pe lângă conservarea lucrărilor vechi și prețioase, printre care se numără și cele 55 000 de volume de literatură orientală ce le posedă, această bibliotecă universitară se consacră continuu colecționării noulor apariții și edițiilor speciale din domeniul chimiei.

Anul internațional al cărții

...continuă să suscite în toate țările un interes crescând. Între 13 și 16 aprilie a.c. a avut loc la Casa Unesco din Paris, sub președinția d-lui Hermann Liebaers, președintele FIAB, o reuniune de lucru la care au participat reprezentanții marilor organizații profesionale neguvernamentale și experți din diferite țări și la care s-a făcut o trecere în revistă a planurilor de acțiuni lansate până la acea dată; instituirea a numeroase comitete naționale de sprijin, emiterea de timbre postale comemorative, organizarea de conferințe, tirajuri de cărți; în paralel, ajutorarea țărilor în curs de dezvoltare pentru crearea unor industrii naționale de carte.

Reuniunea de lucru a hotărât crearea unui Comitet internațional de sprijin a inițiativelor Conferinței Internaționale Unesco din noiembrie 1970 privind proclamarea anului 1972 ca An internațional al cărții.

Un punct important în programul de acțiuni îl constituie elaborarea unei Charte internaționale a cărții, care va stabili rolul cărții — atît pe plan național, cît și la scară internațională — în educație, dezvoltare și înțelegere mutuală. În această privință au și fost angajate schimburi de vederi: pînă la sfîrșitul anului 1971 textul Chartei va fi redactat, astfel că în anul 1972 el va putea fi adoptat de organizațiile profesionale.

Avînd în vedere importanța manifestării și amploarea acțiunilor preconizate, reuniunea de lucru a făcut apel la țările participante pentru acordarea de credite suplimentare, necesare ducerii la îndeplinire a activităților prevăzute.

Cele patru mari teme care au fost reținute pentru a ilustra cuvîntul de ordine „Cărți pentru toți“, sub care se va desfășura Anul internațional al cărții, sînt următoarele: înconjurarea scriitorilor și traducătorilor, prin protejarea dreptului de autor, producerea și distribuția cărților, (înțelegînd prin aceasta și dezvoltarea bibliotecilor); dezvoltarea obișnuinței de a citi; cărțile în serviciul educației, înțelegerii internaționale și al cooperării pașnice.

lucrări de specialitate

Andrian, Alexandru C. **INDRUMĂTOR PENTRU UTILIZAREA CLASIFICĂRII ZECIMALE UNIVERSALE (CZU)**. Sinteză documentară. Buc., 1969, 95 p. (Institutul Central de Documentare Tehnică. 60.43).

Începem prin a indica bibliotecarilor adresa la care pot trimite comenzi pentru cumpărarea acestei publicații: Institutul Central de Documentare Tehnică, București, str. Cosmonauților nr. 27-29, sector 1.

Și prin aceasta vom fi scutiți de a înțrebuința mult-uzitatele formule „recomandăm cu căldură...”, „iată o publicație deosebit de utilă...” etc., pentru a atrage în mod cu totul special atenția bibliotecarilor asupra acestei lucrări.

Impropriu subintitulată, credem, „sinteză documentară”, cartea este o contribuție românească — bazată pe consultarea unei bogate bibliografii autohtone și străine — la elucidarea spinoaselor probleme ridicate de aplicarea în practică a clasificării zecimale universale în indexarea documentelor și în organizarea cataloagelor de bibliotecă. Într-o prezentare simplă și clară, problemele proprii acestui domeniu (atât de dificil de abordat pentru bibliotecari din cauza lipsei materialului de îndrumare și a unor țabele mai recente) sînt tratate cu competență maximă, relevînd atît o cultură adîncă asupra specialității, cît și un îndelung exercițiu practic. După o sumară trecere în revistă a aspectelor generale ridicate de procesul de clasificare în sine, autorul stabilește structura CZU și expune regulile de utilizare a ei, după care se oprește mai îndelung asupra tehnicii folosirii tabelor.

Expune apoi domeniile de folosire a CZU (din care a omis — iată un minus al lucrării! — aplicarea ei în organizarea colecțiilor de publicații după conținut) și descrie principalele ediții moderne ale CZU, ca și sistemul de revizuire a indicilor. Publicația se încheie cu prezentarea practică, *de facto*, a schemei generale a tabelor și cu cîteva extrase-tip din ediții CZU complete.

Culegerea exemplorlor cu precădere din domeniul tehnicii și al științelor exacte nu diminuează întru nimic interesul lucrătorilor din biblioteci de alte profile, fiind vorba doar de metodică clasificării, aceeași pentru toate clasele.

Calitățile lucrării: claritatea, concizia, documentația bogată și faptul că răspunde perfect unui deziderat imperios al muncii bibliotecare. Am reproșa autorului că nu cunoaște — și deci nu tratează în suficientă măsură — problemele de clasificare ridicate de munca dusă în bibliotecile publice enciclopedice. Dar parcă acest specific îl cunoaște sau l-a definit cineva în țara noastră?

A. Valeriu

Călinescu, Constanța. **REPREZENTANȚI AI DOBROGEI ÎN ȘTIINȚA ȘI CULTURA ROMÂNEASCĂ**. Bibliografie de recomandare. Sub redacția lui Dumitru Constantin Zamfir. Constanța, 1969. 315 p. cu reprod. (Biblioteca municipală Constanța. Contribuții la bibliografia Dobrogei).

Au trecut mai mult de patru decenii de cînd Stan Greavu-Dunăre, sub auspiciile Academiei Române, publica — sub titlul *Bibliografia Dobrogei* — prima lucrare privitoare la acest vechi ținut românesc, privit sub raportul informației literare și științifice.

Recenta lucrare de bibliografie locală — o bibliografie de recomandare —, publicată prin grija Bibliotecii municipiului Constanța, reușește să pună la dispoziție, pentru prima oară în țara noastră, o informație amplă o sursă de primă importanță în cunoașterea valorilor cultural-artistice, istorice, etnografice și științifice ale Dobrogei, oglîndite într-o literatură bogată.

Dacă bibliografia lui Stan Greavu-Dunăre ne apare astăzi ca o modestă lucrare (1862 de titluri de cărți neadnotate și 117 titluri de periodice, din care doar 4-5 au fost prelucrate analitic, majoritatea periodicelor fiind analizate în mod nesistematic și incomplet), bibliografia *Reprezentanți ai Dobrogei în știința și cultura românească* se alătură unor lucrări cu caracter local, de tipul:

Bibliografia publicațiilor periodice apărute în Dobrogea până în anul 1944, Bibliografia curentă și retrospectivă a articolelor despre Dobrogea din publicațiile periodice și seriale, Bibliografia lucrărilor despre Dobrogea, care pun în adevărata lor lumină numeroase personalități și valorifice aspecte importante ale vieții și istoriei Dobrogei.

Lucrarea întocmită de Constanța Călinescu a fost elaborată pe baza cercetării fondurilor din Biblioteca municipiului Constanța, din Biblioteca Centrală de Stat, din Biblioteca Academiei R. S. România și din Biblioteca Stațiunii de cercetări maritime „Prof. Ioan Borcea” de la Agigea.

Fără a avea pretenția unei cercetări exhaustive, lucrarea prezintă, în ordine alfabetică, 20 de biobibliografii în prima parte și 10 biobibliografii în partea a doua. Fiecare biobibliografie cuprinde: o fotografie, (portretul personalității prezentate), un motto semnificativ, câteva date biografice și bibliografia propriuzisă, care cuprinde: A. Opera (Cărți și articole; poezii; traduceri) B. referințe. Pentru artiștii plastici, există în plus o „fișă cronologică de expoziții” (vezi: Ion Jalea, Marius Bunescu, Lucian Grigorescu, Florica Cordescu-Jebeleanu, Alexandru Ciucurencu). Pentru dirijorii au fost incluse „repertorii” alcătuite din lucrări de compozitori români și străini (vezi: George Georgescu). Descrierile bibliografice, consecvente regulilor stabilite prin standarde și în acord cu tipul lucrării bibliografice, sînt însoțite, în cazul volumelor, de adnotări prețioase. Inegală ca număr de referințe pentru fiecare personalitate, lucrarea a adunat un important număr de descrieri pentru unele personalități (de pildă, Vasile Pârvan — 127 de informații bibliografice; Ioan Borcea — 93 de informații bibliografice).

Un index alfabetic de nume, cu trimiteri la pagina de text, încheie lucrarea care, și sub aspect editorial-tipografic, este realizată la un bun nivel.

S. N.

Avram, Mircea. CARTEA ROMĂNEASCĂ MANUSCRISĂ. Sibiu, 1970. 77 p. cu ilustr.

Alcătuirea unui corpus general al manuscriselor românești aflate în depozitele publice de pe întregul teritoriu al țării, preconizată de I. Bianu în prefața la volumul întâi al *Catalogului manuscrisurilor românești* (Buc., 1897), a rămas încă în stadiu de dezerdat. În afara apariției, în anul 1967, a volumului al IV-lea al *Catalogului manuscrisurilor din Biblioteca Academiei*, celelalte biblioteci

deținătoare de importante colecții similare au rămas până acum datoare cercetătorilor cu aceste indispensabile instrumente de lucru pe care le constituie cataloagele tipărite.

Cu atât mai meritorie și demnă de relevant este apariția, în cadrul serviciului de informare bibliografică al Bibliotecii „Astra” din Sibiu, a lucrării lui Mircea Avram, *Cartea românească manuscrisă*, care face cunoscute cele 44 de volume manuscrise ale colecției sibieni.

Sistemate după criteriul cronologic, referințele, întocmite în mod riguros științific, cuprind toate elementele care interesează diversele categorii de cercetători: datele necesare identificării manuscrisului, descrierea conținutului, descrierea detaliilor, însemnările (date istorice, de stare civilă, posesori etc.). Multe din informațiile cuprinse în catalogul sibian aduc contribuții de valoare la cunoașterea vieții culturale din epocă. Se conturează, astfel, mai bine activitatea unor copiiști cunoscuți până acum numai din manuscrisele aflate în colecțiile Bibliotecii Academiei, cum ar fi moldoveanul Vasile Sturze, fiul Badiului, trecut în Transilvania unde, între 1693 și 1730, prescrie o serie întreagă de volume din care 12 au ajuns la Biblioteca Academiei iar 2 la Biblioteca „Astra”, sau Sava Popovici din Râșinari, reprezentant în colecția „Astrei” cu două manuscrise. Unul din ele, *Învățăturile lui Neagoe Basarab*, are o importanță deosebită, fiind perechea gemă a volumului cu același conținut existent la Biblioteca Academiei (Ms. rom. 3572).

Exemplarul din *Istoriile domnilor Țării Românești* din colecția „Astrei” (CM 28) vine, la rîndul lui, să completeze repertoriul de cronici interne cu o nouă copie din secolul al XVIII-lea.

Interesante și demne de relevant sînt copiele manuscrise după *Divanul* lui Dimitrie Cantemir (transcris în 1703), *Istoria Troadei* (1714), *Alexandria* (1793), *Tinărul Robinson [Crusoe]* (1816).

În legătură cu *Alexandria*, descrisă în catalogul sibian sub nr. 14, ținem să facem o rectificare: cel mai vechi exemplar din colecțiile Bibliotecii Academiei (Ms. rom. 438) datează din 1746 și nu din 1799, cum se arată în prefață. De asemenea, pentru datarea manuscrisului de sub poziția 25 a catalogului, menționăm că nu poate fi scris în întregime în 1816, dat fiind că parțial este copiat de Sava Popovici care, după cum se știe, a murit în anul 1808.

O subliniere aparte merită însemnările manuscrise, reproduse în catalog, referitoare la viața manuscrisului și la anumite aspecte culturale și economice ale regiunilor prin care a circulat.

Volumul se încheie cu trei îndici : de opere, de nume, de localități.

În totalitatea lui, *Catalogul* reprezintă o reușită. În cuvîntul introductiv sînt abordate toate aspectele interesante ale pieselor prezentate. Descrierea operelor din colecție este metodică și completă. Iar condițiile grafice deosebite în care a fost editat — hîrtie de bună calitate, tipar frumos, reproduceri clare în alb-negru și color — demonstrează, o dată mai mult, păstrarea nealterată a bunei tradiții tipografice din Sibiu, ale cărei rădăcini coboară în secolul al XVI-lea.

Dalila ARAMĂ

A KÖNYV ÉS KÖNYVTÁR A MAGYAR TÁRSADALOM ÉTETÉBEN. 1849—1945 [Cartea și bibliotecă în viața societății ungare]. Sub redacția lui Kovács Máté. Budapest, Gondolat Kiadó, 1970. 723 p.

Elaborată de colectivul catedrei de biblioteconomie a Universității „Eötvös Loránd” din Budapesta, cartea constituie al doilea volum dintr-o lucrare vastă, în mai multe volume cu titlu comun, din care a apărut, în 1963, primul volum, consacrat problemelor privind cartea și biblioteca în viața comunității ungare în perioada feudală. Volumul al doilea cuprinde cultura scrisului, a cărții și a bibliotecii în perioada de timp de la revoluția din 1848 pînă la începuturile revoluției populare. În acest volum, intitulat de fapt *Cartea și biblioteca în perioada capitalismului* și alcătuit pe baza unor criterii științifice moderne, cultura este oglindită în documente ale vremii, în date bibliografice, în studii și note.

Structura lucrării se bazează pe periodizarea istoriei Ungariei : I. Perioada absolutismului (1849—1867); II. Jumătatea de secol a dualismului (1867—1918); III. Perioada Republicii Sovietice Ungare (1919); IV. Perioada contrarevoluției (1919—1945). Este interesant de remarcat că deși fiecare perioadă tratată cuprinde de fapt un cerc identic de probleme, autorii au găsit totuși subtilități specifice și semnificative fiecărei epoci, în vederea sistematizării și expunerii materialului documentar. De pildă, în capitolul consacrat perioadei absolutismului sînt tratate următoarele teme : statutul juridic al presei, activitatea editorială și comerțul de carte, tipografiile și tipografiile, bibliotecile științifice, proiecte privind bibliotecile de masă și cercurile de citit. Capitolul consacrat jumătății de secol a dualismului este construit pe baza unei alte scheme, care cuprinde : cultivarea lecturii și societatea, editarea cărții, presa și comerțul de carte, realizările bibliografiei ungare, bibliotecile în condițiile capitalismului. O

atenție deosebită au acordat autorii perioadei Republicii Sovietice Ungare, înfățișînd scopurile și sarcinile politicii culturale ale revoluției socialiste, munca de creație scriitoricească în condițiile revoluției, munca științifică în condițiile nou create, formele noi de editare a presei și a cărții etc.

Este de remarcat, de asemenea, că fiecare epocă istorică este prezentată într-un cuvînt sau studiu introductiv, care variază de la o caracterizare sumară (6—7 pagini) pînă la studii ample generalizatoare (40—50 de pagini). Materialul documentar, organizat pe o tematică specifică fiecărei epoci istorice, conține o mare varietate de izvoare, culese și selectate cu grijă de autori : material legislativ, extrase din articole de ziare, publicații de toate felurile, documente ale mișcării muncitorești, declarații și scrieri ale unor politicieni și scriitori cunoscuți, texte ale debaterilor parlamentare, documente din arhiva organelor represive ale statului hortyst, date statistice etc. Cartea este bogat ilustrată cu numeroase fotografii.

Ultimul capitol al lucrării constituie o bibliografie selectivă privind cartea, presa și bibliotecile în perioada 1849—1945. Bibliografia este axată pe 6 teme principale : condițiile politice, sociale și culturale ; editarea cărții ; tipografiile și comerțul de carte ; lectura și publicul cititor ; bibliografia ; bibliotecile. Cartea se încheie cu un index de nume și de materii.

Rod al unei activități îndelungate, complexe și orientate pe baza unor principii biblioteconomice marxiste moderne, lucrarea de față oferă o imagine veridică și amplă asupra unei laturi și unei perioade deosebit de importante ale dezvoltării culturale a Ungariei.

Ladislau LÖRINCZ

Dubuc, R. EXERCICES PROGRAMMÉS SUR LA CLASSIFICATION DÉCIMALE UNIVERSELLE. [Exerciții programate asupra Clasificării zecimale universale]. Nouvelle édition, Paris, Gauthier-Villars, Éditeurs, 1970. VI + 168 p. (Documentation et information).

R. Dubuc este un apreciat specialist în probleme de clasificare zecimală universală, atît în Franța, cît și peste hotare. Este suficient să amintim că autorul reprezintă Franța, de mai mult timp, în Comitetul central de clasificare al F.I.D. și că este profesor la *Institut National de technique de la documentation*, pentru a ne convinge de notorietatea lucrării. *Exercițiile...* au fost întocmite la propunerea lui Paul Poindron, conducătorul

colecției *Documentation et information* și director la același Institut Național de technique de la documentation, iar „Ideea de a aplica învățămîntul programat la studiul C.D.U. a fost sugerată de recenta publicare a următoarelor două lucrări: Batty, C. David. *An Introduction to the Dewey Decimal Classification* (London, Clive Bingley, 1965) și Batty, C. David. *An Introduction to the Colon Classification*. A programmed text (London, Clive Bingley, 1966)”. Folosind ediția mijlocie franceză a c.z.u. (apărută în două volume), Dubuc abordează competent, după o metodă proprie, care este în același timp și pur practică, „mecanismul” clasificării. Fiecare pagină conține câte o problemă de clasificare, iar în partea de jos a fiecărei pagini se propun exerciții practice, indicîndu-se totodată și paginile din lucrare unde cititorul găsește pentru aceste exerciții mai multe soluții, dintre care una singură este justă. Paginile la care se face trimiterea pot fi, la rîndul lor, puncte de plecare pentru noi probleme și noi soluții.

Scrisă îndeosebi pentru elevii *Institutului*, lucrarea — cum observa Paul Poindron — „va permite clasificatorului încă novice în C.D.U. și lipsit de experiență de a se antrena singur, recunoscînd greșelile comise și orientîndu-se în mod metodic spre soluția corectă”.

„Operația preliminară” ne familiarizează cu noțiunea elementară a indexării: analiza subiectului, la care deosebim *elementul principal* (cuvîntul cheie) și *fațetele* (aspectele tratării subiectului) care depînd de clase diferite: aurul poate fi considerat minereu (geologie, industrie minieră), metal (chimie, industrie chimică, metalurgie), produs (bijuterie, monedă — în științele financiare, numismatică) etc. Exercițiul practic — din josul paginii — va fi în acest caz evidențierea claselor la care apare cuvîntul *balanță* în fabricarea balanțelor pentru comerț. Dintre toate soluțiile, trimiterea de la p. 57 (comerț) și p. 82 (contabilitate) sînt greșite, iar la p. 111 este dată rezolvarea exactă: mecanică fină, unde se explică totodată că „aici se va clasifica tot ceea ce se referă la fabricarea balanțelor utilizate în comerț”.

„Plimbarea” clasificatorului prin capcanele cărții trimiterea, de multe ori intenționată, la soluții neacceptate sau la soluții intermediare și în final la rezolvarea directă duc la înțelegerea și la însușirea „mecanismului” de clasare justă a subiectului.

Familiarizarea clasificatorului cu întrebarea tuturor categoriilor de indici, cu folosirea diviziunilor analitice, cu paralelismul indicilor și al subdiviziunilor, cu

metoda de regăsire a indicelui și cu deosebirea dintre „conținutul conceptual” și „prezentare” sînt doar cîteva din problemele cele mai importante tratate în lucrare.

„Micul vocabular al clasificatorului” (p. 162—168) vine să întregească caracterul practic al *Exercițiilor*... îndreptar util în munca clasificatorului.

Justin CONSTANTINESCU

LIBRARY USE OF COMPUTERS. An Introduction. [Folosirea calculatoarelor în biblioteci. Introducere]. Edited by Gloria L. Smith [and] Robert S. Meyer. New-York, Special Libraries Association, 1969. VIII+188 p. cu fig. (Education Committee, San Francisco Bay Region Chapters. Special Libraries Association. Monograph no. 3).

Cartea, ai cărei redactori coordonatori sînt Gloria L. Smith și Robert S. Meyer, constituie o compilație a prelegerilor, revăzute și îmbunătățite, ce au fost ținute în primăverile anilor 1964 și 1965 la cursurile organizate de Asociația bibliotecilor de specialitate din San Francisco — Secția de instruire permanentă în domeniul biblioteconomiei. Pentru a scoate în evidență larga răspîndire a calculatoarelor electronice în toate sferile de cercetare, inclusiv în domeniul științei bibliotecilor, în prefață se arată că: „într-un viitor apropiat, copiii care intră acum în școli vor răsădi butoanele computerilor cu aceeași dezinvoltură cu care astăzi învîrtesc selectoarele de canale sau reglatoarele de luminosități ale televizoarelor. Ei vor cere răspunsuri aproape instantanee din partea mașinilor de calcul instalate în biblioteci...”

De altfel, încă din zilele noastre, în S.U.A., ca și în alte țări dezvoltate, se pun asemenea probleme și de aceea, fără o orientare științifică a aceluia care vor lucra cu calculatoarele electronice (computerii), nu va fi posibilă introducerea automatizării în biblioteci.

Lucrarea care constituie obiectul recenziei de față nu este decît un abecedar (de aici subtitlul de „Introducere”) al bibliotecarului pentru dezlegarea principalelor probleme puse de computeri: cum lucrează ei, ce fel de informații se pot obține cu ajutorul lor dacă-i folosim în biblioteci, limbaje de programare și posibilități de adaptare în munca de bibliotecă etc.

Autorii capitolelor (prelegerilor) sînt ei înșiși unii dintre primii creatori de sisteme moderne de funcționare a bibliote-

FIȘIER

Fătu, M. și Spălățelu, I **GARDA DE FIER — ORGANIZAȚIA TERRORISTĂ DE TIP FASCIST**. Buc., Editura politică, 1971. 430 p.

Analiza înfăptuită de cei doi autori asupra fenomenului apariției mișcării legionare în viața politică românească în perioada interbelică surprinde atât determinările interne cât și pe cele externe. În volum este localizată apariția acestei organizații de tip fascist în perioada ce a urmat crizei economice, când la cîrma țării se aflau guverne național-țărănești

interesate în restringerea la maximum a libertăților și drepturilor democratice ale oamenilor muncii. Sprijinită la început discret și indirect, cu scurgerea anilor, Garda de fier se va manifesta tot mai insolent, înveninînd viața socială și politică a țării. Investițiile financiare făcute de către cele mai reacționare cercuri ale oligarhiei financiare, după cum se arată în paginile lucrării, nu au fost zadarnice. Bandele de asasini legionari au servit cu zel pe stăpînii din umbră, fiind principala instrument docil de represiune al regimului burghezo-moșieresc.

cilor, care au experimentat calculatoarele în practica informării în diverse biblioteci din Statele Unite. Hillis L. Griffin, autorul capitolului de început, este proiectantul și realizatorul primului computer adaptat sistemelor biblioteconomice americane. După cum sugerează titlul, *Programarea calculatoarelor destinate practicii în bibliotecă*, cititorii sînt puși în fața unei rapide incursiuni în programarea automată a calculatoarelor, realizată pe înțelesul tuturor și ilustrată cu exemple luate din activitatea obișnuită a bibliotecarului. Cel de-al doilea capitol, *Componente, caracteristici și analiză*, semnat de Allan D. Pratt, asistent la catedra de biblioteconomie a Universității din statul Indiana, fost bibliotecar și programator de calculatoare, explică ce este aceea o analiză a sistemelor și dă diagrama fluxului de exprimare — premise tehnice absolut necesare aplicării automatizării în operațiunile de bibliotecă. Charles Bourne, lector la Facultatea de biblioteconomie din cadrul Universității din Berkeley, pune în discuție, în capitolul *Instrumente principale folosite în prelucrarea datelor*, probleme care ar putea constitui răspunsul unor întrebări ce s-ar naște în mintea cititorului după ce acesta a parcurs primele două capitole ale cărții. Sînt descrise operațiunile efectuate de un computer, terminologia folosită, ca și alte concepte ce vor putea fi întîlnite și în capitolele ce urmează.

Partea centrală a lucrării, capitolele intitulate *Aplicații: Achizițiile, Catalogarea, Circulația*, aparținînd lui Donald V. Black, cunoscut cercetător în domeniul

informaticii, și *Aplicații: Serviciile de referință ale bibliotecii*, al profesoarei și teoreticienei Louise Schultz, exemplifică cu situații deja existente aplicarea calculatoarelor în diversele operațiuni de bibliotecă. O problemă mai delicată, dar în același timp interesantă, este aceea a modului de trecere de la mijloacele actuale manuale sau cel mult mecanizate, la cele automate, cu ajutorul calculatoarelor electronice. Ea constituie tema lecției lui Theodore D. Phillips, director adjunc. al Bibliotecii universitare canadiene din Kingston, intitulată simplu *Trecerea*. Ultima prelegere, *Tendințe actuale și proiecte de viitor*, aparține lui I. A. Warheit, doctor în biblioteconomie și lingvistică, creator de sisteme de indexare, biblioteconomice și de documentare, care desenează un adevărat tablou al viitorului aplicării calculatoarelor în bibliotecă.

Se desprinde, în concluzie, ideea că noile sisteme preconizate și date spre experimentare, precum și acelea care vor fi adoptate spre folosință curentă în majoritatea bibliotecilor din S.U.A., nu vor fi create și trimise „de-a gata” de către marile bibliotecă-cheie (cum ar fi Biblioteca Congresului). Ele vor fi rezultatul eforturilor comune a sute de proiectanți în acest domeniu, vor necesita experimentarea a numeroase mașini și metode noi de operare, care nu vor fi scutite, de multe ori, chiar și de eșecuri. Succesele vor fi însă precumpănitoare și munca în bibliotecă va fi din ce în ce mai mult ușurată, mai eficientă.

Angela CARACĂȘ

Dar apariția Gărzii nu are numai cauze de ordin intern. Cei doi istorici prezintă amplu ajutorul pe care l-au primit legionarii din partea Germaniei naziste. Creionind tabloul sumbru al acestor relații, autorii înfierează legăturile dintre Gardă și Partidul național socialist german. Adu-nătura legionară a preluat integral ideologia fascistă, transformându-se într-o autentică filială a nazismului german. Critica făcută de autori ideologiei și politicii cămășilor verzi este una de înaltă ținută științifică. Exploatarea misticismului, cultivând iraționalismul, șovinismul și antisemitismul, vehiculând o deșănțată demagogie politică grefată pe cultul morții și asasinatului, legionarii au fost urii de popor din primele momente ale apariției lor.

Într-o opoziție fără rezerve față de cei ce batjocoreau cele mai înalte tradiții umaniste și culturale ale poporului român s-au situat comuniștii. În carte sînt prezentate, pe bază de documente, numeroase momente ale luptei eroice dusă de cei mai buni fii ai poporului, comuniștii, împotriva politicii criminale și antinaționale a legionarilor.

În climatul de odioasă represiune patronat de Gardă, singura forță politică care nu a încetat lupta, care a mobilizat și organizat masele muncitorești, fără deosebire de naționalitate, a fost Partidul Comunist Român. Paginile volumului oglindesc, de asemenea, și opinia intelectualității române, în marea ei majoritate continuatoarea luminoaselor tradiții progresiste, care sub influența ideologiei partidului comunist a creat autentice opere de artă.

D. PETRE

Tomoiață, Radu. ION ELIADE RĂDULESCU — IDEOLOGIA SOCIAL-POLITICĂ ȘI FILOZOFICĂ. Buc., Editura științifică, 1971. 459 p.

Lucrarea constituie singura monografie fundamentală consacrată lui Eliade Rădulescu în anii ce s-au scurs de la Eliberare. Autorul ei, doctor în filozofie, depășește considerabil, în lărgime și în profunzime, analizele efectuate de cercetătorii din trecut ai gândirii social-politice și filozofice a lui Eliade.

În monografia sa, R. Tomoiagă pornește în primul rînd de la cele trei lucrări principale dedicate lui Eliade Rădulescu în perioada interbelică de către G. D. Scraba (*Ion Heliade-Rădulescu. Inceputurile filozofiei și sociologiei române*), G. Opreșcu (*Eliade Rădulescu și Franța*) și D. Poșovici (*Ideologia literară a lui I. Heliade Rădulescu*).

Punctul de plecare al autorului îl constituie ideea că o cercetare obiectivă a personalității complexe a lui Eliade trebuie să înlăture în primul rînd din calea ei părerea preconcepțută, teza că gîndirea sa social-politică și filozofică ar fi fost în esență irațională, mistică. R. Tomoiagă demonstrează că mult-hulitul misticism al lui Eliade este numai învelișul exterior sub care se ascunde o doctrină în cea mai mare parte raționalistă. Acest înveliș mistic era de altminteri propriu aproape întregii pleiade pașoptiste, avînd funcția de a se face purtătorul de cuvînt al ideilor înaintate ale veacului.

Autorul constată că sub raport social-politic și filozofic a existat un singur Eliade și că Eliade bătrînul nu face nimic altceva decît să dezvolte și să sintetizeze concepțiile tînărului Eliade.

„Nu Eliade s-a schimbat atît la bătrînețe cît lumea din jurul lui, lume cu care el nu mai putea ține pasul, lume pe care el n-o mai înțelegea și care nu-l mai putea înțelege. Tragedia lui Eliade este tragedia maestrului prepașoptist depășit de generația pașoptistă, care a pornit de la ideile lui și le-a depășit, lăsîndu-și profesorul în urmă”.

În acest fel, autorul respinge teoria tradițională a celor doi Eliade — primul progresist iar al doilea după 1840 sau 1848, reacționar — demonstrînd cu argumente puternice continuitatea impresionantă a gîndirii lui Eliade, unitatea indisolubilă a concepțiilor social-politice și filozofice, apartenența tuturor teoriilor sale la un sistem raționalist sau precumpănitor raționalist, în ciuda învelișului său mistic.

Cartea cuprinde o introducere și nouă capitole în care sînt tratate amplu: teoria regenerării, componentele luminismului lui Eliade, socialismul său evanghelic, teoria echilibrului între antiteze, tactica aferenței acestei teorii, premisele politice și izvoarele ei teoretice, precum și teoriile social-politice și filozofice anexe în frunte cu teoria „boieri și ciocoi”; ultimul capitol cuprinde o paralelă între I. Eliade Rădulescu și P. J. Proudhon.

Volumul este însoțit de o bibliografie (circa 500 titluri), un indice de nume și rezumate în limbi străine.

O documentație temeinică, o informație largă, citate bine alese, la care se adaugă și însușiri literare, toate imprimă acestei monografii o înaltă ținută sub multiple aspecte.

Lucrarea lui R. Tomoiagă interesează pe toți cercetătorii literaturii române moderne. Ea reprezintă o contribuție deosebită la istoria gîndirii social-politice și filozofice românești în secolul al XIX-lea, precum și la cunoașterea relațiilor cul-

turale și ideologice româno-franceze din perioada prepașoptismului și pașoptismului.

Ion POPA

CIVILIZAȚIA LA RĂSCRUCE.
Buc., Editura politică, 1970. 466 p.

Intocmit de un colectiv de cercetare interdisciplinar condus de Radovan Richta, directorul Institutului de filozofie al Academiei Cehoslovace de Științe, studiul își propune, pe baza unei largi investigații a activității sociale, să desprindă aspectele principale ale revoluției științifice și tehnice în raport cu cea industrială. Dintre numeroasele transformări pe care le produce revoluția științifică și tehnică, autorii analizează, printre altele, revoluționarea factorilor obiectivi și mai ales subiectivi ai producției. Nu este vorba — se arată în carte — doar de o dezvoltare permanentă a unui factor obiectiv al producției așa cum se întâmplă în perioada industrializării, sau de introducerea unei alte producții, ci „de o mișcare continuă și tot mai accelerată, de un flux de schimbări fundamentale ale tuturor forțelor de producție”. Această transformare universală și de lungă durată a factorilor productivi are deosebite implicații privind organizarea lor. Modificarea forțelor de producție, arată în continuare autorii, a impus dintotdeauna o modificare a organizării activității; acum însă, cînd asistăm la o revoluționare a tuturor factorilor care iau parte la producție — este necesară o nouă concepție generală cu privire la organizarea, cuprinzînd noi modele referitoare la creșterea economică, o nouă optică asupra legilor și proporțiilor dezvoltării.

Cauza ce provoacă asemenea schimbări rapide rezidă, după părerea autorilor, în avansul pe care îl are știința față de tehnică și față de producție.

Capătă o importanță din ce în ce mai mare condițiile ce pregătesc și favorizează apariția și dezvoltarea forțelor creatoare ale omului, mai mult, se impune cu stringență o organizare științifică a acestor condiții. Dezvoltarea tuturor capacităților creatoare ale omului devine cel mai eficient mod de dezvoltare a forțelor de producție. În felul acesta, pentru prima dată în istorie, „perfecționarea generală socială a omului, cultivarea tuturor forțelor sale” este ridicată la rangul de premisă a unui progres al producției.

Interesante sînt considerațiile autorilor cu privire la posibilitățile orînduirii socialiste de a introduce elemente specifice revoluției științifice și tehnice.

Volumul, sintetizînd o informație deosebit de bogată, se adresează nu numai unui cerc restrîns de specialiști ci unui public

larg, interesat să cunoască liniile direcționale pe care ni le oferă progresul vertiginos al societății de azi.

Paul DOBRESCU

Dima-Drăgan, Corneliu și Bacăru, Livia. CONSTANTIN CANTACUZINO STOLNICUL. Buc., „Albatros”, 1970. 335 p.

Approape necunoscut cercetătorilor mai vechi ai opereii sale, readus în lumină datorită lui Nicolae Iorga, la începutul secolului nostru, Stolnicul Constantin Cantacuzino nu s-a dezvoltat, în toată complexitatea personalității sale și în multiplele sale prezențe în viața societății române din epoca umanistă, celor care s-au apropiat de el. S-au strîns în ultimele decenii date prețioase referitoare la viața și activitatea sa; s-a adăugat recent, revelatorul catalog al bibliotecii lui. Împreună cu Livia Bacăru, C. Dima-Drăgan a contribuit la definirea personalității Stolnicului, pe care l-a urmărit nu numai în atelierul său de lucru, dar și în peregrinările lui italiene. Cei doi istorici ai cărții românești ne oferă, prin monografia apărută recent, o amplă lucrare care, în sensul cel mai autentic al expresiei, umple un gol ce se făcea tot mai mult resimțit.

Monografia prezintă o viață de cărturar și de om de stat într-o succesiune de dramatice evenimente și de momente de decizie pline de consecințe. Prețioase ni se par a fi, în primul rînd referirile la genealogia Cantacuzinilor și a persoanelor care și-au îmbinat destinele cu această prestigioasă „casă”, ca și cele despre anii de formație ai Stolnicului, la Brașov cu Martin Albrich, în Italia și probabil în alte centre europene. Bine înțegat este capitolul dedicat vieții intelectuale din Țara Românească. În deceniile în care este întemeiată academia princiară, numeroși intelectuali sînt atrași din sud-estul și centrul Europei, iar tipografiile lucrează intens.

Autorii au pătruns în intimitatea vieții de acum aproape trei secole și au redat o imagine veridică a vieții marelui umanist, Corneliu Dima-Drăgan și Livia Bacăru au realizat nu numai o primă monografie, dar și o lucrare temeinică, prin informația și structura ei. Fiind vorba de o personalitate adînc implicată în istoria societății, este sigur că alte laturi ale activității sale sînt încă îngropate în documentele neaduse la lumină pînă în prezent. Poate că viitorul ne va spune mai multe despre însăși genealogia Cantacuzinilor; mulți cercetători (printre care, recent, profesorul D. M. Nicol) refuză să

vadă vreo legătură între familiile din secolele XVI-XVII și împărații bizantini. Poate ne va dezvălui mai bine ambițiile politice ale Stolnicului, pe care autorii îl văd prea adeseori „refugiat în cărți” și detașat de intrigile încheiate cu morți tragice. În ceea ce privește formația cărturarului, chiar biblioteca sa ne indică faptul că el cunoaște toate curentele din cadrul neorastolismului, care nu poate fi considerat pozitiv numai sub forma imprimată de Alexandru din Afrodizia (cap. IX). Este, de asemenea, de aprofundat concepția sa politică, pornind de la faptul că ceea ce Stolnicul a admirat la venețieni nu au fost „rosturile democratice ale republicii” (p. 288), ci caracterul aristocratic al acestei „republici”. O eroare de tipar la p. 277 care trebuie îndreptată pentru a permite cititorului să-și reamintească data elaborării operei lui Miron Costin **De neamul moldovenilor**, între 1686 și 1691, impune revederea pasajului care acordă Stolnicului o prioritate în formularea tezei coerente a originii latine a poporului român. În acest sens, este de așteptat ca problema să fie reluată în lucrări exclusiv dedicate umanismului românesc.

Aportul monografiei de față la cunoașterea vieții și personalității cărturarului cu un rol covârșitor în epoca sa și în dezvoltare ulterioară a culturii scrise române este, cu siguranță, remarcabil. Cu o ilustrație excelent aleasă, cu un glosar bine întocmit și o bibliografie selectivă precisă, cartea aceasta ne restituie pe unul din cei mai mari gânditori și iubitori ai cărții din epoca umanismului românesc.

AI. DUȚU

Fulga, Laurențiu. MOARTEA LUI ORFEU. Buc., Editura Eminescu, 1970. 360 p.

Noul roman al lui Laurențiu Fulga (autor și al cărților *Eroica*, *Doamna Străină*, *Alexandra și infernul*) este lamentația unui sculptor la moartea iubitei. El încearcă să păstreze lângă sine ființa dragă și îi rememorează cu religiozitate cuvintele, gesturile. Dar artistul constată că amintirile sale sînt sărace, au un contur tremurat, devin aproape invenții ale minții lui tulburate de suferință. De aceea, el își caută iubita, pe Horația, în sculpturile ce îi populează atelierul și pentru care ea îi fusese model. Însă pe frumoasa Horația nu o vor putea înlocui niciodată marmurile reci, oricît de grijuliu ar fi fost dăltuite. Zguduit, sculptorul înțelege că arta înseamnă moarte, că de fapt el a omo-

rit-o pe Horația trecînd-o fărîmă cu fărîmă din lumea vie în lumea încremenită a statuilor. Așa cum Ana lui Manole a pierit pentru ca o zidire să dăinuie, tot astfel Horația s-a jertfit pentru opera sculptorului. Dar acesta nu acceptă un asemenea sacrificiu. El crede că menirea artei este să însuflească viața și nu s-o stingă. Sculptorul ajunge la blasfemie, hulește arta care l-a silit să uște de sine și de ceilalți ademenindu-l cu o glorie amăgitoare și condamnîndu-l definitiv la singurătate.

Într-o pornire de mînie, el își distruge operele. Gestul său semnifică numai renunțarea la artă nu și pornirea pe un alt drum, după regăsirea purității originare. Eroul lui Laurențiu Fulga este prea obosit ca să mai nădăjduiască. El nu mai vrea să-și recheme lângă sine iubita, precum Orfeu, ci dimpotrivă, o urmează în neființă. Insetat de liniște, sculptorul trece în tenebre, cu visul smintit că peste veacuri se va reîntoarce pe pămînt și va dăruia oamenilor acele opere cu adevărat mărețe, care se vor adăuga vieții și nu o vor nimici.

A. M.

Pătrășcanu, D. D. OPERE ALESE. Vol. I. Ediție îngrijită și prefațată de Viorica Farcașiu. Iași, „Junimea”, 1971. 252 p.

Schițele lui D. D. Pătrășcanu (1872—1937) transpun cititorul în atmosfera patriarhală a provinciei de la începutul veacului. O lume fericită își trăiește fără grabă zilele, ca într-o dulce toropire. Nici o problemă gravă nu-i frămîntă pe eroi, nici o suferință adevărată nu-i atinge. Cea mai mare plăcere a personajelor este să sporovăiască la un pahar cu vin sau să se plimbe pe ulițele prăfuite ale țirgului. Uneori, cîte o nemulțumire se abate și asupra lor, însă ea nu-i copleșește, nu-i transformă în martiri. Eroii își dau seama că sînt neînsemnați și nu rivnesc la ascensiuni spectaculoase care le-ar primejdi existența molcomă. Ei respectă cu deliciu monotonia ritualului zilnic și visează ca nici un eveniment neprevăzut să nu le tulbure pacea.

Cele mai bune schițe ale lui D. D. Pătrășcanu sînt acelea în care el își contemplantă cu bunătațe personajele, le înțelege lipsa de aspirații și nu le ridiculizează pînă la desființarea totală (*Din amintirile lui Constantin Casian*, *Invingătorul lui Napoleon*, *Decorația lui Vartolomei*, *Un caz special*, *Înzăpădiți*). Autorul nu mai convinge atunci cînd renunță la sentimentalism și la umorul delicat. Moldoveanul D. D. Pătrășcanu nu poate rivaliza cu I. L. Caragiale, lipsit de îngăduință față

de eroii săi, maestru necontestat al comi-
cului rece.

Proza lui D. D. Pătrășcanu aduce mi-
reasma unor vremi când zgomotul civili-
zației nu răsuna atât de asurzitor. Oa-
menii aveau mai mult răgaz să se înfil-
nească unii cu alții, să se asculte și să
se priceapă. Agitația epocii moderne a
născut în literatură alți eroi, înșingurați și
cu drame zguduitoare. De aceea, lectura
schîțelor lui D. D. Pătrășcanu este ca un
balsam alinător.

A. I.

Popescu, Petru. **DULCE CA MIE-
REA E GLONȚUL PATRIEI**. Buc.,
„Cartea românească”, 1971. 408 p.

Substanța epică a acestui nou roman al
lui Petru Popescu este trecerea de la
vîrsta adolescenței la *vîrsta bărbăției*.
Eroul cunoaște, aproape simultan, două
experiențe determinante pentru o aseme-
nea „trecere”: *experiența armatei* —
școală a disciplinei, a curajului și a pa-
triotismului — și *cea a dragostei*, a dra-
gostei carnale, cu o femeie nu înșimplător
mai vîrstnică și mai experimentată, că-
reia — reflex poate al unor reminiscențe
adolescente — îi e conferită aura unei
inefabile poezii, o dragoste în care te poți
pierde, dar pentru a te regăsi apoi mai
puternic, mai liber, mai bărbat. (Numele
eroinei, programatic în acest sens, Laguna,
ni s-a părut de un ușor prost gust...) Cînd
autorul pierde firul principal pen-
tru a deschide largi paranteze, mai cu
seamă pe tema războiului, filozofînd
asupra istoriei, romanul în loc să cîștige
în consistență se diluează. Interesante în
sine și realizate artistic, pagini întregi nu
se integrează firesc în ansamblul scrierii,
ci îi frîng ritmul, lăsîndu-ți sentimentul
că sînt în plus și pronunțat teziste. Dar în
pofida acestor scăderi, cartea rămîne o
realizare certă, remarcabilă prin proble-
matica abordată, prin riguroasa construc-
ție epică, prin fluența stilului, de care au-
torul nu se lasă niciodată furat în mod
gratuit.

Cadrul romanului este compus din două
planuri (corespunzînd celor două expe-
riențe trăite de erou): cel *cazon*, a cărui
atmosferă, nu lipsită de o aspră poezie,
este excelent sugerată prin mici detalii
de organizare, stil de viață, limbaj, și cel
citadin. Se remarcă aici, ca și în primul
roman al lui Petru Popescu, o rară apti-
tudină de a simți orașul, și nu orașul în
general, ci Bucureștiul, cu acuitate egală
a tuturor simțurilor: cartiere, străzi, case,
pe care le cunoști și tu, pe lângă care ai
trecut nu o dată, fără a fi descoperit acel
„ce” al lor, pe care îl afli abia acum, la
lectură, însoțindu-l pe Petru Popescu

prin orașul atât de familiar lui, pe care-l
iubește și căruia îi închină pagini anto-
logice. Tot astfel, cînd e vorba de ano-
timpurile Bucureștiului, de orele sale...

Flavia BUCOV

Popovici, Titus. **MOARTEA LUI
IPU**. Buc., „Albatros”, 1970. 112 p.

Bătrînul Ipu, eroul cărții lui Titus Popo-
vici, nu se resemnează cu gîndul că este
un om de prisos, un vagabond care rătă-
cește fără rost pe ulițele satului, urmărit
de strigătele batjocoritoare ale copiilor.
El se minte cu candoare și își oferă ilu-
zia că posedă o putere tainică, necunos-
cută celorlalți din jur. Doar în jocurile la
care are ca partener un copil, bătrînul se
metamorfozează, își leapădă stîngăcia și
își dezvăluie întreaga icsusință. Travestit
în comandant de oști, el își uită condiția
umilă și trăiește pasionat viața aleșilor,
a celor răsfațați de soartă. Ca un vrăjitor,
bătrînul apare și dispare pe cîmpul unde
se desfășoară bătălia imaginare, iar bă-
iatul își privește mîndru și fascinat pri-
etenul.

Dar iată, lui Ipu i se ivește o șansă ne-
sperată să treacă de la jocul nevinovat la
fapta adevărată. În satul cotropit de hitle-
riști este omorît un ofițer neamț și asupra
oamenilor plutește o amenințare. Ocu-
panții cer pe făptaș și Ipu, deși inocent,
acceptă cu bucurie să-și salveze consă-
tenii mărturisind că ar fi ucis. Bătrînul
a finjit mult după clipa aceasta în care
el, proscrisul, este implorat de întregul
sat să se jertfească. Ipu devine Eroul,
Alesul. El știe acum că viața sa nu s-a
irosit zadarnic și că numele îi va dăinui
peste veacuri, rostul cu evlavie.

Însă jertfa lui Ipu nu este primită. Ca în
vechile povestiri în care zeii cereau vre-
unui om să se sacrifice numai pentru a-i
cunoaște reacția și apoi îl iertau, tot așa
și bătrînul este salvat. Hitleriștii părăsesc
în grabă satul fără să răzbune moartea
camaradului lor. O favoare l-a cruțat pe
Ipu, dar acesta își blestemă norocul. El
dorea să se sacrifice pentru a se smulge
din anonimat și aștepta pedeapsa ca pe o
mîntuire. Traedia măreață la care aspira
se transformă în spectacol grotesc. Oa-
menii, bucurîși că au scăpat de repre-
salii, privesc în treacăt și la Ipu și nu
înțeleg de ce bătrînul acesta îmbrăcat în
haine de sărătoare, ca pentru cea mai
frumoasă zi din viața sa, plînge în loc
să mulțumească cerului că a scăpat cu
viață.

D. V.

Fără a putea fi categorisită printre capodoperele genului (modelele sînt prea evidente!), cartea lui Nicolae Țic se înscrie în rîndul celor mai interesante romane apărute în ultimul an.

Anii '50. Vasile Oprina, eroul cărții, victimă a unui complex de împrejurări, trăiește o experiență neobișnuită, prins în vîrtejul unor evenimente absurde, cărora, uluit, nu are putere, la început, să li se opună. Ne aflăm în plină atmosferă kafkiană: o lume de automatisme, în care fiecare roțiță se învîrtește în sensul dat de un impuls inițial, fără a mai căuta rațiunea ultimă a mișcării; o lume de birocratism, de șabloane și scheme, născute din rutină, dar și din teama de responsabilitate a indivizilor, o lume a suspiciunii și a fricii.

A accepta condiția de victimă inocentă a birocratismului orb sau a intră conștient, de bună voie, plătind moneda compromișului, în clanul spiritual al celor care, folosind arma protecției, a șantajului, a delațiunii, a falsei autorități, sfidînd ierarhia reală a valorilor, încearcă să clădească o piramidă socială după criteriile de rudenie, obligații și interese personale, iată cele două alternative între care Vasile Oprina are de ales.

Din instinct de conservare eroul înclină spre cea de a doua posibilitate ce i se oferă, dar, structural cinstit și neconformist, calcă regula jocului, datorită incapacității sale de a trișa.

Paralel cu drumul pe care Oprina este tirat de evenimente el parcurge tot timpul un drum invers, încercînd să se refugieze în lumea amintirilor, a reținerilor. Nu este însă o fugă pasivă din realitate, ci o formă de protest, o încercare înfrigurată de a se împotrivi absurdului mecanism social care e gata să-l strivească, ori să-l mutileze, pînă la pierderea personalității, făcîndu-l sieși de nerecunoscut. Tocmai de aceea Oprina se caută tot timpul pe el cel dinainte, neperversit și nerutinat, pe el cel adevărat.

Povestea rememorată (prima amintire!) a copilului de doi ani care vrea o altă ordine și rațiune a lucrurilor din casa părintească și care face lucrurile să cînte, cu o teamă secretă de a nu le sparge, poveste pe care Oprina i-o trimite, în final, șefului de cadre, în locul declarației autobiografice cerute, lăsîndu-l pe acesta perplex (ca și pe cititorul neatent!) este dovada că la capătul „drumului spinos al întoarcerii” eroul și-a regăsit puritatea inițială, pe care o va purta de acum ca pe o platoșă.

Lucia ENESCU

Poezia lui Ion Alexandru (n. 1942) transcrie teama de povara materialității. Poetul are oroare de desfrîul materiei, de formele ei monstroase și scriind despre mîzgă, putregaiuri, smîrcuri, nădăduiește să le conjure, să le distrugă ca într-o practică magică. Tinărul acesta veșnic chinuit, de parcă suferința lumii s-a abătut asupra ființei lui, își gîndește cărțile ca pe niște „vâmi” menite să-l purifice și să-i acorde accesul într-un univers diafan și armonios. El visează să recîștige dreptul de a cînta cu frenezie bucuria de a trăi, așa cum o făcuse în volumul său de debut, *Cum să vă spun*.

În această carte Ion Alexandru se entuziasma ca un copil de evenimentele ce îi populau lumea. Orice întîmplare era un prilej de jubilație, de gloriificare a existenței tuturor viețuitoarelor. Poetul rătăcea la izvoare, înălța în poiene focuri, dormea pe cimpuri cu ierburi moi. Laptele bătut îi producea „flori”, murmurul apelor îi mingia auzul, priveștea de basm a pădurilor îi fermeca ochii. Ion Alexandru închipuia un teritoriu mirific, lipsit de suferință, pe care îl stăpînea ca un zeu al tinereții, orgolios și sigur de puterea sa.

Poetul a pierdut favoarea de a fi fericit deoarece a părăsit edenul acesta primitiv și a descoperit ostilitatea materiei care nu se supune voinței omului. În cel de-al doilea volum, *Viața deocamdată*, Ion Alexandru intonează versuri de o gravitate tulburătoare. Nimic nu amintește în această carte extazul cu care el celebra miracolul vieții.

În *Viața deocamdată* Ion Alexandru „ridică satul la rang de planetă” imaginîndu-i pe urmele lui Blaga, o mitologie fabuloasă. Cele mai frumoase poeme — *Pămîntul, Coborînd, Origini, Dezechilibrăm, Dealul, Ca în paradis* — dezvăluie credințe străvechi, ceremonii stranii, o dragoste fără leac pentru melegaurile natale unde sînt îngropați strămoșii. Existența devine un lanț de ritualuri, oficiate solemn, cărora este imposibil să te sustragi fără a fi hulit de colectivitate. Dar răzvrătirile sînt rare. Contopirea cu o mulțime anonimă nu devine aici o stavilă pentru individ ci este înțeleasă ca o solidaritate de destin cu ceilalți semenii ai săi. Numai uniți oamenii aceștia își apără obiceiurile rămase din vremuri imemorale și supraviețuiesc în ținutul inospitalier pe care îl populează.

O dramă teribilă comunică *Infernul discutabil*, a treia carte a lui Ion Alexandru.

De data aceasta poetul se lasă dominat de materie, care îl asediază dușmănoasă. Universul pare bintuit de cataclisme și își pierde tiparele consacrate. O pastă viscoasă alunecă fără astimpăr, la întimplare. Pe apele mării lipsite de valuri se îndeasă ierburi, păianjenii își țes pretutindeni pinzele, mizga astupă fintinile, corăbiile putrezesc în port. Nici un rod nu se mai încheagă. Lumini amețitoare cutreieră văzduhul, exploziile răsună asurzitor. Aștrii rătăcesc fără viață pe cărări de pulbere. Terorizați, oamenii fac gesturi bizare. Chipurile lor sînt desfigurate, grotești. Umanitatea asistă nepuțincioasă la propria ei piere. Deznădejdea îi paralizează pe oameni care se confundă într-un somn vinovat pentru a-și alunga spaimele.

Poetul sugerează că tocmai însingurarea și delăsarea semenilor săi a înlesnit metamorfozarea naturii într-un vast infern prin care viețuitoare urite și fără vlagă se tirăsc pedepsite.

Ar fi de ajuns ca omenirea să se trezească din amorțire și ar fi mintuită. Dar dacă în *Viața deocamdată* colectivitatea își trăia cu noblețe destinul tragic, în *Infernul discutabil* ea își pleacă umilă genunchii în pulbere.

Ultima carte a lui Ion Alexandru, *Vămile pustiei*, revine la descrierea unui univers cu contururi precise. Ea constituie eliberarea definitivă de sub suprațea materiei care îngheață în forme rigurose geometrice, de o grandoare fără seamăn.

Volumul are poeme de o limpezime și o puritate lexicală remarcabile. *Ascensiune*, *Amintire*, *Via dolorosa*, *Marea Moartă* sînt printre cele mai răscolitoare pagini ale lui Ion Alexandru.

Poetul trece prin experiența solitudinii absolute. Așa cum odinioară înainte de a îndrăzni o faptă măreață eroii se claustrau o vreme pentru a medita în liniște, tot astfel el se reculege și se spiritualizează înainte de a închina un cîntec de laudă. În *Vămile pustiei* singurătatea nu mai este socotită o pedeapsă îngrozitoare. Moartea nu mai înfricoșează prin implacabilul ei și poetul o imploră ca pe o dezlegare de toate nelișițiile: „Aș vrea să mor cît mai curînd, curînd / Cît mai sînt încă tînăr și cît mai am în vine / Singele-ădinc involburat și cît / Mai curge în obrazul meu rușine / Cît mai pot plînge și cît mai sînt copil / Și cît mai am o mamă să mă poarte / Spre cimitir pe drumul spre izvor / Într-un sicriu de scinduri înghețate“. (*Via dolorosa*).

Ion Alexandru își amină Opera la care rîvnește și scrie mai întii o alta. El are presentimentul fericirii care îl așteaptă și

de aceea zăbovește pentru ca bucuria ce o va simți să fie și mai puternică. O senină înțelegere a întimplărilor vieții, a oamenilor, va hărăzi poetului acesta grav mulțumirea visată. Oare poemul așezat în fruntea volumului său antologic prevestește că poezia lui Ion Alexandru va deveni tot mai luminoasă, ca un imn uriaș intonat la o sărbătoare a lumii întregi?: „Nu mai sînt singur Soare, mă auzi? / Și tu blindă noapte senină / În beznă alături de mine cineva a pășit / Înveșmintindu-mă în lumină. / Nu mai sînt singur Alexandre, auzi? / Nu mai ești singur pe lume / Ieși pe-acoperișe plîngînd / Și rizînd și cîntînd și plîngînd“. (*Comuniune*)

George MAREȘ

Kekkonen, Sylvi. *AMALIA*. Buc., „Univers“, 1970. 208 p.

Puțin cunoscută la noi, literatura finică își găsește un emisar în romanul contemporan *Amalia*, care surprinde aspecte ale vieții de la țară din Finlanda. Dar povestirea scriitoarei Sylvi Kekkonen se înscrie mai curînd în proza psihologică decît în monografia rurală, realizînd portretul unei femei simple, cu trăsături aspre ca munca pe care o face fără preget.

Cu *Amalia* se continuă curentul realist modern al literaturii finlandeze al cărui pionier a fost la sfîrșitul secolului 19 și începutul secolului 20, Aho Iuhani. Putem considera ca o precursoră a prozatoarei pe Minna Cauth, autoare a unor nuvele și drame țărănești, formată la școala lui Ibsen, Björnson, Maupassant, Zola și Tolstoi și luptătoare pentru umanizarea și drepturile femeilor, care în a doua jumătate a veacului trecut, este, alături de Aho, cea mai însemnată reprezentantă a realismului.

Intenția de a generaliza prin viața Amaliei destinul hărăzit femeii de pretutindeni ne-o împărtășește povestitoarea, declarînd: „Amalia este romanul unei femei finlandeze comune, trăind în mediul rural, unde este legată prin întreaga ei faptură de pămînt. Faptul că nu se află la oraș, ci la o fermă oarecare, n-o împiedică să parcurgă toate experiențele omenești mai importante: dragoste, maternitate, răzvrătire, bucurie, resemnare, facultatea de a spera, de a visa și a-și transfera afectele asupra unor alte persoane și obiective, atunci cînd cele obișnuite s-au golit de orice sens“.

Lipsită de farmec fizic, de cultură și rafinement exterior, Amalia se impune tuturor prin țaria ei de caracter, prin stăpînirea de sine, prin demnitate, energie și perseverență. Rațiunea ei de a trăi este

și rămâne munca pe care o consideră o datorie sacră a omului și care în momentele grele devine pentru dinsa sprinjin și alinare. Când îi moare soțul în război, când își părăsește pentru totdeauna ferma iubită unde își petrecuse aproape întreaga viață, înaintea ei se profilează calea spinoasă și dreaptă a trudei în folosul semenilor. Tăcută și aprigă, Amalia seamănă cu eroinele literaturii noastre, cu Fefelega lui Agârbiceanu sau cu Vitoria Lipan din *Baltagul*. Deși dorește ca în *O viață* de Maupassant sau *Kristin Lawransdatter* de Sigrid Undset, înrudite ca atmosferă cu *Amalia*, să urmărească toate etapele existenței unei femei simple, Sylvi Kekkonen nu istorisește cronologic evenimentele, nu creează un roman clasic, un bildungsroman. Ea folosește tehnica modernă a retrospectivelor care intervin sub forma amintirilor în acțiunea începută când eroina se află în plină maturitate. Narațiunea sobră, reținută, abruptă uneori, dezvăluie direct miezul împrejurărilor, esența lor. Sub monotonia cotidiană, sub imobilitatea tiparelor existenței, prozatoarea descoperă tocmai mobilitatea sufletească a eroinei.

Opera scriitoarei finlandeze, care cuprinde, în afară de romanul *Amalia* (1958), un volum de *Aforisme* (1949), scrierile memorialistice *E bine acasă* (1952) și *Coridorul* (1955) precum și o culegere de *Povestiri scurte* (1955), se caracterizează printr-un înalt spirit moral, printr-o atitudine exemplară în înfruntarea cu viața. Sylvi Kekkonen, soția președintelui Finlandei, și-a consacrat scrisului o mare parte a activității sale pentru a întruchipa artistic o concepție elevat umanitaristă.

Sanda RADIAN

Musil, Robert. **TREI FEMEI**. Buc., „Univers”, 1970, 366 p.

Am spune că două gânduri-idee incluse în „postumele inedite” publicate în acest volum ar putea explica suficient activitatea ciudatului scriitor austriac din secolul nostru, Robert Musil, despre care unii exegeți spuneau pe bună dreptate, de altfel, că se află mai mult în atenția criticilor decât a cititorilor, că e mai mult comentat decât citit. „Nehotărîrea — spune Musil — însușirea care m-a chinuit cel mai mult, de care mă tem cel mai mult”.

S-ar putea explica astfel drumul oarecum sinuos al creației lui Musil. Musil se pregătește pentru cariera militară la care renunță; se dedică științelor exacte obținând o diplomă de inginer; obține doctoratul în filozofie, fizică și matematică și publică, în același timp aproape, un roman. Adevărul este că Robert Musil se arată un nehotărît pînă la apariția *Omului fără însușiri* (roman genial) publicînd lucruri mai mult sau mai puțin importante, și trăind într-o anume izolare de cititori, care devine aproape totală o dată cu exilarea sa după preluarea puterii de către naziști (Musil moare, de altfel, necunoscut, în timpul războiului, exilat în Elveția). Romancierul este nehotărît în primul rînd în legătură cu puterea și adevărul scrisului său. Pentru că, spune cealaltă reflecție de care vorbeam la început „consider că e mai important să scrii o carte decît să conduci un imperiu. Și mai greu. Fiecare trăiește simbolurile epocii lui. Numai că adesea îi devin inteligibile abia mai tîrziu”.

Nuwelele cuprinse în *Trei femei*, înscrise într-un cerc existențialist chiar înainte de apariția curentului respectiv sînt variațiuni extrem de interesante pe tema infidelității individului față de sine însuși, pornind de la motivul cel mai evident, mai comun, mai plauzibil și mai banal — erosul.

Eroul nuvelei *Grigția* este un bărbat (Homo), căsătorit, care pleacă la o exploatare unde va în munți și se îndrăgostește de Grigția, femeia a naturii, de o vitalitate uimitoare. Soțul gelos îi închide într-o peșteră. Ea reușește să se strecoare afară. Homo, vîlăuit sufletește, renunță chiar și la încercarea de a ieși din peșteră. În nuvela *Tonka* tonul se modifică, apare echivocul. Eroina e un amestec de fidelitate și infidelitate într-atît de bine dozat în povestirea (evident subiectivă și poate contrafăcută a eroului) încît și posibilă ei moarte rămîne învăluită de mister. Același subiect dramatic proiectat într-o lume medievală, violentă, apare în *Portugheza*. Eroina, nevinovată de astă dată, nu se mai pierde în moarte.

Poate chiar mai mult, însă, decît cele trei nuvele, de o limpezime tulburătoare scurtele schițe sau „Imagini” sau „reflecții neamicale” sau „povestirile care nu sînt povestiri”, cum le spune autorul, cuprinse în *Postumele din timpul vieții* sînt pătrunse de spiritul care avea să fie al lui Kafka și Camus.

Stelian ȚURLEA

1 IULIE — 50 de ani de la constituirea Partidului Comunist Chinez (1921).

— 90 de ani de la apariția revistei politice, culturale, științifice și literare *Contemporanul* (1881).

2 IULIE — 80 de ani de la moartea (1891) lui MIHAIL KOGĂLNICEANU, om politic, democrat burghez, istoric, scriitor și ziarist român (n. 1817).

Scrisori... Note de călătorie. *) E.P.L., 1967. 312 p. cu ilustr. + 16 f. portr. și facs.; *Scrieri literare, istorice și politice.* Editura tineretului, 1967. 320 p. (Lyceum, 11); *Texte social-politice așese...* Editura politică, 1967. 424 p. cu facs. + 4 f. pl.

— 10 ani de la moartea (1961) lui ERNEST HEMINGWAY, romancier și nuvelist nord-american, laureat al Premiului Nobel (n. 1898).

Ciștișătorul nu ia nimic. Nuvele. E.P.L., 1964. 314 p. + 1 f. portr. (B.P.T. 221); *Sărbătoarea de neuitat.* E.L.U., 1966. 232 p. (Colecția Meridiane, 9); *Fiesta (Soarele răsare, soarele apune).* E.L.U., 1968. 351 p. (Colecția Meridiane, 46); *Pentru cine bat clopotele.* E.L.U., 1968. 607 p.; *Adio, arme.* Roman. E.P.L., 1969. 357 p. (B.P.T. 496).

Lupan, Radu. *Hemingway, scriitorul.* E.L.U., 1966. 399 p.

8 IULIE — 350 de ani de la nașterea (1621) fabulistului francez JEAN DE LA FONTAINE (m. 1695).

Fabule. Editura tineretului, 1967. 223 p. (Biblioteca școlarăului, 11); *Fabule.* Ediția a doua revăzută. E.L.U., 1969. 560 p. (Clasicii literaturii universale).

10 IULIE — 100 de ani de la nașterea (1871) scriitorului francez MARCEL PROUST (m. 1922).

În căutarea timpului pierdut. Vol. 1-4. E.P.L., 1968. 4 vol. (B.P.T. 469-472); *Elstir — Despre artă...* Meridiane, 1970. 199 p.

11 IULIE — 50 de ani de la victoria revoluției populare în Mongolia. Formarea primului guvern popular (1921).

12 IULIE — 1888. Începe greva generală a tipografilor din București pentru revendicări economice și politice.

14 IULIE — 1789. Începe revoluția burgheză din Franța. Masele răsculate din Paris dărâmă Bastilia. Sărbătoarea națională a poporului francez.

16 IULIE — 175 de ani de la nașterea (1796) lui J.B.C. COROT, pictor, desenator și gravor francez (m. 1875).

*) Pentru economie de spațiu menționăm locul de apariție numai în cazul când este altul decît București.

— 75 de ani de la moartea (1896) scriitorului francez EDMOND DE GONCOURT (n. 1822).

/cu Jules de Goncourt/ *Pagini de jurnal.* Vol. 1-2. Univers, 1970. Vol. 1. 471 p.; Vol. 2. 476 p.

— 25 de ani de la moartea (1946) lui DUMITRU BAGDASAR, neurochirurg român, creatorul școlii românești de neurochirurgie (n. 1893).

— 250 de ani de la moartea (1721) pictorului francez ANTOINE WATTEAU (n. 1684).

17 IULIE — 125 de ani de la nașterea (1846) lui N. N. MIKLUHO-MAKLAI, etnograf, antropolog și călător rus (m. 1888).

Kolesnikov, M. *Mikluho-Maklai.* Editura tineretului, 1963. 296 p. + 5 f. pl. + 1 f.h. (Colecția Oameni de seamă).

18 IULIE — Ziua constructorului.

19 IULIE — 1965. Între 19 și 24 iulie au avut loc lucrările celui de-al IX-lea Congres al P.C.R.

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român. 19-24 iulie 1965. Editura politică, 1966. 864 p.

21 IULIE — 150 de ani de la nașterea (1821) lui VASILE ALECSANDRI, poet, prozator și dramaturg român (m. 1890).

Vezi: Calendar iulie — august — septembrie 1970. In: Revista bibliotecilor 23, nr. 6, iunie, 1970, p. 383.

22 IULIE — 1944. Ziua eliberării Poloniei de sub jugul cotoșitorilor fasciști.

26 IULIE — 1953. A început revoluția națională cubană.

27 IULIE — 90 de ani de la moartea (1881) scriitorului român ALEXANDRU PELIMON (n. 1822).

1 AUGUST — Ziua marinei Republicii Socialiste România.

5 AUGUST — 1929. A început eroica grevă a muncitorilor de la Lupeni.

— 1895. A murit FRIEDRICH ENGELS.

6 AUGUST — 1969. Între 6 și 12 august au avut loc lucrările celui de-al X-lea Congres al P.C.R.

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român. 6-12 august 1969. Editura politică, 1969. 782 p.

7 AUGUST — 60 de ani de la moartea (1911) lui GHEORGHE CĂRȚAN (Badea Cărțan), țărăn român autodidact, luptător pentru eliberarea națională a românilor din Transilvania și răspîditor de cărți românești la sate (n. 1849).

Metea, Octavian. *Prin Vama Cucului*. Viața lui Badea Cârțan. Editura tineretului, 1968. 176 p. cu portr.

— 50 de ani de la moartea (1921) poetului rus A. A. BLOK (n. 1880).

Versuri. Editura tineretului, 1964. 160 p. cu portr. (Cele mai frumoase poezii. 60).

8 AUGUST — Ziua minerului.

9 AUGUST — 65 de ani de la izbucnirea grevei generale a docherilor din Galați (1906).

11 AUGUST — 10 ani de la moartea matematicianului și poetului român DAN BARBILAN (pseudonimul literar Ion Barbu) (n. 1895).

Joc secund. E.P.L., 1966. 160 p. + 1 f. portr.; *După melci*. Versuri. Editura tineretului, 1967. 28 p. + 7 f. faes.; *Opera matematică*. Vol. 1. Geometrie. Editura didactică și pedagogică, 1967. 632 p.; *Opera didactică*. Vol. 1. Geometrie elementară. Geometrie sintetică, proiectivă și descriptivă. Editura tehnică, 1968. 516 p. + 1 f. faes.; *Pași de proză*. E.P.L., 1968. 254 p.; *Poezii*. Ediție îngrijită de Romulus Vulpesu. Originale apărute în periodice, apărute în volume, versuri de circumstanță. Traduceri apărute în periodice, apărute în volume. Addenda: Texte de Ion Barbu, texte despre Ion Barbu. Albatros, 1970. 551 p. cu ilustr.; *Versuri și proză*. Minerva, 1970. 363 p. (B.P.T. Serie nouă. 573).

Nicolescu, Basarab. *Ion Barbu cosmologia „Jocului secund”*. E.P.L., 1968. 176 p.; Pillat, Dinu. *Ion Barbu*. Editura tineretului, 1969. 125 p. + 8 f. pl.

— 25 de ani de la moartea (1946) lui HERBERT GEORGE WELLS, prozator, istoric și sociolog englez (n. 1866).

Mașina timpului. Omul invizibil. Însula doctorului Moreau. Editura tineretului, 1962. 464 p. (Opere alese. Vol. 1); *Războiul lumilor. Cind se va trezi cel-care-doarme. Primiți oameni în lună*. Editura tineretului, 1963. 696 p. (Opere alese. Vol. 2); *Hrana zeltor. Oameni ca zelt. D. Blettsworthy pe insula Rampole...* Editura tineretului, 1964. 680 p. (Opere alese. Vol. 3); *Oul de cristal. Povestiri științifico-fantastice*. Editura tineretului, 1965. 415 p. (Opere alese. Vol. 4); *Tono-Bungay*. E.L.U., 1967. 439 p.

13 AUGUST — 65 de ani de la prima Conferință generală a sindicatelor și cercurilor socialiste, la care se creează Comisia Generală a Sindicatelor din România (C.G.S.R.) (13/25 august 1906).

— 100 de ani de la nașterea (1871) lui KARL LIEBKNECHT, militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale (m. 1919).

Cuvântări, scrisori și articole alese. Editura politică, 1959. 448 p. + 6 f. pl.

15 AUGUST — 1945. Eliberarea Coreii de sub jugul cotropitor japonez.

— 200 de ani de la nașterea (1771) lui WALTER SCOTT, romancier și poet romantic scoțian de limbă engleză (m. 1832).

Quentin Durward. Ediția a III-a. Editura tineretului, 1965. 576 p. *Rob Roy*. Ediția a III-a. Editura tineretului, 1965. 528 p. (Cutezători); *Ivanhoe*. Roman. Vol. 1—2. Minerva, 1970. Vol. 1. 319 p.; Vol. 2. 368 p. (B.P.T. Serie nouă. 181—182).

— Ziua presei române. 40 de ani de la apariția primului număr ilegal al ziarului *Scinteia* organ al Partidului Comunist Român (1931).

19 AUGUST — 90 de ani de la nașterea (1881) lui GEORGE ENESCU, compozitor, violonist, pianist, dirijor și pedagog român (m. 1955).

Clomac, Emanoil. *Enescu*. Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.S. România, 1968. 220 p. + 4 f. pl.; Hristea, Ionel. *Povestiri despre Enescu*. Editura tineretului, 1968. 128 p.; Tăranu, Cornel. *Enescu în conștiința prezentului*. Eseuri. E.P.L., 1969. 183 p.; Tudor, Andrei. *George Enescu. Viața în imagini*. Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.P.R., 1964. 36 p. + 36 f. pl.

23 AUGUST — 1944. ELIBERAREA ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST. Instituția Republicii Socialiste România.

Constituția Republicii Socialiste România, Editura politică, 1965. 32 p.; Ceaușescu, Nicolae. *Raport cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România*. Editura politică, 1965. 35 p.

23 AUGUST — 1944. ELIBERAREA ROMÂNIEI DE SUB JUGUL FASCIST.

27 AUGUST — 100 de ani de la nașterea (1871) scriitorului american THEODORE DREISER (m. 1945).

O tragedie americană. Roman. Vol. 1—3. E.P.L., 1965. 3 vol. (B.P.T., 285); *Financiarul*. E.L.U., 1967. 599 p.; *Titanul*. Roman. E.L.U., 1968. 559 p.

1 SEPTEMBRIE — 1944. S-a restabilit unitatea sindicală din România prin înființarea „Sindicatelor unice revoluționare”

— 10 ani de la moartea (1961) lui WILLIAM Z. FOSTER, militant al mișcării muncitorești americane și internaționale (n. 1881).

2 SEPTEMBRIE — 1945. Proclamarea Republicii Democratice Vietnam.

3 SEPTEMBRIE — 105 ani de la deschiderea primului Congres al Internaționalei I. (Geneva 1866).

Marx—Engels despre Internaționala I. Culegere. Editura politică, 1964. 424 p.

6 SEPTEMBRIE — 30 de ani de la apariția platformei program a P.C.R. care chema masele populare din țara noastră la luptă împotriva dictaturii antonesciene și a războiului antisovietic (1941).

9 SEPTEMBRIE — 75 de ani de la moartea (1896) lui MATEI MILLO, actor și dramaturg român (n. 1814).

Florea, Mihai. *Matei Millo*. Meridiane, 1966. 335 p. + 24 f. pl.; Vasiliu, Mihai. *Matei Millo*. Editura tineretului, 1967. 160 p. + 8 f. pl. (Oameni de seamă).

— 1944. A fost doborâtă dictatura fascistă în Bulgaria. Sărbătoarea națională a poporului bulgar.

14 SEPTEMBRIE — 650 de ani de la moartea (1321) lui DANTE ALIGHIERI.
(Urmare în pag. 334)

Serviciile de bibliotecă adresate cititorilor-copii

(III)

Sarcini

Antoaneta CORVĂTESCU-TOFAN

Indatoririle bibliotecilor pentru copii din țara noastră se înscriu în contextul general al obiectivelor urmărite de educația comunistă a tineretului: „A crește noile generații în spiritul comunismului înseamnă, pe de o parte, a le ajuta să se ridice la nivelul cunoașterii științifice proprii acestei jumătăți de secol, să-și însușească chintesența științelor moderne, fără de care nu poate fi conceput astăzi progresul societății, să devină specialiști de înaltă competență și, pe de altă parte, să asimileze o vastă cultură generală, umanistă, să-și însușească concepția materialist-dialectică care le dă o reprezentare clară asupra rostului lor în societate, îi ajută să înțeleagă perspectivele și sensul dezvoltării istorice, imperatiivele majore ale vremurilor noastre”¹⁰.

Făcând abstracție de forma organizatorică (factor secundar și subordonat conținutului muncii), sarcinile care revin în mod practic bibliotecii pentru copii — ca instituția de cultură cu rolul cel mai activ în educația tinerei generații, după școală — pot fi considerate următoarele:

1) Să ofere cititorilor ei, în modul cel mai lesne posibil, o colecție organizată, variată și cât mai completă de publicații și alte materiale informative adecvate tuturor vîrstelor copilăriei. Nu depozitarea însă, ci *circulația* cărților trebuie să fie sarcina de căpetenie a bibliotecii pentru copii și în virtutea acestei concepții trebuie ea să-și structureze serviciile.

2) Să-și deprindă cititorii: să cunoască cartea și biblioteca; să profite în cel mai înalt grad de conținutul cărților și de serviciile oferite de bibliotecă; să-și caute singuri documentația pe o temă dată și să o interpreteze în spirit critic, independent de manual și programă școlară. Să transforme copiii din cititori ocazionali și de nevoie în cititori permanenți, convinși de utilitatea lecturii continue în pro-

cesul autoeducației. Să-și învețe cititorii cu o lectură susținută, inteligentă și multilaterală.

3) Să orienteze lectura cititorilor în mod activ și constant — cu respectarea particularităților de vîrstă și individuale —, printr-o supraveghere și o îndrumare atentă, discretă și diferențiată.

4) Să sprijine școala în procesul instructiv-educativ, în lărgirea — prin intermediul lecturilor — a pregătirii date de școală. Biblioteca pentru copii nu este o anexă a școlii, ci constituie o completare organică a muncii profesorului, pe un alt plan — mult mai general — și în alt mediu.

5) Să sprijine activitatea copiilor din afara programului de clasă (organizații de pionieri, cercuri pe diferite specialități, manifestări culturale etc.) și educația politehnică desfășurată în cadrul școlii, prin orientarea lecturii către cartea de specialitate și prin deșteptarea unor interese multilaterale.

6) Să contribuie la autocultivarea copiilor prin lectură distractivă. Dacă este inteligent făcută, lectura din plăcere se transformă treptat dintr-un divertisment într-o pornire conștientă a copilului pentru stăpînirea lumii cunoștințelor, datorită căreia el merge deseori înaintea programului școlar, cu sentimentul că s-a transformat — din obiect al educației — în subiectul propriei educații.

7) Să creeze o atmosferă propice dezvoltării vieții sociale a copiilor; să constituie mediul — altul decît școala, cu propriile lui reguli și cu o organizare specifică — în care personalitatea copilului are șanse să se afirme plenar într-o colectivitate înrunită pe baza unui singur criteriu: interesul pentru îmbogățirea cunoștințelor prin lectură.

8) Să pregătească copiii din pragul adolescenței să devină cititori ai bibliotecii

pentru adulți. De multe ori, la noi ca și aiurea, munca cu cititorii-copii este neglijată, ajungându-se astfel la o situație paradoxală: datorită slabei influențe a bibliotecii publice și a lipsei de interes pentru lectură manifestate de învățământ, tânărul iese din școală și intră în procesul muncii fără ca în copilărie să fi reușit a-și însuși deprinderi temeinice de lectură; devenit matur și intrat în rândurile populației active, el reapare în sfera de interes a bibliotecii publice, care va încerca să-și exercite — tardiv — atracția asupra lui, într-o perioadă destul de puțin propice dezvoltării obișnuinței de a citi, suferind ea însăși consecințele propriei neglijențe.

Natura serviciilor

Sarcinile fundamentale ale unei biblioteci pentru copii se realizează printr-o serie de măsuri organizatorice, activități, experiențe, care îmbracă forma unor servicii specifice, mai mult sau mai puțin distincte unele de altele, mai mult sau mai puțin realizate, în funcție de tipul de bibliotecă și de colectivitatea deservită. Activitățile de bibliotecă, serviciile oferite de ea depind, este adevărat, de posibilitățile materiale și de forțele de muncă existente în fiecare bibliotecă; în esență însă, ele ar trebui să prezinte trăsături comune, indiferent de gradul bibliotecii; activitățile duse de o secție pentru copii a unei biblioteci republicane sau municipale ar trebui să fie regăsite, la scară redusă, și într-o bibliotecă comunală.

Să schițăm pentru început tabloul general al serviciilor de bibliotecă pentru copii, urmînd ca, în viitoarele consultații, să detaliem specificul fiecăruia.

O bibliotecă pentru copii trebuie să ofere cititorilor ei reali sau posibili — diferită fiind nu natura serviciilor, ci potențarea lor, desfășurarea pe o arie mai largă sau mai restrînsă ori îndeplinirea lor integrală sau parțială — următoarele servicii:

1. Completarea și organizarea colecțiilor.

2. Servirea cititorilor cu publicații și alte materiale de bibliotecă (discuri, benzi magnetice, diafilme, diapozitive reproducere etc.), prin:

- a) împrumut la domiciliu
 - 1) din fondurile proprii,
 - 2) din fondurile altor biblioteci, prin împrumut interbibliotecar;
- b) sală de lectură, cu:
 - 1) fond de bază,
 - 2) fond de referință,
 - 3) publicații periodice,
 - 4) alte materiale de bibliotecă.

c) cabinet de studiu pentru pedagogi și părinți, în care și copiii care au de efectuat o lucrare mai importantă să poată studia (facultativ):

d) puncte de împrumut în parcuri, grădini, tabere etc. (sezoniere) și cluburi, cercuri, școli etc. (în tot timpul anului).

3. Îndrumarea lecturii cititorilor:

- a) îndrumare individuală,
- b) îndrumare colectivă.

4. Informarea orală și scrisă a cititorilor-copii în toate domeniile de cunoștințe, la un nivel accesibil lor.

5. Activități de club.

6. Organizarea de acțiuni în exteriorul bibliotecii, corelarea activității bibliotecii cu cea a școlii și a altor instituții de educare a copiilor și tineretului.

7. Propaganda bibliotecii și a serviciilor oferite de ea, pentru atragerea cititorilor potențiali.

Grafic, serviciile unei unități de lectură pentru copii — pe cele trei planuri pe care se manifestă ele: activități interne de bibliotecă, relații cu publicul, atragerea cititorilor potențiali — pot fi reprezentate prin schema din figura nr. 1.

În conturarea serviciilor unei biblioteci pentru copii, trebuie să se plece de la premisa că aceasta este, în primul rînd, o bibliotecă de împrumut. Cuvîntul de ordine al unei biblioteci pentru copii trebuie să fie:

**CARTEA POTRIVITĂ — CITITORULUI
POTRIVIT — LA MOMENTUL POTRIVIT**

Tipuri de biblioteci pentru copii — forme organizatorice

Examinînd în principal munca bibliotecilor publice pentru copii, vom enumera mai jos toate tipurile de unități bibliotecare prin care cartea ajunge în mîna copiilor, pentru că activitatea tuturor acestora trebuie, practic, să se întrepătrundă dat fiind că ele toate lucrează pe același material uman, cu același fond de publicații, prin aceleași metode și servind aceleiași scop final — educarea tinerei generații.

1. Vom începe, desigur, cu formele existente în bibliotecile publice. În cadrul rețelei publice, servirea copiilor poate fi realizată prin:

a) *Unități independente* profilate pe specificul muncii cu copiii, caracterizate prin faptul că depind direct de municipalitate și că au local, personal și fond de cărți aparte. Oportunitatea creării de biblioteci independente pentru copii este o problemă mult discutată în biblioteconomia modernă. Unii teoreticieni pro invocă argumentul de necombătut că într-o instituție anume creată pentru copii atenția organizatorilor, ca și fondurile bănești nu pot fi canalizate decît într-o singură direcție: servirea optimă a unicolor cititori — copii; cei *contra* opiniază că sistemul

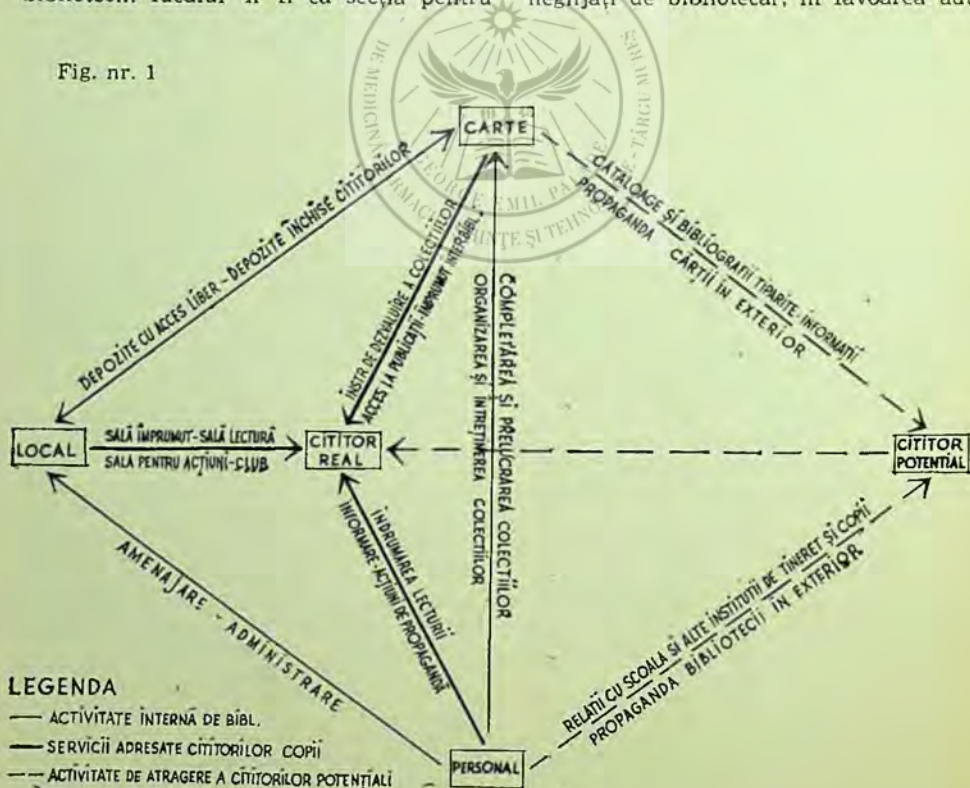
este ineficient din punct de vedere economic (dă naștere la cheltuieli în paralel) și educativ (generează discontinuitate în frecventarea bibliotecii, la depășirea vârstei de înscriere în unitatea pentru copii) și că de altfel contravine principiului general prin care serviciile pentru copii trebuie să facă parte integrantă din serviciile generale de bibliotecă.

b) *Secții ale bibliotecilor municipale și orașenești sau ale marilor biblioteci de sindicate.* În acest caz, secția își are fondul ei bine definit, încăperile sau chiar localul ei aparte, personalul ei specializat, dar este o parte a ansamblului general al bibliotecii, cu aceeași conducere, aceeași administrație și având bugetul inclus în planul financiar general al bibliotecii. În țara noastră, această soluție s-a generalizat pe întreaga rețea de biblioteci publice, deoarece prezintă avantaje economice însemnate (aceeași regie și administrație, permite o centralizare a achizițiilor și a operațiilor tehnice de bibliotecă) și asigură o trecere firească, fără întreruperi, către secția pentru adulți. Sistemul permite ca cititorul-copil să aibă acces, cu aceeași legitimație de intrare — atunci când este cazul — la fondul general de publicații al bibliotecii. Idealul ar fi ca secția pentru

copii să aibă fie un local aparte, situat în imediata apropiere a bibliotecii pentru maturi (cazul Bibliotecii pentru copii „Ion Creangă” din București sau al faimoasei biblioteci pentru copii din Clamart — Franța), fie o intrare separată la secția pentru copii, în același local cu biblioteca pentru maturi (în acest fel sînt construite noile localuri pentru biblioteci publice în R. F. a Germaniei, de exemplu).

c) În bibliotecile publice mici, de tipul celor comunale sau orașenești foarte reduse, în care o secție aparte pentru copii nu poate fi organizată — datorită spațiului insuficient și personalului redus — și nici justificată de numărul cititorilor-copii, este totuși necesar să fie amenajat un „colț al copiilor”: câteva rafturi — de preferință mai joase — izolate printr-o mobilă de bibliotecă de restul stelajelor, așezate în vecinătatea mesei custodelui și în apropierea intrării în bibliotecă, formînd un tot organizatoric. Personalul trebuie să creeze atari condiții de servire, încît cele două categorii distincte de cititori — adulți și copii — să nu se stînjenească reciproc. De altfel, primejdia este, în asemenea cazuri, nu ca micii cititori să tulbure liniștea maturilor, ci ca ei să fie neglijați de bibliotecar, în favoarea adul-

Fig. nr. 1

ților. Esențial — obligatoriu chiar — este ca cititorii-copii să aibă fondurile de cărți destinate lor într-o organizare aparte, adecvată cerințelor lor. Unele adaptări ale programului — deschiderea bibliotecii numai pentru copii, în orele în care frecvența lor este mai mare, de exemplu — ar putea înălțura orice compromis în asistența acordată de bibliotecar cititorilor săi.

d) *Filiale, puncte de împrumut sau fonduri temporar transferate* în case ale pionierilor, cluburi și cercuri de copii, grădinițe, case ale copilului, spitale de copii, filiale sătești, tabere de vară sau bibliotecă sezoniere de parcuri și grădini de vară. Total sau parțial neglijate (taberele de vară, bibliotecile din parcuri), uneori inexistente la noi în țară (după știința noastră, pînă acum nici o bibliotecă publică nu a avut în atenție, în mod constant, preșcolarii din grădinițele de copii, copiii internați pentru o perioadă îndelungată în sanatorii și școlarizați în interiorul așezămîntului de sănătate), aceste categorii de servicii cu cartea, prin care biblioteca publică poate să pătrundă în toate mediile populate de copii, ar trebui reconsiderate și încurajate atît de conducerea administrativă a bibliotecilor, cît și de autoritățile tutelare. În afară de natura profund umană pe care o îmbracă uneori asistența cu cartea în unele medii (case ale copilului, sanatorii etc.) sau de necesitatea pregnantă de carte în altele (satele aparținătoare), cuprinderea la lectură a copiilor care populează taberele, parcurile, grădinițele, strandurile, cluburile și casele pionierilor ar aduce bibliotecii organizaționale un număr însemnat de cititori și ar contribui la înlăturarea hiatului care se creează, de obicei, în frecventarea bibliotecii publice pe perioada vacanțelor.

2. *Bibliotecile școlare* sînt al doilea tip general de bibliotecă pentru copii. În țara noastră există peste 7 600 de asemenea unități pentru elevii pînă la 14—15 ani, funcționînd în cadrul școlilor generale, cu bibliotecar salariat cu normă întreagă (dacă numărul elevilor trece de 700, iar numărul volumelor de 5 000), cu bibliotecar cu indemnizație lunară fixă, recrutat din rîndul cadrelor didactice (dacă numărul elevilor este între 300 și 700 iar numărul volumelor peste 2 000) și cu bibliotecar voluntar, recrutat din rîndul cadrelor didactice (dacă există sub 300 de elevi și sub 2 000 de volume).

Tot din rețeaua bibliotecilor școlare fac parte, în principiu și acolo unde există și bibliotecile aflate în casele copilului (administrate de un educator-bibliotecar voluntar, sau de un educator cu o jumătate de normă de bibliotecar) și în sanatoriile de copii. Spunem în principiu, pentru că acestea nu se bucură de o prea

mare atenție din partea organelor de învățămînt.

Bibliotecile școlare sînt frecventate numai de elevii și cadrele didactice din unitatea școlară respectivă.

În general, la ora actuală, școlile generale din țara noastră au o bibliotecă centrală, cu un program de funcționare de 6—12 ore zilnic, și cu fonduri profilate mai ales pentru servirea elevilor. În alte țări (chiar și la noi în țară *Regulamentul pentru organizarea și funcționarea bibliotecilor școlare* din 1965 prevede, în principiu, înființarea de puncte de bibliotecă în clase, cabinete și cămine), există tradiția constituirii unor biblioteci de clasă, încredințate unor elevi cu dragoste de carte și alcătuite din lucrări de referință și de beletristică indispensabile programei de învățămînt din clasa respectivă. Metoda are meritul că pune în imediată apropiere a elevului cartea pe care acesta este obligat să o consulte și că descongesează sala de împrumut a bibliotecii școlare centrale. Cere însă o aprovizionare cu exemplare numeroase din anumite titluri, ceea ce presupune un buget mai ridicat decît cel obișnuit; în caz contrar, duce la dezmembrarea colecțiilor și deci la diminuarea eficienței bibliotecii. Credem că, acolo unde condițiile materiale permit, ar trebui totuși să se experimenteze crearea unor mici colecții pe profil pe lângă laboratoarele de fizică și chimie sau de științe naturale, pe lângă diferite cercuri de matematică, geografie, arte plastice etc., tocmai pentru a încuraja circulația literaturii de specialitate. De asemenea, credem că organizarea unor mici colecții de materiale de referință (o enciclopedie, dicționare, culegeri de probleme, table de logaritmi, culegeri de texte etc.) ar contribui substanțial la propagarea acestor instrumente indispensabile de cunoaștere în rîndul elevilor și la deprinderea copiilor cu consultarea lor constantă.

Un alt aspect pe care îl poate îmbrăca descentralizarea servirii elevilor este înființarea de puncte de împrumut administrate de elevi în internate sau săli de studii. Metoda nu este practică la noi, dar credem (acolo unde condițiile materiale o permit) că ar trebui încurajată, deoarece elevii din internate sînt net dezavantajați față de elevii care locuiesc cu părinții în ceea ce privește accesul la cartea nouă, izolați fiind de biblioteca personală prin kilometri depărtare și împiedicați, prin chiar regulamentul școlii, să poposească timp mai îndelungat în biblioteci publice sau librării.

3. *Bibliotecile palatelor și caselor de pionieri* sînt organizate și administrate de Organizația Națională a Pionierilor din România, prin ramificațiile județene,

și finanțate de inspectoratele școlare județene. Ele sînt frecventate de pionierii din localitatea respectivă. În prezent nu mai au bibliotecari salariați.

4. *Bibliotecile mobile* — bibliobuze sau biblioteci-vapoare — sînt aprovizionate cu publicații de o bibliotecă centrală de împrumut. Bibliobuzele dau rezultate excelente în regiunile de deal și de munte, unde grupurile de case se răzlețesc pe o întindere apreciabilă, sau cînd rețeaua de biblioteci este incompletă; bibliotecile plutitoare circulă în regiunile cu coastă accidentată sau în deltă. Sistemul — cu largi aplicații în alte țări (statele scandinave, Franța — pentru rețeaua școlară din unele orașe — R.F. a Germaniei, Marea Britanie, statele africane etc.) — nu este încă răspîndit la noi în țară. Bibliotecile mobile sînt profilate pe servirea unei anumite categorii de cititori — copii, școlari, adulți —, fie că acoperă nevoile de lectură ale întregii populații; în acest caz, în fiecare bibliobuz sau bibliotecă plutitoare există o colecție de cărți anume destinată copiilor.

În ceea ce privește *responsabilitatea* organizării serviciilor publice de bibliotecă pentru copii, societatea înscrie, printre obligațiile ce-i revin, și pe aceea de a asigura pe toți copiii cu lectură necesară dezvoltării lor intelectuale.

„Colectivitatea are datoria, prin intermediul autorităților pe care ea le-a învestit cu această responsabilitate, să asigure serviciul de bibliotecă publică tot așa cum este obligată să instituie un sistem de învățămînt, să apere sănătatea publică și să stabilească mijloace de comunicații satisfăcătoare, nu numai pentru că această este folositor pentru fiecare membru al ei luat în parte, dar și pentru că este indispensabil bunăstării generale“¹¹⁾.

(Continuare din pag. 379)

scriitor italian, unul din cei mai mari poeți ai lumii (n.1265).

Divina comedie, E.L.U. 1965. 576 p.

Studii despre Dante de Alexandru Balaci, Dumitru D. Panaitescu, Alexandru Dutu... [Culegere omagială], 1265—1965. E.P.L., 1965. 511 p.; Balaci, Alexandru. *Dante Alighieri*. Editura tineretului, 1966. 240 p.+17 f. pl.; Balaci, Alexandru. *Dante Alighieri*, E.P.L., 1969. 336 p. (B.P.T. Seria nouă. 512) (Cultură generală); Boccaccio, Giovanni. *Viața lui Dante*. E.L.U., 1965. 167 p.+3 f. portr.; Coșbuc, George. *Comentarii la „Divina Comedie“*. Text stabilit de Alexandru Dutu și Titus Pirvulescu... Vol. 1—2. E.P.L., 1963—1965. Vol. 1. 336 p. + 9 f. pl.; Vol. 2. 552 p. + 1 f. tab. (Studii și documente).

19 SEPTEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1881) poetului român GEORGE BACOVIA (pseudonimul lui G. Vasiliu) (m. 1957).

Plumb, E.P.L., 1966. 100 p.; *Versuri*. Editura tineretului, 1966. 263 p. cu portr. (Biblioteca școlară, 131); *Poezii*. E.P.L., 1968. 158 p.; *Stănteț și versete*. Postume. Minerva 1970. 119 p.

Petroveanu, Mihail. *George Bacovia*, E.P.L., 1969. 344 p. + 8 f. pl.

Autoritățile responsabile cu organizarea serviciilor de lectură pentru copii la noi în țară sînt organele locale ale puterii de stat, care pe de o parte asigură servicii de bibliotecă publică pentru întreaga populație (prin comitetele județene pentru cultură și artă), iar pe de altă parte se îngrijesc de buna desfășurare a învățămîntului pe plan local (prin inspectoratele școlare județene, pendinte de comitetele executive ale consiliilor populare județene).

Rețeaua de biblioteci publice este organizată, îndrumată și controlată de Direcția așezămintelor culturale din Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă. Rețeaua bibliotecilor școlare este dirijată de Ministerul Învățămîntului. Finanțarea celor două tipuri de biblioteci se face din buget local, conform unor norme care au la bază numărul de locuitori sau de elevi deserviți de fiecare unitate.

Serviciile de bibliotecă pentru copii trebuie să fie integrate într-un sistem unitar de servire a cititorilor-copii cu materiale purtătoare de informații. Pentru a transforma în fapt acest deziderat — constatat în țara noastră doar ca tendință teoretică în momentul actual — trebuie instituită o legătură organică între toate unitățile de lectură pentru copii existente pe plan local. Se poate spera astfel să se ajungă la construirea unui sistem județean bine încheiat, care să permită centralizarea și raționalizarea operațiilor, coordonarea achizițiilor, împrumut inter-bibliotecar activ, optimizarea serviciilor.

10) Ceaușescu, Nicolae. *Cuvîntare la Conferința națională a cadrelor didactice*. 7 februarie 1969. În: Ceaușescu, Nicolae. *România pe drumul desăvîșirii construcției socialiste*. Rapoarte, cuvîntări, articole. Vol. 3. Buc., Editura politică, 1969, p. 890.

11) McColvin, Lionel R. *Op. cit.*, p. 18.

21 SEPTEMBRIE — 1944. A apărut primul număr legal al ziarului „Scînteia”, organ al C.C. al P.C.R.

22 SEPTEMBRIE — 50 de ani de la moartea (1921) lui I. M. VAZOV, scriitor și publicist bulgar (n. 1850).

Muntele de aur. Nuvele. E.L.U., 1963. 376 p. (Clasicii literaturii universale); *Apostolul în primejdie*. Povestiri. Univers, 1970. 319 p. (Clasicii literaturii universale).

25 SEPTEMBRIE — 90 de ani de la nașterea (1881) poetului român PANAIT CERNA (m. 1913).

De-aș avea eu coiful din poveste. Editura tineretului, 1965. 112 p. (Biblioteca școlară, 97); *Floare și genune*. Poezii. Ediția a II-a revăzută și adăugită. E.P.L., 1968. 197 p. (B.P.T., 186).

28 SEPTEMBRIE — 1864. S-a creat la Londra, sub conducerea lui K. MARX și FR. ENGELS, Internaționala I.

Vezi și: 3 septembrie.

— 1924. În luna septembrie a avut loc Congresul al III-lea al P.C.R.

La Biblioteca școlară „Georges Mignon” din Liège.

(Ilustrație din *Buletin de l'Unesco a l'intention des bibliothèques*, 22, nr. 6, nov-dec 1968).

Bibliobuz destinat școlilor rurale din Okinawa.

(Ilustrație din *Buletin de l'Unesco a l'intention des bibliothèques*, 18, nr. 5, sep-oct 1964).

Мирча ИОНЕСКУ: Деятельность библиотек в свете статистических данных (I)	321	ВИКТОРИЯ КУРКОНЯНУ: Установление заголовков имен авторства в библиографических лиц (I)	344
Джордже ВЛАДЕСКУ: Предварительные меры ввиду упрощения норм для библиотечного обслуживания (II). Муниципальные и городские библиотеки	325	Ал. ЗУБ: Библиотечно-педагогический эксперимент в Унгурени	353
Иоана ТАУТУ: Модернизация одной сельской библиотеки	338	Шербан ЧОКУЛЕСКУ: Н. Йорге и книга	356
В. ПОЯНГА: Микрогруппа — фактор эффективности на чтение учащихся	339	Марта АНИНЕАНУ: Алфавитный указатель писем по имени писателя Н. Йорге	358
		Лилана ОБРОЦА: Публичное чтение в Районе Парижа	360

EXTRAIT DU SOMMAIRE

Mircea IONESCU: L'activité des bibliothèques à la lumière des données statistiques (I)	321
George VLĂDESCU: Préliminaires à l'établissement de normes pour les services de bibliothèques (II). Bibliothèques municipales et des villes	325
Ioana TAUTU: La modernisation d'une bibliothèque communale	338
V. ROPEANGA: Le microgroupe, facteur d'influence de la lecture des élèves	339
Victoria CURCĂNEANU: La sélection des vedettes pour les noms d'auteurs — personnes techniques (I)	344
Al. ZUB: L'expérimentation bibliothéconomique de Ungureni	353
ȘERBAN CIOCULESCU: N. Iorga et le livre	356
Marta ANINEANU: L'index alphabétique de la correspondance reçue par N. Iorga	358
Liliana OBROCEA: La lecture publique dans la Région parisienne	360

SUMMARY

Mircea IONESCU: The Activity of Libraries as Viewed Through Statistical Data (I)	321
George VLĂDESCU: Preliminary to the Setting Up of Some Standards for the Libraries' Departments (II). Municipal and Town Libraries	325
Ioana TAUTU: Modernization of a Township Library	338
V. ROPEANGA: The Small Group in Action Agent to the Pupils' Reading	339
Victoria CURCĂNEANU: Selection of the Personal Author Entries in the Ungureni — an Experiment in Librarianship	344
Al. ZUB: Ungureni — an Experiment in Librarianship	353
ȘERBAN CIOCULESCU: N. Iorga and the Book	356
Marta ANINEANU: The Alphabetical Index of N. Iorga's Correspondence	358
Liliana OBROCEA: The Public Reading in the Paris Suburbs	360

REDACȚIA:

Str. Biserica Amzei nr. 5-7, sectorul 1,
București. Oficiul poștal 22. Telefon: 13.94.04

COLEGIUL DE REDACȚIE

George BAICULESCU, Dumitru BALAJET, Virgil CÂNDEA, Ion CIOTLOȘ, Antoneta COVĂTESCU-TOFAN (redactor șef rubrică), Ștefan GRUȚA (redactor șef), Alexandru IONĂȘCU, Atanase LUPU, Gheorghe MAXIN, MĂSZAROS József, Anne-Marie MIHAI (secretar de redacție), Constantin NEGULESCU, Gerold NUSSBACHER, Nicolae ONIGA, Mihai PETRESCU, Angela POPESCU-BRĂDĂCENI, Dan SIMONESCUI